

Poznań 3-2000

PORADNIK
Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 2000

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Iwona Smarsz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka
Andrzej Baumgart
Maria Beba
Beata Nowak

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

A-5 350 egz.

SPIS TREŚCI

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEN (Oprac. Urszula Bzdawka)	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Agnieszka Rzepa – Współczesna literatura światowa. Krótka przechadzka po anglojęzycznej literaturze współczesnej Kanady	10
Andrzej Dudziak – Muzea literackie w Polsce	19
Urszula Bzdawka – Polskie państwo podziemne	28
Urszula Bzdawka – 21 września – Światowy Dzień Choroby Alzheimera... ..	44
Bibliografie osobowe: Kazimierz Brandys	46
Andrzej Szczypiorski.....	48
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Domicyła Sierszchuła-Filipowska – Mała Ojczyzna	52
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych.....	55
B. Imprezy kulturalne w bibliotekach publicznych woj. wielkopolskiego.....	64
C. Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury na łamach prasy	78
V. KRONIKA.....	87
VI. KONKURSY CZYTELNICZE WOJEWÓDZKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W POZNANIU W 1999 ROKU	
Joanna Nowińska – Pytania do Juliusza Słowackiego. Esej	89

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na III kwartał 2000 roku. Szerszy zestaw dat na III kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

L i p i e c

- (200) 2 VII 1800 – Ur. Piotr Michałowski, malarz, przedstawiciel romantyzmu w malarstwie (zm. 9 VI 1855)
- (125) 4 VII 1875 – Zm. Jan Christian Andersen, pisarz duński (ur. 2 IV 1805)
- (50) 6 VII 1950 – W Zgorzelcu podpisano układ z NRD o wytyczeniu granicy polsko-niemieckiej na Odrze i Nysie Łużyckiej
- (140) 7 VII 1860 – Ur. Gustaw Mahler, kompozytor i dyrygent austriacki (zm. 18 V 1911)
- (70) 7 VII 1930 – Zm. Arthur Conan Doyle, powieściopisarz angielski (ur. 22 V 1859)
- (65) 9 VII 1935 – Ur. Halina Poświatowska, poetka (zm. 11 XI 1967)
- (55) 9 VII 1945 – Zm. Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, poetka (ur. 24 XI 1891)
- (165) 10 VII 1835 – Ur. Henryk Wieniawski, skrzypek i kompozytor (zm. 31 III 1880)
- 11 VII – Światowy Dzień Ludności, ogłoszony w 1987 r. przez ONZ jako „dzień rodzin pięciomiliardowego mieszkańca Ziemi”
- (590) 15 VII 1410 – Bitwa pod Grunwaldem
- (15) 16 VII 1985 – Zm. Heinrich Böll, niemiecki prozaik, laureat nagrody Nobla w 1972 roku (ur. 21 XII 1917)

- (55) 17 VII–2 VIII 1945 – Konferencja szefów trzech mocarstw koalicji anty-hitlerowskiej w Poczdamie
- (20) 18 VII 1980 – Zm. Hanna Januszewska, prozaik i poetka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (ur. 20 IV 1905)
- (130) 18 VII 1870 – Ur. Emil Młynarski, kompozytor (zm. 5 IV 1935)
- (55) 20 VII 1945 – Zm. Paul Valery, poeta francuski, symbolista (ur. 10 XI 1871)
- (20) 25 VII 1980 – Zm. Władimir Wysocki, rosyjski aktor teatralny i filmowy, piosenkarz (ur. 25 I 1938)
- (105) 26 VII 1895 – Ur. Robert Ranke Graves, angielski poeta i powieściopisarz (zm. 7 XII 1985)
- (115) 26 VII 1885 – Ur. André Maurois (właśc. nazw. Emile Herzog), pisarz francuski (zm. 9 X 1967)
- (165) 27 VII 1835 – Ur. Giosue Carducci, poeta i krytyk włoski, laureat nagrody Nobla w 1906 r. (zm. 16 II 1907)
- (100) 28 VII 1900 – Ur. Artur Maria Swinarski, dramatopisarz, poeta, tłumacz związany z Wielkopolską w okresie międzywojennym (zm. 21 IV 1965)
- (250) 28 VII 1750 – Zm. Johann Sebastian Bach, kompozytor niemiecki (ur. 21 III 1685)
- (110) 29 VII 1890 – Zm. Vincent van Gogh, malarz holenderski (ur. 30 III 1853)

S i e r p i e ń

- (25) 1 VIII 1975 – Podpisanie przez przywódców 35 krajów Aktu Końcowego Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Helsinkach
- (20) 1 VIII 1980 – Protest klasy robotniczej. Strajki w zakładach pracy Wybrzeża i Śląska

- (245) 2 VIII 1755 – Ur. Jan Henryk Dąbrowski, generał wojsk polskich, związany z Wielkopolską (zm. 6 VI 1818)
- (35) 2 VIII 1965 – Zm. Wilhelm Mach, prozaik, eseista, krytyk (ur. 1 I 1917)
- (150) 5 VIII 1850 – Ur. Guy de Maupassant, pisarz francuski (zm. 6 VII 1893)
- (55) 6 VIII 1945 – Zrzucenie bomby atomowej na Hiroszimę
- (90) 7 VIII 1910 – Zm. Zygmunt Gloger, etnograf i archeolog polski (ur. 3 XI 1845)
- (110) 8 VIII 1890 – Ur. Zofia Kossak-Szczucka-Szatkowska, prozaik (zm. 9 IV 1968)
- (25) 9 VIII 1975 – Zm. Dymitr Szostakowicz, kompozytor radziecki (ur. 25 IX 1906)
- (45) 12 VIII 1955 – Zm. Thomas Mann, pisarz niemiecki, laureat nagrody Nobla w 1929 r. (ur. 6 VI 1875)
- (90) 12 VIII 1910 – Ur. Leon Pasternak, poeta, tłumacz (zm. 15 X 1969)
- 15 VIII – Święto Wojska Polskiego
- (100) 15 VIII 1900 – Ur. Jan Brzechwa, poeta, satyryk, autor książek dla dzieci i młodzieży (zm. 2 VII 1966)
- (65) 15 VIII 1935 – Zm. Stanisława Przybyszewska, pisarka, autorka dramatów o rewolucji francuskiej (ur. 1 X 1901)
- (150) 18 VIII 1850 – Zm. Honoré de Balzac, powieściopisarz francuski (ur. 20 V 1799)
- (30) 19 VIII 1970 – Zm. Paweł Jasienica (właśc. nazw. Leon Lech Beynar), pisarz historyczny (ur. 10 XI 1909)
- 23 VIII – Święto Lotnictwa
- (120) 26 VIII 1880 – Ur. Guillaume Apollinaire (właśc. nazw. Wilhelm Apolinaris Kostrowicki), francuski poeta polskiego pochodzenia (zm. 9 XI 1918)
- (230) 27 VIII 1770 – Ur. Georg Wilhelm Hegel, filozof niemiecki (zm. 14 XI 1831)

- (35) 27 VIII 1965 – Zm. Charles de Corbusier, urbanista, malarz, rzeźbiarz francuski (ur. 6 X 1887)

W r z e s i e ń

- 1 IX – Międzynarodowy Dzień Pokoju w rocznicę wybuchu II wojny światowej
- (100) 1 IX 1900 – Ur. Kazimierz Wiłkomirski, wiolonczelista, kompozytor (zm. 7 III 1995)
- (30) 1 IX 1970 – Zm. Francois Mauriac, pisarz francuski (ur. 11 X 1885)
- (55) 2 IX 1945 – Kapitulacja Japonii, koniec II wojny światowej
- (75) 2 IX 1925 – Ur. Bogusław Kogut, pisarz i poeta poznański (zm. 15 III 1987)
- (35) 4 IX 1965 – Zm. Albert Schweitzer, lekarz, filozof, misjonarz i muzyk francuski (ur. 14 I 1875)
- (85) 5 IX 1915 – Zm. Stanisław Witkiewicz, prozaik, krytyk artystyczny (ur. 8 V 1851)
- (175) 16 IX 1825 – Zm. Franciszek Karpiński, poeta (ur. 4 X 1741)
- (65) 19 IX 1935 – Zm. Konstanty Ciołkowski, rosyjski uczoney i wynalazca, twórca naukowych podstaw lotu rakiety (ur. 5 IX 1857)
- (25) 20 IX 1975 – Zm. Perse Saint-John (właśc. nazw. Alexis Saint-Ileger), poeta francuski, laureat nagrody Nobla w 1960 r. (ur. 31 V 1887)
- 21 IX – Światowy Dzień Choroby Alzheimera, obchodzony od 1994 r.
- (140) 21 IX 1860 – Zm. Arthur Schopenhauer, filozof niemiecki (ur. 22 II 1788)

- (155) 21 IX 1845 -- Zm. Klementyna Hoffmanowa, prozaik, pierwsza w Polsce autorka książek dla młodzieży (ur. 23 XI 1798)
- (130) 23 IX 1870 -- Zm. Prosper Mérimée, pisarz i dramaturg francuski (ur. 27 IX 1803)
- (125) 25 IX 1875 -- Inauguracja działalności Teatru Polskiego w Poznaniu
- (30) 25 IX 1970 -- Zm. Erich Maria Remarque (właśc. nazw. E. Paul Remark), powieściopisarz niemiecki (ur. 22 VI 1898)
- (50) 25 IX 1950 -- Zm. Johannes Wilhelm Jensen, pisarz duński, laureat nagrody Nobla w 1944 r. (ur. 20 I 1873)
- (10) 26 IX 1990 -- Zm. Alberto Moravia (właśc. nazw. A. Pincherte), pisarz włoski (ur. 1907)
- (55) 26 IX 1945 -- Zm. Beła Bartok, kompozytor węgierski (ur. 25 III 1881)
- (105) 28 IX 1895 -- Zm. Ludwik Pasteur, uczoney francuski, bakteriolog i chemik (ur. 27 XII 1822)
- 27 IX -- Międzynarodowy Dzień Turystyki
- 28 IX -- Dzień Polskiego Państwa Podziemnego
- (30) 28 IX 1970 -- Zm. John dos Passos, pisarz amerykański (ur. 14 I 1896)
- (300) 30 IX 1700 -- Ur. Stanisław Konarski (właśc. nazw. Hieronim Franciszek Konarski), pedagog, publicysta (zm. 3 VIII 1773)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Agnieszka Rzepa

Uniwersytet im. A. Mickiewicza

WSPÓŁCZESNA LITERATURA ŚWIATOWA KRÓTKA PRZECHADZKA PO ANGLOJĘZYCZNEJ LITERATURZE WSPÓŁCZESNEJ KANADY

Ostatnie dwadzieścia lat zaznaczyło się w krytyce literatury kanadyjskiej dyskusją na temat pojęcia kanonu w ogóle oraz ewentualnego kanonu literatury kanadyjskiej w szczególności. Literaturoznawcy już od dłuższego czasu wskazują na względnosc i różnorodność kryteriów, które decydują o zaliczeniu danego dzieła do „klasyki” literatury narodowej. W grę wchodzi tutaj nie tylko względy estetyczne i literackie (a jeśli nawet, to często są one nieoookreślone i zmienne w czasie), ale także polityczne, kulturowe i światopoglądowe. Wskazuje się na przykład na fakt, że utwory pisarzy kolorowych, imigrantów, jak również kobiet, obecnie zamieszczane w reprezentatywnych antologiach literatury, przez wiele lat były marginalizowane i pomijane. Można zauważyć kryzys kryteriów pozwalających na waloryzację dzieł literackich i podział literatury na „dobrą” i „złą”, od którego coraz częściej się odchodzi. Poważnych opracowań literackich doczekały się poszczególne utwory i gatunki ważne kulturowo ze względu na ogromne wzięcie wśród czytelników, a tradycyjnie pomijane przez literaturoznawców jako należące do literatury popularnej. W związku z tym samo pojęcie kanonu zaczyna się dewaluować i rozmywać, a wiele tradycyjnych kanonów radykalnie się zmieniło (doskonałym przykładem tego zjawiska są Stany Zjednoczone). W literaturze kanadyjskiej, która jako pełniej określona literatura narodowa zaistniała właściwie dopiero w latach sześćdziesiątych XX wieku, nie jest to jednak nowość. Co więcej, krytyka kanadyjska częstokroć szczydzi się brakiem utrwalonego kanonu literackiego, wskazując, że jest to jeden z rezultatów istnienia charakterystycznej dla kanadyjskiego społeczeństwa niehierarchizowanej mozaiki kulturowej. Ten brak hierarchii, tak w społeczeństwie jak w literaturze, pozostaje jednak w dużej mierze ideałem, do którego Kanadyjczycy starają się dążyć. Nie ulega wątpliwości, że pewien nieoficjalny kanon literatury kanadyjskiej istnieje, a zaliczają się do niego utwory pisarzy, którzy najczęściej mają okazję zaistnieć tak w opracowaniach krytycznych, jak w publicznej świadomości. Niewątpliwie do ukształtowania tak zdefiniowanego kanonu literatury kanadyjskiej przyczynia się w dużej mierze przyznawana corocznie

nagroda literacka Gubernatora Generalnego, której laureaci natychmiast zyskują sobie popularność.

Za początek współczesnej literatury kanadyjskiej przyjmuje się często lata sześćdziesiąte i siedemdziesiąte XX w., które zaznaczyły się bujnym rozkwitem pisarstwa tak angielsko- jak francuskojęzycznego i obfitością dojrzałych talentów literackich. Był to burzliwy okres, naznaczony nacjonalizmem wyrażającym się w nawoływaniach do politycznej, ekonomicznej i artystycznej niezależności Kanady, która przez wiele lat pozostawała pod polityczną i kulturową dominacją Wielkiej Brytanii, a później, chociaż w inny sposób, Stanów Zjednoczonych. Ukształtował on wiele nadal znaczących autorskich osobowości. Proza, poezja, a w szczególności dramat kanadyjski zyskały w tym czasie nowego sponsora dzięki przejęciu przez rząd części odpowiedzialności za finansowanie sztuki, czego wyrazem było powstanie w 1957 r. do dzisiaj aktywnej agendy rządowej pod nazwą Canada Council.

Twórczość kanadyjskich pisarzy współczesnych nawiązuje do tradycyjnych motywów literatury Kanady, takich jak: odkrywanie i zasiedlanie nowego lądu, często traktowanego metaforycznie czy symbolicznie, oraz konfrontacja z warunkami naturalnymi; konflikt między jednostką a ograniczającymi ją normami społecznymi, często wyrażanymi przez rodzinę; relacje między anglofonami i frankofonami; ciężar dziedzictwa kolonialnego i związane z nim problemy relacji z Wielką Brytanią, a także stosunki ze Stanami Zjednoczonymi. Od lat sześćdziesiątych niezwykle popularna jest tematyka związana z sytuacją kobiet oraz mniejszości rasowych i narodowych oraz stosunków międzyrasowych w Kanadzie, szczególnie w kontekście oficjalnej rządowej polityki multikulturalizmu. Warto zaznaczyć, że problem ten poruszają często pisarze należący do mniejszości narodowych czy rasowych, których twórczość stanowi znaczący nurt współczesnej literatury kanadyjskiej. Dla przykładu można tu wymienić Jeannette Armstrong, poetkę (*Breath Tracks*, 1991), eseistkę i autorkę powieści *Slash* (1985) poświęconej m.in. ruchowi o prawa ludności indiańskiej w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych XX wieku; czy też innego pisarza pochodzenia indiańskiego Toma Kinga, autora powieści *Green Grass and Running Water* (1993). Bardzo aktywni i wysoko cenieni są także pisarze pochodzący z Karaibów i subkontynentu indyjskiego, tacy jak np. Dionne Brand, Austin Clarke, Neil Bissoondath czy Rohinton Mistry.

W literaturze kanadyjskiej przeważają różnego rodzaju formy prozatorskie. Często zwraca się uwagę na popularność cykli ściśle powiązanych opowiadań (czasem klasyfikowanych jako powieści epizodyczne), których poszczególne „części” stanowią ciągłość chronologiczną i tematyczną, dzielą postacie bohaterów i miejsce akcji, a jednocześnie stanowią odrębne, zamknięte utwory. Wśród nowszych przykładów takich cykli można wymienić zbiory *Home Truths* (1981)

Mavis Gallant i *Goodbye Harold, Good Luck* (1986) Audrey Thomas. Autorzy sięgają także często do różnego rodzaju form postmodernistycznych, szczególnie do tzw. „metaprozy historiograficznej”. Termin ten, wprowadzony przez Lindę Hutcheon, odnosi się do prozy autotematycznej, która przedstawia wydarzenia historyczne (często szczegółowo udokumentowane) poprzez pryzmat współczesności, często z perspektywy usytuowanego we współczesności narratora usiłującego na próżno dociec „prawdy” o interesujących go faktach z przeszłości. W ten sposób historia staje się arbitralnym, podlegającym interpretacji i często problematycznym tekstem (np. George Bowering, *Burning Water*, 1980). Popularna jest także proza dokumentalna lub quasi-dokumentalna, czego przykładem jest znany utwór Joy Kogawy pt. *Obasan* (1981) opisujący los Kanadyjczyków japońskiego pochodzenia internowanych podczas drugiej wojny światowej, oraz jej kontynuacja zatytułowana *Itsuka* (1992), których integralną część stanowią historyczne dokumenty dające faktograficzne tło opisywanych zdarzeń. Wiele utworów prozatorskich charakteryzuje się nowatorstwem technicznym i stylistycznym, często opierającym się na autotematyzmie, parodystycznym wykorzystaniu konwencji literackich, ironii, a także łączeniu elementów realistycznych i fantastycznych (czasem surrealistycznych). Niektórzy krytycy wskazują na popularność realizmu magicznego (np. u Jane Urquhart w powieści *Away*, 1993), nierzadko powiązanego z wykorzystaniem konwencji charakterystycznego dla Kanady pisarstwa kolorytu lokalnego (tzw. proza regionalna) oraz wykorzystaniem mitu i folkloru.

Od lat sześćdziesiątych XX w. można mówić także o rozkwicie poezji i dramatu w Kanadzie, do którego przyczyniło się wielu z wymienionych poniżej autorów. We współczesnej poezji kanadyjskiej często mamy do czynienia z eksperymentami formalnymi. Tematycznie nawiązuje ona nierzadko do kwestii metafizycznych, stanowi zadumę nad czasem, historią, miejscami, rolą języka, możliwością oddania świata słowem. Zainteresowaniem cieszy się wciąż forma długiego poematu narracyjnego, chętnie wykorzystywana przez poetów kanadyjskich także w przeszłości. Na uwagę zasługuje wielu twórców, m.in. P.K. Page, Eli Mandel, D.G. Jones, Alden Nowlan, Bill Bissett, bp Nichol, Gwen McEwen, Daphne Marlatt, Susan Musgrave i Phyllis Webb (*Hanging Fire*, 1990). Wpływ teorii feministycznych zauważyć można w utworach Claire Harris, Loli Lemire Tostevin i Betsy Warland, stanowiących próby wyrażenia kobiecego doświadczenia. Lemire Tostevin (m.in. tomik *Cartouches*, 1995) jest także autorką dwóch powieści, w tym *Frog Moon* (1994).

Dramat w Kanadzie rozwijał się powoli, w dużej mierze z powodu niedofinansowania, jednak w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych istniała już odpowiednia baza dla dramaturgów w postaci sieci regionalnych teatrów zawodowych. Na ich scenach coraz częściej stosowano innowacyjne techniki

dramatyczne, pojawiały się sztuki eksperymentalne. Wielu autorów poruszało kwestie społeczne, w tym związane z sytuacją kobiet (np. *If We Are Women*, 1993, Joanny Glass). Obok sztuk napisanych w konwencji realistycznej, powstają takie, w których autorzy stosują elementy fantastyczne czy też logikę marzenia sennego (Judith Thompson w *The Crackwalker*, 1980, czy *Lion in the Streets*, 1990). Do znanych dramaturgów kanadyjskich należą tacy autorzy jak Gwen Pharis Ringwood, John Coulter, George Ryga, James Reaney, David Fennario, Carol Bolt i Sharon Pollock.

Na polskim rynku wydawniczym nietatwo jest znaleźć tłumaczenia współczesnej literatury kanadyjskiej, chociaż niektórzy autorzy i u nas cieszą się zasłużoną popularnością, a sytuacja z roku na rok nieco się polepsza. Krótki wybór współczesnej anglojęzycznej prozy i poezji kanadyjskiej oraz dotyczące tych tekstów prace krytyczne ukazały się niedawno w „Literaturze na świecie” (nr 4-5, 1998).

Margaret Atwood (ur. 1939) jest niewątpliwie najbardziej znaną w Polsce współczesną pisarką kanadyjską dzięki licznym przekładom jej utworów prozatorskich, które ukazały się w naszym kraju. Atwood jest autorką powieści, opowiadań, wierszy, książek dla dzieci oraz utworów krytyczno-literackich. Jej twórczość niewątpliwie mieści się w ważnym nurcie najnowszej literatury kanadyjskiej jakim jest pisarstwo kobiece z motywami feministycznymi, które w jej przypadku są ściśle powiązane z tematyką społeczno-polityczną. W wielu jej powieściach, szczególnie wcześniejszych, można zauważyć niechęć do agresywnej, bezmyślnie niszczyielskiej postawy w kwestiach politycznych, ekonomicznych, kulturalnych i społecznych, jako uosobienie której przedstawiane są Stany Zjednoczone. Atwood przeprowadza jednocześnie paralelę między relacjami USA–Kanada oraz kobieta—mężczyzna: Stany Zjednoczone, symbolizujące „męską” agresję, wykorzystują kobietę/Kanadę (np. *Surfacing*, 1972; *Wynurzenie*, wyd. pol. 1987); ich stosunki stają się jednocześnie paradygmatem wszelkich relacji opartych na różnicy sił i wpływów. Podobną tematykę można odnaleźć w dystopii *The Handmaid's Tale* (1985; *Opowieść Podręcznej*, wyd. pol. 1992), znanej także dzięki popularnej i niedawno przypomnianej przez TVP ekranizacji. *Opowieść Podręcznej* wykorzystuje, jak twierdzi autorka, wszystkie tendencje społeczne zauważalne w USA lat osiemdziesiątych XX w., wskazując na logiczne konsekwencje ich zaakceptowania, co daje paraboliczną wizję patriarchalnego społeczeństwa niedalekiej przyszłości, w którym kobiety pozbawione są wszelkich praw, a sens ich istnienia sprowadzony zostaje do roli służebnej i rozplodowej. Inna nowa powieść Atwood, *The Robber Bride* (1993), także wydana w Polsce, przywraca do życia postać *femme fatale*, a więc mówi o kobiecie energicznej, pełnej inicjatywy, tajemniczej i pociągającej; o kobiecie, która pozbywa się syndromu ofiary. *Alias Grace* (1996; *Grace i Grace*, wyd. pol.

1999) to jedyna powieść historyczna Atwood, oparta na swego czasu słynnej w Kanadzie sprawie szesnastoletniej Grace Marks, która w 1843 r. została skazana za zabicie swojego pracodawcy i jego kochanki. Utwór nie daje jednoznacznej odpowiedzi co do winy Grace, pozostawiając czytelnika w zawieszaniu. Inne powieści Atwood, które powstały w ciągu ostatnich dwudziestu lat to *Bodily Harm* (1981) i *Cat's Eye* (1988; *Kocie oko*, wyd. pol. 1995). Nowe opowiadania pisarki ukazały się w zbiorach: *Murder in the Dark* (1983), *Bluebeard's Egg* (1983), *Wilderness Tips* (1991) oraz *Good Bones* (1992).

Margaret Atwood jest także cenioną poetką i eseistką zajmującą się krytyką literacką. W ostatnich dwudziestu latach ukazało się kilka tomików dających przegląd jej dotychczasowej twórczości poetyckiej oraz następujące zbiory nowych wierszy: *True Stories* (1981), *Interlunar* (1984), *Selected Poems II: Poems Selected and New, 1976-1986* (1986), *Morning in the Burned House* (1995). W 1982 r. został wydany zbiór esejów krytycznych Atwood zatytułowany *Second Words: Selected Critical Prose*, a w 1995 r. jej opracowanie na temat motywu „złowrogiej” dalekiej Północy w literaturze kanadyjskiej pt. *Strange Things: The Malevolent North in Canadian Literature*.

Pisarzką, która być może zdobędzie sobie wkrótce grono polskich zwolenników jest Carol Shields (ur. 1935): autorka prozy, poezji i utworów scenicznych, której powieści trafiły niedawno na polski rynek. W 1998 r. ukazało się tłumaczenie *The Stone Diaries* (1993; *Kronika ryta w kamieniu*), powieści, która w 1993 r. otrzymała nagrodę Gubernatora Generalnego, a dwa lata później nagrodę Pulitzera. Jak większość utworów Shields skupia się ona na codziennym życiu i przemysłeniach kobiet, wyróżnia się jednak również ciekawą formą rozczłonkowanej postmodernistycznej autobiografii głównej bohaterki. Jak w wielu innych pracach tej autorki pojawia się tutaj motyw niemożności pełnego poznania nawet najbliższych nam osób, które zawsze pozostają fascynującą tajemnicą. Bohaterki Carol Shields to najczęściej kobiety żyjące w dobrobycie, w jakiś sposób związane z pisarstwem, a jednocześnie wiodące tradycyjne życie żony i malki, stąd w centrum jej powieści często znajdują się stosunki rodzinne i przyjacielskie, ale także rozważania na temat związków między życiem i literaturą. Ten ostatni temat dominuje w książce pt. *Swann* (1987; *Zagadka wiecznego pióra*, wyd. pol. 1998) śledzącej proces krytycznej kanonizacji Mary Swann, prostej kobiety zamordowanej przez męża, której wiersze zostają wydane pośmiertnie i w wyniku szeregu zbiegów okoliczności oraz mniej lub bardziej zamierzonych działań wydawcy, krytyków i znajomych autorki podlegają zmianom, korektom, reinterpretacjom. Sama Swann pozostaje zagadką, tym bardziej, że giną wszystkie pamiątki, jakie po niej pozostały, w tym także kolejne egzemplarze jedynego wydania jej tekstów. Shields wykorzystuje tutaj także konwencje powieści detektywistycznej. *The Republic of Love* (1992; *Republika*

miłości, wyd. pol. 1998) to z kolei opowieść miłosna. Najnowsza powieść Shields *Larry's Party* (1996), która ukazała się w Polsce na początku bieżącego roku pt. *Przyjęcie u Larry'ego*, to kronika dwudziestu lat życia zawodowego i osobistego bardzo przeciętnego mężczyzny zafascynowanego ideą labiryntu, który funkcjonuje w książce jako metafora zagmatwanego wewnętrznego życia bohatera. Carol Shields była obecna na Targach Książki w Warszawie w maju tego roku.

Do najlepszych pisarek kanadyjskich zalicza się od dawna Mavis Gallant (ur. 1922), od ponad trzydziestu lat mieszkającą we Francji anglojęzyczną autorkę przenikliwych realistycznych opowiadań, noweli, dwóch powieści i jednej sztuki teatralnej. Gallant pisze chłodnym, ironicznym stylem. Jej bohaterowie to ekspatrianci, ludzie przebywający na wygnaniu, będącym często także stanem ducha, a nie tylko fizycznym oddaleniem od kraju. Często są oni zagubieni w życiu, podobnie jak dzieci i nastolatki, które także często można napotkać w jej utworach. Miejsce akcji, najczęściej Kanada bądź Francja, jest zawsze wyraźnie zarysowane, a szczegóły oddające charakterystykę miejsca i czasu odgrywają dużą rolę w twórczości pisarki. „Kanadyjskie” opowiadania Gallant zostały zebrane w tomie *Home Truths: Selected Canadian Stories* (1981) opowiadającym m.in. o życiu w Montrealu podczas drugiej wojny światowej. Zbiór *Overhead in a Balloon: Stories of Paris* (1985) zawiera opowiadania rozgrywane się w powojennej Francji, a tom z 1993 r. zatytułowany *Across the Bridge* to jedenaście opowiadań osadzonych w Montrealu i Paryżu. Mavis Gallant pisze także eseje na temat życia we Francji i francuskiej kultury, których część znalazła się w wydanym w 1986 r. zbiorze *Paris Notebooks: Essays and Reviews*.

Alice Munro (ur. 1931) to obok Gallant najbardziej znana autorka opowiadań. Jej utwory najczęściej tworzą ściśle ze sobą powiązane cykle. Od początku lat osiemdziesiątych wydała m.in. tomy *The Moons of Jupiter* (1983), *The Progress of Love* (1986), *Friend of My Youth* (1990), *Open Secrets* (1994) i *The Love of a Good Woman* (1998). Munro pisze w konwencji realistycznej, w centrum zainteresowania stawiając najczęściej kobiety; często wykorzystuje retrospekcję i narrację w pierwszej osobie. Tłem wielu opowiadań jest hrabstwo Huron w Ontario. Jej bohaterki, inteligentne kobiety w różnym wieku, o zamiłowaniu artystycznych i literackich, najczęściej należą do wyraźnie zarysowanej niewielkiej społeczności (często mieszkają w małym miasteczku) i uwikłane są w skomplikowane związki emocjonalne z rodziną, szczególnie z matką; są rozdarte między pragnieniem spełnienia obowiązków rodzinnych i osobistego spełnienia w życiu, co nie zawsze idzie dla nich w parze. Często przechodzą przez dramatyczne koleje losu, które z perspektywy czasu dają im poczucie rozczłonkowanego, niespójnego życia. Munro najczęściej opiera swoje utwory na motywach autobiograficznych.

Tematem opowiadań i powieści poczytnej Arithy Van Herk (ur. 1954) jest najczęściej proces kształtowania się kobiecej tożsamości. Miejsce akcji to zazwyczaj Alberta i prerie zachodniej Kanady, co pozwala umieścić twórczość autorki w nurcie kanadyjskiego pisarstwa regionalnego. „Zachód” w jej powieściach zostaje zmitologizowany, jest nie tylko miejscem, ale także stanem ducha i sposobem pojmowania świata. Van Herk stara się przekształcić mit amerykańskiego Zachodu, a także niedostępnej Północy, między innymi poprzez wprowadzenie w tradycyjnie zmaskulinizowane tło swoich bohaterek, co pozwala jej przedefiniować konwencjonalną pozycję i rolę kobiety. Jej utwory nierzadko łamią konwencje społeczne, językowe i literackie. Powieść *The Tent Peg* (1981) to np. rzadki przykład przedstawienia dalekiej Północy, często przecież pojawiającej się w literaturze kanadyjskiej, z kobiecej perspektywy. Van Herk wykorzystuje w swoich utworach motywy mitologiczne i biblijne, często nawiązując do znanych z tych źródeł postaci kobiecych, takich jak Kirke czy Judyta. Popularna powieść *No Fixed Address: An Amorous Journey* (1986) stanowi przykład twórczego nawiązania do tradycji powieści pikareskiej i amerykańskiej powieści drogi. Zamiast bohatera mamy tu do czynienia z młodą, energiczną kobietą o znaczącym imieniu Arachne Manteia. Jako agentka firmy sprzedającej damską bieliznę przemierza ona drogi i bezdroża kanadyjskiego Zachodu przeżywając przy okazji traktowane lekko przygody seksualne. Podróż Arachne to jednak także podróż duchowa: częsty motyw w prozie Van Herk. W końcu bohaterka znika na bezdrożach dalekiej Północy. Przychylnością krytyki cieszyła się także książka *Places Far From Ellesmere* (1990), nazywana przez Van Herk „geograprozą”, stanowiąca oryginalne połączenie beletrystyki, autobiografii, sprawozdania z podróży i krytyki literackiej, w której opisy wyspy Ellesmere przeplatają się z krytycznym omówieniem *Anny Kareniny* Tolstoja. Najnowszą powieścią autorki jest *Restlessness* (1998): opowieść o kobiecie tra-pionej tęsknotą do domu i spokoju, której życie to ciągle niespokojna podróż. Jedynym sposobem na pozbycie się ciągłego niepokoju i przymusu podróżowania jest wynajęcie zabójcy, który pomoże bohaterce umrzeć. Spod pióra Van Herk wyszły także eseje krytyczno-literackie, które zebrano w tomach *In Visible Ink* (1991) i *A Frozen Tongue* (1992).

Znanym prozaikiem kanadyjskim jest Jack Hodgins (ur. 1938), który wykorzystuje w wielu utworach konwencje realizmu magicznego, a także techniki postmodernistyczne. Hodgins często nawiązuje także do folkloru oraz, podobnie jak Van Herk, do kanadyjskiej tradycji regionalnej, jako że akcja wielu jego utworów toczy się na specyficznej kulturowo wyspie Vancouver u zachodniego wybrzeża Kanady. Tematyka tych prac nierzadko wiąże się z rolą wyobraźni, ale także z procesem przenikania się kultur i powstawania nowych społeczności. Najbardziej znaną powieścią tego autora pozostaje *The Invention of the World*

(1977) przedstawiająca różnorakie wizje rzeczywistości przy wykorzystaniu elementów realizmu magicznego i groteski. Najnowsza powieść Hodginsa, *Broken Ground* (1998), to historia żołnierzy, którzy po pierwszej wojnie światowej osiedlili się z rodzinami na wyspie Vancouver. Hodgins jest także autorem powieści *The Resurrection of Joseph Bourne* (1980), która otrzymała nagrodę Gubernatora Generalnego, *The Honorary Patron* (1987), *Innocent Cities* (1990) i *The Macken Charm* (1995), a także zbiorów opowiadań *The Barclay Family Theater* (1981). W 1988 r. ukazała się jego książka dla dzieci *Left Behind in Squabble Bay*.

Michael Ondaatje (1943), pochodzący z Cejlonu prozaik i poeta postmodernistyczny, znany jest w Polsce przede wszystkim jako autor powieści o miłości i wojnie *The English Patient* (1992; *Angielski pacjent*, wyd. pol. 1994), na podstawie której nakręcono znany film w reżyserii A. Minghellego. Utwór *Running in the Family* (1982) oparty na historii rodziny autora i jej życia w kolonialnym Cejlonie stanowi medytację na temat roli języka, kwestii prawdy, historii, możliwości „opowiedzenia” życia, na temat kształtowania się tożsamości kulturowej i jednostkowej. Inną nową powieścią Ondaatjego jest osadzona w Toronto lat trzydziestych XX wieku *In the Skin of a Lion* (1987; *W lwiej skórze*, wyd. pol. 1995) opowiadająca o życiu macedońskich imigrantów, a jego nowe utwory poetyckie ukazały się w tomikach *Secular Love* (1984) i *Cinnamon Peeler* (1991). Ondaatje przekracza granice gatunkowe łącząc w swoich utworach prozę z poezją, fakty i fantazję, wplatając w tekst literacki materiały dokumentalne i wizualne. Krytycy wskazują także na cechy jego twórczości, które zbliżają ją do filmu: częste stosowanie techniki montażu i odartych z komentarza dialogów. Nie może to dziwić zważywszy, że pisarz jest także twórcą takich filmów jak *Sons of Captain Poetry*, na temat znanego kanadyjskiego poety bp Nichola, czy *Royal Canadian Hounds*.

Innym znanym i cenionym kanadyjskim pisarzem postmodernistycznym oraz krytykiem literackim jest Robert Kroetsch (ur. 1927). W jego utworach, najczęściej rozgrywających się w zachodnich prowincjach Kanady, można znaleźć parodię oraz elementy surrealizmu i groteski, ale także aluzje mitologiczne. Bohaterowie Kroetscha często są w podróży, która zyskuje wymiar niemalże mityczny. W 1989 r. ukazał się tom pt. *Completed Field Notes: The Long Poems* zbierający siedem tomików poezji tego autora opublikowanych w latach 1975-86. Najnowsze powieści Kroetscha to *Alibi* (1983), *The Puppeteer* (1992) i *The Man From The Creeks* (1998).

Równie wysoko co Kroetsch cenieni są Timothy Findley (ur. 1930) i Mordecai Richler (ur. 1931). Findley to autor różnorodnych stylistycznie i tematycznie powieści, opowiadań i utworów dramatycznych. Spod jego pióra wyszła m.in. wielowarstwowa powieść detektywistyczna *The Telling of Lies* (1986), w której

historia morderstwa staje się metaforą współczesnej kondycji świata, a na wydarzenia, w których uczestniczy narratorka, nakładają się jej wspomnienia z lat wojny spędzonych w japońskim obozie. Najnowsza powieść Findleya to *The Piano Man's Daughter* (1995), której akcja rozgrywa się tuż przed wybuchem drugiej wojny światowej, sięgając wstecz do przełomu wieków, ale także do okresu powojennego. Wśród nowych utworów tego autora należy także wymienić zbiór opowiadań pt. *Stones* (1988) oraz sztukę teatralną *The Stillborn Lover* (1993).

Akcja utworów Richiera często rozgrywa się w Montrealu. Znaczącą rolę spełniają w nich kwestie społeczne i moralne, przedstawione z pewną dozą czarnego humoru i zacięciem satyrycznym, a także elementy kultury żydowskiej. Jak twierdzi sam autor, jego celem jest „danie wiarygodnego świadectwa” swoim czasom i miejscom, które zna, zaś cała jego twórczość to próba odpowiedzi na pytanie, czym jest honor i jak można żyć honorowo, nie raniąc innych, w czasach kryzysu podstawowych wartości. Do nowych utworów Richiera zaliczyć należy powieści *Joshua Then and Now* (1980), *Solomon Gursky Was Here* (1989) oraz *Barney's Version* (1997). W 1987 r. ukazała się napisana przez niego książka dla dzieci zatytułowana *Jacob Two-Two and the Dinosaur*, nawiązująca do wcześniejszego utworu *Jacob Two-Two Meets the Hooded Fang* (1975).

Nawiązania do kultury żydowskiej można znaleźć także w nowszej twórczości Matta Cohena (ur. 1942—zm. 1999), który we wcześniejszych powieściach najczęściej zajmował się życiem rodzinnym na wiejskich terenach Ontario. Cohen to znany także poza Kanadą (szczególnie w Holandii i we Francji, choć niestety nie w Polsce) autor powieści, poezji, a także książek dla dzieci. Był bardzo aktywny w latach dziewięćdziesiątych, kiedy to ukazały się m.in. powieści: *Emotional Arithmetic* (1990), opisująca spotkanie trzech osób dzielących tragiczne wspomnienia z nazistowskiego obozu we Francji; *The Bookseller* (1993), historia zagmatwanej miłości w wielkim mieście; oraz *Elizabeth and After* (1999), opowiadająca o chłopcu, którego matka, Elizabeth, zginęła wiele lat wcześniej w wypadku samochodowym.

Matta Cohena nie należy mylić z Leonardem Cohenem (ur. 1934): z pewnością bardziej znanym polskiemu odbiorcy poetą, autorem powieści i piosenkarzem. Leonard Cohen jest obecnie buddyjskim mnichem mieszkającym w Los Angeles. Jego utwory przesiąknięte są erotyzmem, a jednocześnie stanowią obronę wartości moralnych i społecznych. Na naszym rynku wybory jego poetyckich piosenek ukazały się w tomach *Słynny niebieski prochowiec* (1990) i *Muzyka nieznajomego* (1999). W ostatnich latach wycano także tłumaczenia powieści Cohena pochodzących z lat sześćdziesiątych: *The Favourite Game*

(1963; wyd. pol. 1994) i, cieszącej się swego czasu statusem powieści kultowej, *Beautiful Losers* (1968; *Piękni przegrani*, wyd. pol. 1995).

Krótką listą wymienionych w tym artykule współczesnych autorów kanadyjskich jest z konieczności niepełna. Zawiera tylko nazwiska bardzo znane, które zaistniały w Polsce dzięki tłumaczeniom, albo mogą być znane polskim czytelnikom z ogólnych omówień czy tekstów krytycznych dotyczących Kanady. Literatura kanadyjska ostatnich lat rozwija się żywiłowo, obfitując w różnorodne gatunkowo, tematycznie i formalnie utwory. Ta różnorodność, związana nie tylko z indywidualnym talentem autorów, ale także z faktem, że reprezentują oni grupy różne etnicznie, społecznie i narodowościowo, a więc i kulturowo, jest niewątpliwą zaletą tej literatury. Chociaż w ciągu ostatnich dziesięciu lat polscy wydawcy najwyraźniej zaczęli darzyć pisarzy kanadyjskich większym zainteresowaniem, co zaowocowało lepszą dostępnością niektórych pozycji, ich wybór wciąż nie jest wystarczająco reprezentatywny. Wypada sobie tylko życzyć, by wydawcy dostrzegli, że prócz Margaret Atwood literacka Kanada ma jeszcze bardzo wiele do zaoferowania.

Andrzej Dudziak

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

MUZEA LITERACKIE W POLSCE

Muzea literackie jako rodzaj muzealnictwa zostały wyodrębnione słownikowo niedawno, bo w latach siedemdziesiątych. Rękopisy i książki pełnią w nich najważniejszą rolę, a inne eksponaty oddają tylko atmosferę pracowni pisarza czy klimat okresu literackiego. W ramach instytucji o literackim profilu zbiorów funkcjonują: muzea historyczno-literackie (np. literatury, romantyzmu, pozytywizmu, Młodej Polski), domy – muzea, muzea biograficzne, pokoje pamięci, działy literackie w innej ekspozycji i izby muzealne.

Obecnie w Polsce istnieje kilkadziesiąt muzeów literackich, które w poniższym zestawieniu zaprezentowane zostały w dwóch działach. Pierwszy z nich gromadzi opracowania ogólne, natomiast drugi przedstawia publikacje o muzeach i izbach pamięci poświęconych konkretnym pisarzom. Mamy nadzieję, że zamieszczone pozycje (wybór) pomogą trafić, w czasie wakacyjnych wędrówek, również na szlaki literatury i jej twórców.

A. Opracowania ogólne

a. Pozycje zwarte

1. BANKO-SITEK E.
Bibliografia wydawnictw Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza 1950–1980. – Warszawa : Blok–Notes Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza, 1983
2. CHWALEWIK Edward
Archiwa, biblioteki, gabinety, galerie, muzea i inne zbiory pamiątek przeszłości w Ojczyźnie i na obczyźnie w porządku alfabetycznym wg miejscowości ułożone. T. 1–2. – Kraków : Kraj. Ag. Wydawnicza, 1991. – 2 t. (490; 550 s.)
3. CICHY Wiesław
Muzea i izby regionalne Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. – [Wyd. 2 popr., uzup. i zm.]. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1990. – 66 s.: fot.
4. CZACHOWSKA Jadwiga, LOTH Roman
Przewodnik polonisty: bibliografia, słowniki, biblioteki, muzea literackie. – Wyd. 3 zm. i uzup. – Wrocław [i in.] : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1989. – 850 s. – (Vademecum Polonisty)
5. JANUSZEWSKI Tadeusz, POL Jolanta, MODZELEWSKA Helena
Gabinety pisarzy. – Warszawa : Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza, 1975. – [8] k.: il.
6. JANUSZEWSKI Tadeusz
Muzea literackie i muzeum literatury. – Warszawa : Blok–Notes Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza, 1975
7. KRÓLIK Janusz
Opinogóra. – Opinogóra : Muzeum Romantyzmu, 1997. – 55 s.: il.
8. KUCZA-KUCZYŃSKA Małgorzata
Polskie muzea literackie. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1986. – 139 s.
Zawiera: adresy muzeów, wykaz muzeów wg ich rodzajów, indeksy nazwisk i miejscowości.
9. LORENTZ Stanisław
Przewodnik po muzeach i zbiorach w Polsce. – Wyd. 3 uzup. – Warszawa : Wydaw. Interpress, 1982. – 520 s.
10. ODRWAŻ-PIENIAŻEK Janusz
Działalność warszawskiego Muzeum Literatury // *Muzea i n. c. t. w. o.* : 1977, nr 24, s. 28–40

11. ODRWAŻ-PIENIAŻEK Janusz
Polskie muzea literackie wobec literatury współczesnej // Muzealnictwo. – 1983, nr 26/27, s. 32–40
12. ODRWAŻ-PIENIAŻEK Janusz
Problematyka muzeów literatury w Polsce. – Łódź : Komunikat Łódzkiego Towarzystwa Przyjaciół Książki 20, 1990.
13. ODRWAŻ-PIENIAŻEK Janusz
Trzydzieści lat Muzeum Literatury // Polonistyka. – 1983, nr 6, s. 442–451
14. ODRWAŻ-PIENIAŻEK Janusz, KOCZOT Stanisław, RISS-PYSIAK Barbara
Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie. – Warszawa : MLAM, [1987]. – [28] s.: fot., 1 portr.
15. PAWŁOWSKA-WILDE Beata, SOŁTYSIAK Marta
Muzea – szkole: informator dla nauczycieli. – Warszawa : Ośrodek Dokumentacji Zabytków, 1993. – 336 s.
m.in. zawiera muzea literackie.
16. PÓLTURZYCKA Maria, PÓLTURZYCKI Józef
Muzea literackie w nauczaniu języka polskiego. – Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1978. – 211 s.: il., mapa

B. Muzea i izby pamięci poświęcone poszczególnym pisarzom

Józef Czechowicz

1. ŁOŚ Ewa
Informator o Muzeum Józefa Czechowicza w Lublinie. – Lublin : Muzeum Okręgowe, 1986. – 10 s.: il.
2. MUZEUM Józefa Czechowicza / oprac. Józef Zięba. – Lublin, 1976
3. ZIĘBA Józef
Józef Czechowicz i Muzeum jego imienia. – Lublin, 1980

Maria Dąbrowska

1. MUZEUM Okręgowe Ziemi Kaliskiej: (zbiory, wystawy, oddziały): informator. – Kalisz : Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, 1995. – S. 55–58: Dworek Marii Dąbrowskiej w Russowie
2. POLANOWSKI Edward
Maria Dąbrowska w Russowie i o Russowie. – [B.m.] : Towarzystwo Kulturalne Ziemi Kaliskiej, 1976. – [24] s.: il.

Arkady Fiedler

1. FIEDLER Arkady Radosław
Barwny świat Arkadego Fiedlera. – Wyd. 2 popr. i poszerz. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1977. – 127 s.: il.

Stefan Flukowski

1. SZAJKO U. Sala Stefana Flukowskiego i rękopiśmienne spuścizny literackie w posiadaniu Biblioteki Głównej WiMBP w Szczecinie // Bibliotekarz Zachodniopomorski. – 1979, nr 3

Konstanty Idefons Galczyński

1. GAŁCZYŃSKA Kira
Czas swe wzory układa: dziennik z Prania. – Warszawa : Czytelnik, 1984. – 265 s.: il.
2. GAŁCZYŃSKA Kira
Leśniczówka Pranie: Muzeum K.I. Galczyńskiego. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 28 s. [4] s.: fot.
3. GRABOWSKA L. Gabinet Konstantego Idefonsa Galczyńskiego Biblioteki Głównej Wojewódzkiej i Miejskiej im. S. Staszica w Szczecinie // Bibliotekarz Zachodniopomorski. – 1973, nr 4
4. JANUSZEWSKI Tadeusz, PIOTROWSKI J.P.
Leśniczówka Pranie. – Warszawa : Muzeum K.I. Galczyńskiego, 1980

Kazimiera Iłakowiczówna

1. Z DZIAŁALNOŚCI Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu w latach 1979–1999. – Poznań : Biblioteka Raczyńskich, 1999, – S. 86–87 : Mieszkanie – Pracownia Kazimierzy Iłakowiczówny

Michał Kajka

1. JASIŃSKI Janusz
Michał Kajka 1858–1940: droga do Polski. – Suwałki : Muzeum Okręgowe, 1990. – 32 s.: il. – (Portrety)

Jan Kaspróicz

1. KOGUTKOWA Anna
Na Harendzie u Kaspróicza. – Kraków : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1988. – [11] s.: fot. – (Seria z Szarotką; nr 7)

2. NOETZELMANN J.
Muzeum im. Jana Kasprowicza w latach 1969–1973. – Warszawa; Poznań, 1974
3. SIKORSKA Janina
Muzeum im. Jana Kasprowicza w Inowrocławiu: przewodnik – informator. – Inowrocław : MJK, 1985. – [12] s.: il.
4. STAICH Tadeusz
Harenda: krajobraz – przeszłość – teraźniejszość. – Kraków : Kraj. Ag. Wydawnicza, nakł. Towarzystwa im. Jana Kasprowicza w Zakopanem, 1976. – 60 s.: il.

Jan Kochanowski

1. LICHANŃSKI Jakub Zdzisław
Szlakami Jana Kochanowskiego. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1985. – 69 s.: il. – (Szlakiem Wielkich Ludzi Wydarzeń Zabytków Kultury)

Maria Konopnicka

1. DUBIS Władysław, ŁOPATKIEWICZ Zdzisław
Dworek Marii Konopnickiej w Żarnowcu: historia i teraźniejszość. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1980. – 66 s.: il., mapa
2. FAŁTYNOWICZ Zbigniew
Pamiętam – Maria Konopnicka z Wasiłowskich i Suwałki / współaut. Andrzej Matusiewicz. – Suwałki : Muzeum Okręgowe, 1996. – 69 s.: il.
3. FILIPOWICZ Zygmunt
Suwalskie lata Marii Konopnickiej. – [Białystok] : Kraj. Ag. Wydawnicza, nakł. Muzeum Okręgowego w Suwałkach, 1979. – 23 s.: il.
4. SŁAWIŃSKA Halina
Maria Konopnicka w Bronowie i Gusinie: 70 rocznica śmierci Marii Konopnickiej = Dwudziestolecie (XX) Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1981. – 93 s.: il., mapa
5. WARNEŃSKA Monika
Śladami Konopnickiej. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1969. – 98 s.: il.
6. WEGNER Jan
Maria Konopnicka w Arkadii i Nieborowie. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1975. – 39 s.: il.

7. **WNĘK Antoni**

Zbiory Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu: katalog druków. - Rzeszów : Muzeum Okręgowe, Muzeum Marii Konopnickiej w Żarnowcu, 1972. - 94 s.: il.

Ignacy Krasicki

1. **CHŁAPOWSKI K, GŁĘBOCKA Z.**

Zamek i Muzeum I. Krasickiego w Dubiecku: informator - przewodnik. - Przemyśl, 1972

Zygmunt Krasieński

1. **DOBROWOLSKA Zofia**

Zespół muzealny pałacowo-parkowy w Opinogórze: bibliografia. - Ciechanów : WBP, 1989. - 33 s.

2. **KRÓLIK Janusz**

Opinogóra. - Opinogóra : Muzeum Romantyzmu, 1997. - 55 s.: il.

3. **WISZLAŃSKA-SZCZYGIELSKA Maria**

Zygmunt Krasieński i jego dworek w Potoku Złotym. - Częstochowa : Muzeum Okręgowe, [1989]. - 18 s.: rys.

Józef Ignacy Kraszewski

1. **JADCZAK Stanisław**

Muzeum J.I. Kraszewskiego w Romanowie. - Biała Podlaska. na zlec. Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego; Lublin : Woj. Ośrodek Informacji Turystycznej, [1992]. - 39 s.: fot.

2. **PAMIĄTKA drukarni J.I. Kraszewskiego w Dreźnie : 1868-1871. - Wałbrzych : Oddział Wałbrzyski Towarzystwa Przyjaciół Książki; nakł. Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej, 1987. - 15 s.**

3. **ROMANÓW i Kraszewski / red. Lech Ludorowski. - Lublin : UMCS. WH. Romanów : Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego, 1989. - 179 s.: il.**

4. **WOLSKA-GRODECKA Zofia**

Muzeum J.I. Kraszewskiego w Dreźnie. - Warszawa : [o.w.], 1976. - [12] k.: il.

5. **Z DZIAŁALNOŚCI Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu w latach 1979-1999. - Poznań : Biblioteka Raczyńskich, 1999. - S. 84-86: Pracownia - Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego**

Kornel **Makuszyński**

1. MUZEUM im. Kornela Makuszyńskiego – Oddział Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem / red. Jerzy Darowski, Józef Kamiński. – [Wyd. 3 zm.]. – Zakopane : Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego, [1988]. – [12] s.: faks., fot., 2 portr.
2. MUZEUM Kornela Makuszyńskiego w Zakopanem: informator. – Zakopane, 1971

Adam **Mickiewicz**

1. KOSTOŁOWSKI Andrzej, KOSTOŁOWSKA Ewa
Pałac w Śmielowie. – Poznań : Muzeum Narodowe w Poznaniu, 1998. – 10 s.: il.
2. MALUŚKIEWICZ Piotr
Wielkopolskim szlakiem Adama Mickiewicza. – Wyd. 2 rozsz. – Poznań : Wydaw. WBP, 1998. – 106 s.: il. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 23)
3. ODROWĄŻ-PIENIAŻEK Janusz
Mickiewicz wiecznie żywy / rozm. przepr. Leszek Żuliński // Wiad. Kult. – 1997, nr 50, s. 23
Dot. Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie.
4. ODROWĄŻ-PIENIAŻEK Janusz, KOCZOR Stanisław, RISS-PYSIAK Barbara
Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie. – Warszawa : MLAM, [1987]. – [28] s.: fot., 1 portr.
5. RUTA Janina
W hołdzie poecie: informator Izby Pamięci Adama Mickiewicza. – Budziszewsko : [b.w.], 1984. – 22 s.

Jerzy **Pertek**

1. Z DZIAŁALNOŚCI Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu w latach 1979–1999. – Poznań : Biblioteka Raczyńskich, 1999. S. 87–88: Izba Pamięci Jerzego Pertka

Wincenty **Poł**

1. KRESEK Zbigniew, SKONKA Czesław, SOBCZAK Jerzy
Szlakiem Wincentego Pola. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1989. – 146 s., 1 mapa: il. – (Szlakiem Wielkich Ludzi, Wydarzeń, Zabytków Kultury)

Bolesław Prus

1. CHABROS Tadeusz
Muzea i tradycje Nałęczowa. – Lublin : Muzeum Okręgowe, 1973. – 50 s.: il.

Władysław Stanisław Reymont

1. BŁAŻEWICZ Bogna
Kołaczkowo: Reymont w Wielkopolsce. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury, 2000. – [17] s.: il.

Henryk Sienkiewicz

1. BAJEROWICZ M. Sienkiewiczowski relikwiarz // Wprost. – 1983, nr 42, s. 23–27
Dot. Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu.
2. CYBULSKA Anna
Ziemia Łukowska – kraj lat dziecińczych Henryka Sienkiewicza. – Wola Okrzejska : Muzeum Henryka Sienkiewicza, [1996]. – 15 s.: fot., 3 portr.
3. KANDZIORA Jerzy
Henryk Sienkiewicz na fotografii: ze zbiorów Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu. – Poznań : Wydawnictwo Poznańskie, 1984. – 40 s.: fot.
4. KORNIŁOWICZOWA Maria
Szlakiem Henryka Sienkiewicza. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1988. – 94 s.: fot., portr. – (Szlakiem Wielkich Ludzi, Wydarzeń, Zabytków Kultury)
5. MUZEUM Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej. – Wola Okrzejska : Muzeum Henryka Sienkiewicza, [1996]. – 15 s.: fot., 1 portr.
6. MUZEUM Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej / red. Irena Iskrzycka. – Lublin : Wydaw. Muzeum, 1966. – 25 s.: il.
7. MUZEUM Literackie Henryka Sienkiewicza w Poznaniu – Muzeum Przyszłość / Jowita Kęcińska // W: Sienkiewicz: próby zbliżeń i uogólnień: materiały z sesji naukowej poświęconej twórczości Henryka Sienkiewicza zorganizowanej przez Katedrę Filologii Polskiej WSP w Słupsku i Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza Oddział w Słupsku / pod red. nauk. Daniela Kalinowskiego. – Słupsk : Katedra Filologii Polskiej WSP w Słupsku, 1997. – S. 119–125

8. PIERŚCIŃSKI Paweł, RĘBOSZ Ireneusz
Henryk Sienkiewicz i jego Oblęgorek / opr. Maryla Janudi. – Warszawa : „Voyager”, 1996. – [88] s.: il. – (Z Voyagerem przez Polskę)
9. RYPIŃSKA Krystyna. Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza // Bibliotekarz. – 1979. nr 4, s. 118–120
10. PUTOWSKA Lidia, RĘBOSZ Ireneusz
Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku: przewodnik. – Kielce : Muzeum Narodowe, 1978. – 96 s.: il.
11. SESJA Sienkiewiczowska: Poznań, 4 października 1996 r. – Poznań : Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza. Oddział Biblioteki Raczyńskich, [1996]. – 21 s.
12. SIKORSKI Andrzej. U Sienkiewicza // Przew. Katol. – 1995, nr 20, s. 9
Dot. Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu.
13. WACHOWICZ Barbara
Dom Sienkiewicza: opowieści. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza Rytm, 2000. – 213 s.: il.
M.in. o Muzeum Literackim Henryka Sienkiewicza w Poznaniu.
14. WACHOWICZ Barbara
Syn Polski. – Poznań : Miejska Biblioteka Publiczna im. E. Raczyńskiego; Wielkopolskie Towarzystwo Przyjaciół Książki, 1978. – [32] s.
Pozycja ilustrowana zbiorami Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu.
15. WITEK Władysław Marian
Sienkiewiczowskie fascynacje Ignacego Mosia // Studia Kieleckie. – 1976, nr 4, s. 77–84
Dot. Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza w Poznaniu
16. Z DZIAŁALNOŚCI Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu w latach 1979–1999 – Poznań : Biblioteka Raczyńskich, 1999. – S. 83–84; Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza

Stanisław Staszic

1. PORBADNIK S. Muzeum Stanisława Staszica w Pile // Rocznik Nadnotecki. – 1967, nr 2
2. WYSOKIŃSKI Jan
Szlakiem Stanisława Staszica. – Warszawa : Wydaw. PTTK „Kraj”, 1988. – 149 s.: il. – (Szlakiem Wielkich Ludzi, Wydarzeń, Zabytków Kultury)

Stanisław Wyspiański

1. WALTOS Stanisław
Krajobraz „Wesela”. – Kraków : Krakowski Ośrodek Informacji i Reklamy Turystycznej „Wawel-Tourist”, 1982. – 47 s.: [12] s., fot. kolor.
2. WALTOS Stanisław
Rydłówka: Regionalne Muzeum Młodej Polski. – Kraków : Wydaw. Artyst.-Graf., 1972. – [12] k.: il.
3. WALTOS Stanisław
Rydłówka – Muzeum Młodej Polski: przewodnik. – Warszawa; Kraków, 1981
4. ZBIJEWSKA Krystyna
Krakowskim szlakiem Stanisława Wyspiańskiego. – Kraków, Warszawa : Kraj, 1986. – 111 s.: il. – (Szlakiem Wielkich Ludzi, Wydarzeń, Zabytków Kultury)

Stefan Żeromski

1. BUTRYN Stefan
Muzeum Stefana Żeromskiego w Nałęczowie: katalog zbiorów. – Wyd. 2. – Nałęczów : Muzeum Stefana Żeromskiego, 1970. – 80 s.: il.
2. CHABROS Tadeusz
Muzea i tradycje Nałęczowa. Lublin : Muzeum Okręgowe, 1973. – 50 s.: il.
3. WARNEŃSKA Monika
Warszawskim szlakiem Stefana Żeromskiego. – Warszawa : Zakł. Wydaw.-Propagandowy PTTK, 1980. – 85 s.: il., mapa
4. ZAPĄŁOWA Kazimiera
Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego. Kielce : Oddział Muzeum Świętokrzyskiego, 1975

Urszula Bzdawka

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE

Istnienie i funkcjonowanie polskiego państwa podziemnego w czasie wojny stawało ewenement w skali światowej. Jego tworzenie rozpoczęto jeszcze

w trakcie trwania kampanii wrześniowej. Wtedy zaczęły powstawać pierwsze organizacje podziemne, które stały się zalążkiem przyszłego państwa. Wywodziły się z przedwojennych instytucji społecznych (np. Szare Szeregi), partii politycznych oraz wojska. Tworzyły cywilny i zbrojny tron państwa podziemnego. Zbrojny pion stanowiła początkowo, utworzona z rozkazu wodza naczelnego przez grupę wyższych oficerów Wojska Polskiego, Służba Zwycięstwu Polsce (SZP), a od grudnia 1939 roku Związek Walki Zbrojnej, na którego czele stanął przebywający za granicą gen. Kazimierz Sosnkowski, w kraju zaś płk Stefan Rowecki „Grot”. W 1942 roku ZWZ przemianowano na Armię Krajową (AK).

Władze cywilne stanowił podziemny parlament i departamenty odpowiadające resortom ministerialnym. Zorganizowano konspiracyjne sądy obywatelskie o charakterze sądów państwowych. Mimo ogromnego zagrożenia wszystkie instytucje państwa podziemnego funkcjonowały na obszarze całego kraju, ciesząc się na ogół powszechną akceptacją społeczeństwa. Zorganizowano sieć nauczania obejmującą wszelkie szczeble edukacji (tajne szkoły średnie, uniwersytety, tajne instytuty badawcze), próbowano ratować dziedzictwo kultury polskiej (inventaryzacja majątku wywożonego do Rzeszy, odnajdywanie ukrytych obiektów muzealnych itp.). Szczególny nacisk położono na wydawanie prasy i książek niezależnych poprzez liczne tajne wydawnictwa i drukarnie (w sumie wydano ok. 1500 tytułów prasy konspiracyjnej).

Podstawowym celem państwa podziemnego było przygotowanie kadr przyszłego powstania ogólnonarodowego, które miało wybuchnąć w momencie zbliżania się wojsk sojuszników. Do tego czasu toczyła się walka zbrojna prowadzona z coraz większym nasileniem od 1942 roku. W latach 1942–44 koordynowało ją Kierownictwo Dywersji „Kedyw”. Przejęciu władzy przez Państwo podziemne służyć miała akcja „Burza” (od jesieni 1943), jednakże aresztowania dokonywane przez NKWD wobec większości oficerskiej kadry akowskiej oraz przedstawicieli władz cywilnych na wyzwolanych terenach uniemożliwiły te plany. Zbliżające się do linii Wisły oddziały Armii Czerwonej były impulsem do ogłoszenia powstania, którego celem było uprzedzenie Rosjan w wyzwolaniu stolicy. Brak pomocy ze strony sojuszników, którzy z drugiej strony Wisły czekali na upadek polskiego zrywu powstańczego spowodował tragiczne dla Polaków skutki. Jednakże najbardziej tragiczne losy czekały działaczy państwa podziemnego i akowców po zakończeniu wojny i ustanowieniu władzy PKWN. Przedstawiciele cywilnych władz podziemnych aresztowani podstępnie w Moskwie, zostali skazani w wyniku „procesu szesnastu”. Działacze Armii Krajowej przez wiele lat po zakończeniu wojny byli prześladowani, aresztowani, często skazywani na śmierć w wyniku fałszywych oskarżeń i pokazowych procesów.

Prezentowana z okazji Dnia Państwa Podziemnego (ustanowionego na dzień 28 września) bibliografia uwzględnia opracowania zwarte z lat 1988–2000

oraz artykuły prasowe z ostatnich 5 lat ujmujące pod różnymi aspektami problemy polskiego podziemia czasów II wojny światowej. Skoncentrowano się na opracowaniach merytorycznych naukowych, popularnonaukowych i omówieniach, w niewielkim stopniu włączono do zestawienia obszernie zbiory pamiętników i wspomnień.

I. POLSKIE PAŃSTWO PODZIEMNE – organizacja, działalność

A. Pozycje zwarte

1. ARMIA Krajowa w dokumentach 1939–1945 / red. Kazimierz Iranek Osmecki, Tadeusz Zawadzki-Żerńczykowski. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1990. – 524 s. tabl.: faks., portr.
2. ARMIA Krajowa w dokumentach 1939–1945 / red. Tadeusz Pełczyński; oprac. Jan Tokarski. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1990. – 554 s. tabl.: faks., fot., mapa
3. ARMIA Krajowa w dokumentach 1939–1945 / red. Tadeusz Pełczyński; opr. Józef Żmigrodzki. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1990. – 584 s., faks., mapa
4. ARMIA Krajowa: rozwój organizacyjny / red. Krzysztof Komorowski. – Warszawa : „Bellona”, 1996. – 477 s.: portr.
5. BARTELSKI Lesław Marian
AK. – Warszawa : „Tekst”, 1990. – 199 s. tabl.: fot., mapy, portr.
6. BORKIEWICZ-CELIŃSKA Anna
Batalion „Zośka”. – Warszawa : Państw. Instytut Wydaw., 1990. – 844 s. tabl.; fot., portr. – (Biblioteka Syrenki)
7. BIENIECKI Kajetan
Lotnicze wsparcie Armii Krajowej. – Kraków : „Arcona”, 1994. – 609 s.: mapy
8. BOMBICKI Maciej Roman
AK i WiN przed sądami specjalnymi. – Poznań : „Ławica”, 1993. – 327 s.
9. CHLEBOWSKI Cezary
Reportaż z tamtych dni. – Wyd. 2. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 517 s.: faks., fot., portr.
10. CHLEBOWSKI Cezary
Wachlarz: monografia wydzielonej organizacji dywersyjnej Armii Krajowej wrzesień 1941 marzec 1943. – Wyd. 3 popr. – Warszawa : „Pax”, 1990. – 461 s. tabl.

11. GARLIŃSKI Józef
Politycy i żołnierze. – Warszawa : „Omnipress”, 1991. – 413 s. tabl.:
fot., mapy
12. GONDEK Leszek
Polska karząca 1939–1945: polski podziemny wymiar sprawidliwości
w okresie okupacji niemieckiej. – Warszawa : „Pax”, 1988. – 202 s.
tabl.: faks., portr.
13. HARZ Maria, ŚLUSARSKA Jadwiga
Armia Krajowa 1939–1945: bibliografia selektywna. - Warszawa :
WIH, 1992. – 115 s.
14. JANKOWSKI Stanisław Maria
Strzały pod więzieniami: najślynniejsze akcje Armii Krajowej. –
Warszawa : Wydaw. Radia i Telewizji, 1992. – 268 s. tabl.: faks., fot.,
portr.
15. KACZYŃSKA Danuta
Dziewczęta z „Parasola”. – Warszawa : Wiesław R. Kufiński, 1993.
– 381 s.: faks., portr., pl.
16. KOTARSKA Elżbieta
Proces czternastu. – Warszawa : „Volumen”, 1998. – 299 s. faks.,
fot., pl., portr. – (Historia Najnowsza)
17. KRZĄSTEK Tadeusz, TOMCZYK Jerzy
W 55 rocznicę powstania Armii Krajowej. – Warszawa : „Egros”,
1997. – 219 s. tabl., il., faks., fot.
18. LISIEWICZ Paweł Maria
Plan Burza: wysiłek zbrojny Armii Krajowej 1944–1945. – Warsza-
wa : Instytut Wydaw. Zw. Zawod., 1990. – 359 s. tabl.: faks., fot., portr.
19. LISIEWICZ Paweł Maria
Bezimienni: z dziejów wywiadu Armii Krajowej. – Warszawa : In-
stytut Wydaw. Związków Zawod., 1987. – 280 s. tabl.: faks., fot., mapa
20. LISIEWICZ Paweł Maria
W imieniu Polski podziemnej: z dziejów wojskowego sądownictwa
specjalnego Armii Krajowej. – Warszawa : Instytut Wydaw. Zw. Zawod.,
1988. – 247 s.
21. MAZUR Grzegorz
Biuro Informacji i Propagandy SZP, AK 1939–1945. – Warszawa :
„Pax”, 1987. – 481 s. fot.: faks., portr.
22. NEY-KRWAWICZ Marek
Armia Krajowa: Siła Zbrojna Polskiego Państwa Podziemnego. –
Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagog., 1993. – 227 s.: faks., fot., ma-
py, pl., portr. – (Szkice z Dziejów Polski)

23. NEY-KRWAWICZ Marek, SIEMASZKO Zbyszko, SIEMASZKO Maciej
Bojowe sztandary i proporce Armii Krajowej. – Warszawa : Krajowa
Agencja Wydawnicza, 1991. – 119 s.: fot.
24. NEY-KRWAWICZ Marek
Komenda Główna Armii Krajowej 1939–1945. – Warszawa : „Pax”,
1990. – 521 s., tabl.: faks., fot., portr.
25. NEY-KRWAWICZ Marek
Powstanie powszechne w koncepcjach i pracach Sztabu Naczelne-
go Wodza i Komendy Głównej Armii Krajowej. – Warszawa : „Semper”,
1999. – 707 s. tabl.: fot., mapy, portr.
26. NEY-KRWAWICZ Marek
Sztandary i proporce Armii Krajowej. – Warszawa : „Semper”, 1994.
– 164 s. tabl.: faks., fot., portr.
27. NKWD i polskie podziemie 1944–1945: z „teczek specjalnych” Józefa W.
Stalina / red. Alibina Fedorowna Noskova, Alina Fitowa. – Kraków : To-
warzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych „Universitas”, 1998. –
479 s.
28. POWRÓT żołnierzy AK z Sowieckich łagrow / Ilum. Wojciech Materski;
opr. Andrzej Paczkowski. – Warszawa : ISP PAN, 1995. 142 s. –
(Z Archiwów Sowieckich: T. 5)
29. RADZYMIŃSKA Józefa
Zawsze niepodlegli: kadra Polski Niepodległej 1939–1945. – Wro-
claw : „Toporzel”, 1991. – 215 s. tabl.: fot., portr.
30. REPRESJE NKWD wobec żołnierzy podziemnego Państwa Polskiego
w latach 1944-1945: wybór źródeł / aut. wyb., opr. Franciszek Gryciuk. –
Siedlce : WSRP. Wydaw. Uczelniane, 1995. – 397 s.
31. ROPLEWSKI Andrzej
W służbie wywiadu Polski Walczącej: (na przykładzie Obwodu
ZWZ–AK Jędrzejów). – Gdańsk : „Morpres”, 1944. – 190 s. tabl.: faks.,
fot., mapa. – (Biblioteka „Iłkara”)
32. STACHIEWICZ Piotr
„Parasol”: dzieje oddziału do zadań specjalnych Kierownictwa Dy-
wersji Komendy Głównej Armii Krajowej. – Wyd. 3 – przejrz. i uzup. –
Poznań : „Pax”, 1991. – 880 s. tabl., faks., fot., mapy, pl.
33. SŁAWWICKI Wienno
Wspomnienia sprzed 50 lat: w wywiadzie organizacyjnym II Ko-
mendy Konspiracyjnego Wojska Polskiego formacje KWP kryptonim
:Gaje”. – Częstochowa : Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1998.
– 240 s.: faks., mapa

34. SUCHOROWSKA Danuta
Rozbić więzienia UB: akcje zbrojne AK i WiN 1945–1946. – Warszawa : „Omnipress”, 1991. – 196 s. tabl.: fot., pl., portr.
35. SZMYD Zofia
Armia Krajowa w akcji „Burza”: wybór. – Warszawa : WIH, 1994. – 116 s.
36. SZMYD Zofia
Armia Krajowa w piśmiennictwie na obczyźnie 1939–1990: wybór. – Warszawa : WIH, 1992. – 200 s.
37. URBANKIEWICZ Jerzy
Kedyw – Egzekutywa. – [Łódź]: Zarząd Okręgu Wileńskiego AK, [1991]. – 34 s.: faks., pl., portr. – (Zeszyty Historyczne „Wiano”; z. 1)
38. W ZŁOWIESZCZYCH murach Wronek i Rawicza lat 1945–1956: wspomnienia więźniów politycznych / red. Witold Józwiak, Witold Mezer. – Poznań : [Okręgowa Komisja Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu], 1995. – 191 s.: portr., fot.
39. WELKER Lesław J.
Armia Krajowa: odznaczenia, orły, odznaki, medale: katalog. – Wyd. 2 rozsz. i popr. – Toruń : nakł. autora, 1988. – [181] s.: faks., fot., rys.
40. WELKER Lesław Jan
Znaki Polski Walczącej: odznaczenia, orły, oznaki, odznaki, medale. – Toruń : Wydaw. Adama Marszałek, 1996. – 269 s. tabl.: faks., fot.
41. Z DZIEJÓW Wydziału Łączności Zagranicznej Komendy Głównej ZWZ–AK „Zagroda”: materiały z VIII sesji popularnonaukowej połączonej z VI Zjazdem Kurierów i Emisariuszy w dniu 14 listopada 1998 r./ red. Katarzyna Minczykowska, Jan Sziling. – Toruń : Fundacja „Archiwum Pomorskie Armii Krajowej”, 1999. – 164 s. tabl., fot., portr. – (Biblioteka Fundacji „Archiwum Pomorskie AK” w Toruniu: t. 26)

B. Artykuły

1. CZAS przekazać szlandar / wypowied. „Jur” [pseud.]: rozm. przepr. Maciej Rosolak // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 232, s. 18
2. „DEHOWA” [pseud.]. Spisani na straty: akowcy w „judowym” wojsku // *Karta*. – 1999, s. 62–95
3. DUBICKI Tadeusz. Działalność bazy łączności zagranicznej Związku Walki Zbrojnej w Bukareszcie w latach 1939–1940 // *Zesz. Hist. / WSP Częstochowa*. – (1997), s. 305–328

4. HONKISZ Władysław. Koszt utrzymania Armii Krajowej // *Dziś*. – 1997, nr 8, s. 102–107
5. KISTER Anna Grażyna. To nie krasnoludki wypuszczały więźniów // *Gaz. Pol.* – 1999, nr 20, s. 17
6. KISTER Anna Grażyna. Tropami pewnego meldunku // *Gaz. Pol.* – 1999, nr 15, s. 17
7. KOMOROWSKI Krzysztof. Historiografia Armii Krajowej // *Mars.* – 1998, s. 59–74
8. KOWALSKI Olgierd. Kolumną ku przeznaczeniu: akowcy w „ludowym” wojsku // *Karta*. – 1999, s. 37–61
9. KUBRAK Zygmunt. Materiały do dziejów Armii Krajowej: zarys uzbrojenia i wyposażenia AK w świetle zbiorów Muzeum w Lubaczowie // *Przemys. Zap. Hist.* – (1993), s. 169–182
10. LEWANDOWSKI Zbigniew. Konspiracyjne Biuro Badań Technicznych // *Zesz. Hist. PWarsz.* – (1996), s. 59–66
11. LIPIŃSKI Piotr. Bezdomni ze 106 dywizji // *Gaz. Wybor.* – 1999, nr 153, s. 20–21

Sprawa formalnego potwierdzenia istnienia dywizji Armii Krajowej.

12. MAZUR Grzegorz. Między Stambułem a Lwowem: z dziejów bazy łączności „Ber” w Stambule 1940–1941 // *Zesz. Hist.* – (1999), s. 26–47
13. NOWAK Jeziorański Jan / Biało-czarna plama // *Rzeczpospolita*. – 1999, nr 159, s. D5
14. TOMCZAK Andrzej. Archiwum Armii Krajowej w Toruniu // *Rocz. Tor.* – (1998), s. 159–163
15. WILCZKOWSKI Andrzej. Opór czy walka? Ruch czy wojsko? // *Mars.* – (1998), s. 261–269

Kwestia poprawności terminu „ruch oporu” w kontekście istnienia Polskiego Państwa Podziemnego.

16. ŻUK Henryk. Kontrwywiad Armii Krajowej // *Mars.* – (1998), s. 273–276

II. DZIAŁANIA ARMII KRAJOWEJ W POSZCZEGÓLNYCH OKRĘGACH I OBWODACH

A. Pozycje zwarte

1. ARCHIWUM Jawora: dokumenty obwodu Armii Krajowej Tarnobrzeg / aut. wyb. Tadeusz Zych. – Tarnobrzeg : Wydaw. Samorządowe, 1994. – 188 s.
2. ARMIA Krajowa na Nowogródczyźnie i Wileńszczyźnie (1942–1944) w świetle dokumentów sowieckich / opr. Zygmunt Boradyń, Andrzej

- Chmielorz, Henryk Piskunowicz. – Warszawa : [Tomasz Strzembosz], 1997. – 261 s. – (Biblioteka Ziemi Wschodnich)
3. ARMIJA Krajowa na środkowej i południowej Lubelszczyźnie i Podlasiu: materiały sesji naukowej, KUL 24–25 IX 1985 r. / red. Tomasz Strzembosz. – Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1993. – 518 s
 4. ARMIJA Krajowa na Wołyniu. – Warszawa : Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, 1994. – 99 s.: mapy
 5. BORADYN Zygmunt
Armia Krajowa na Nowogródzczyźnie i Wileńszczyźnie (1941–1945). – Warszawa : [Tomasz Strzembosz], 1997. – 195 s. – (Biblioteka Ziemi Wschodnich)
 6. BUDZISZ Janusz
Oddział partyzancki Armii Krajowej „Wicher”. – Warszawa : Jan Rudzisz, 1995. – 249 s. mapa: fot., pl., portr.
 7. „BURZA” w okręgu radomsko-kieleckim w świetle dokumentów / opr. Mieczysław Jerzy Adamczyk, Jerzy Tomczyk. – Kielce : WŚ, 1996. – 463 s. – (Prace Wszechnicy Świętokrzyskiej)
 8. CABAN Ireneusz
Oddziały Armii Krajowej 7 Pułku Piechoty Legionów. – Lublin : „Czas”, 1994. – 167 s. tabl.: fot., portr.
 9. CABAN Ireneusz
8 pułk piechoty Legionów Armii Krajowej: organizacja i działania bojowe. – Warszawa : „Bellona”, 1994. – 278 s. tabl.: mapa, fot.
 10. FIKUS Dariusz
Pseudonim „Łupaszka”: z dziejów V Wileńskiej Brygady Śmierci i Mobilizacyjnego Ośrodka Wileńskiego Okręgu AK. – Wyd. 3 krajowe, popr. i uzup. – Warszawa : „Most”, 1989. – 180 s.: mapa, portr.
 11. GASZTOLD Tadeusz
Nad Niemnem i Oszmianką: z dziejów Armii krajowej na Wileńszczyźnie i Nowogródzczyźnie. – Koszalin : „Głos Pomorza”, 1991. – 159 s.: faks., fot., mapy, pl., port.
 12. GNAT-WIETESKA Zbigniew
Armia Krajowa, Obwód „Gołąb” – Garwolin. – Pruszków : Ajaks, 1997. – 226 s. tabl.: faks., fot., portr.
 13. GNAT-WIETESKA Zbigniew
30 Poleska Dywizja Piechoty Armii Krajowej. – Pruszków : „Ajaks”, 1993. – 98 s.: fot., mapy, portr.
 14. GOZDAWA-GOŁĘBIEWSKI Jan
Obszar Warszawski Armii Krajowej: studium wojskowe. – Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1992. – 621 s. faks., fot., mapy, portr.

15. GREGOROWICZ Czesław
ZWZ–AK w obwodzie lubartowskim 1939–1945. – Lublin : „Norbertinum”, 1998. – 472 s. tabl.: fot., portr.
16. GRZYBOWSKI Stanisław
Nadzieja z tamtych lat: dzieje Armii Krajowej na Ziemi Wyszowskiej. – Warszawa : „Novum”, 1990. – 287 s. [64] s. tabl.: fot., mapy, pl., portr.
17. GWOZDEK Zdzisław
Białostocki okręg ZWZ–AK: (X 1939–I 1945). – Białystok : Biblioteka „Rubieży”, 1993. – 319 s.
18. HOLUB Czesław
Okręg Poieski ZWZ–AK w latach 1939–1944. – Warszawa : Państw. Wydaw. Nauk., 1991. – 233 s. tabl.: faks., fot., mapy, rys
19. HRYNIEWIECKI Witold
My z Zamoyszczyzny. – Wyd. 2. – Warszawa : „Pax”, 1988. – 257 s. tabl.: fot., portr.
20. KABARA Aleksander
Zapalnik: z walk AK i BCh na Płaskowyżu Tarnowskim w latach 1939–1944. – Warszawa : „Color CB”, 1997. – 363 s. tabl.: il., faks., fot., mapy
21. KORAB-ŻEBRYK Roman
Biała Księża: w obronie Armii Krajowej na Wileńszczyźnie. – Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1991. – 168 s. tabl.: faks., mapy, portr.
22. KORAB-ŻEBRYK Roman
Operacja wileńska AK. – Wyd. 2 popr. i rozsz. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1988. – 566 s.
23. LIĞĘZA Zdzisław
Lubartowskie drogi Armii Krajowej. – Lublin „Norbertinum”, 1998. – 211 s. tabl., fot., mapy, portr.
24. LIS Józef
Kryptonim „Hetman” – „Choroby” Armii Krajowej. Cz. 1. Konspiracja i partyzantka w obwodzie Armii Krajowej Włoszczowa. – [Bodzentyn – Kielce] : „Apla”, [1999]. – 245 s.: portr.
25. KRAKOWSKI Okręg Armii Krajowej w dokumentach T. 1. Dział łączności konspiracyjnej zewnętrznej (1943–1945): zbiory Adama Potyry. – Kraków : Towarzystwo Sympatyków Historii, 1998. – 303 s.: portr.
26. MICHALCZYK Maria
Egzamin z życia: lekarze, sanitariuszki, partyzanci 1939–1945: (z dziejów podziemnej służby zdrowia w Okręgu AK „Jodła”). – Kielce : „Jedność”, 1999. – 240 s. tabl.: faks., fot., portr., rys.

27. MODRZEJEWSKI Józef
AKowcy na Podkarpaciu. – Brzozów : Muzeum Regionalne PTTK, 1990. – 109 s. tabl.: fot., portr., mapy
28. MODRZEJEWSKI Józef
Od Armii Krajowej do wojny domowej. – [Jasło] : Stowarzyszenie Miłośników Jasła i R., 1996. – 208 s. tabl.: fot., portr.
29. NIEKRASZ Juliusz
Z dziejów AK na Śląsku. – Wyd. 2 popr. i poszerz. – Katowice : „Śląsk”, 1993. – 345 s. tabl., faks., fot., portr.
30. OKRĘG Łódzki Armii Krajowej / red. Marek Budziorek. – Łódź : Muzeum Historii Miasta Łodzi 1988. – 233 s. : fot., portr.
31. OKRĘG Pomorze Armii Krajowej w dokumentach: [1939–1945] / przedm. Wiesława Kwiatkowska; opr. Bogdan Chrzanowski, Andrzej Gąsiorowski, Jan Sziling. – Toruń : Wydaw. Adama Marszałek, 1991. – 175 s. – (Biblioteka Fundacji „Archiwum Pomorskie AK: t. 2)
32. OSTASZ Grzegorz
Obwód ZWZ–AK Rzeszów: konspiracja wojskowa i „Burza”. – Rzeszów : Redakcja Wydawnictw Uczelnianych PR, 1992. – 136 s.: rys., wykr. – [Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej]
33. PEMPEL Stanisław
ZWZ–AK we Lwowie: 1939–1945. – Warszawa : „BIS”, 1990. – 141 s.: mapy
34. PESKA Roman
Zapamiętaj co mówią do ciebie: ZWZ–AK w „Kraju Warty” (Sędziejowice – Pruszków – Wygieczów) 1939–1945. – Pabianice : [Roman Peska], 1995. – 196 s.: fot., portr.
35. RACHWAŁSKI Eugeniusz
Wołyń i jego żołnierze. – Wrocław : Polskie Tow. Turyst., 1990. – 112 s. tabl., mapy
36. ROMANOWSKI Wincenty
ZWZ–AK na Wołyniu 1939–1944. – Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1993. – 406 s. tabl.: fot., portr.
37. RUDZISZ Janusz
Oddział partyzancki Armii Krajowej „Wicher”. – Wyd. 2 popr. – Warszawa : [nakł. własnym], 1996. – 251 s. mapa: fot., pl., portr.
38. SZLAKIEM partyzantów Armii Krajowej w Borach Tucholskich: przewodnik / red. Maria Wojciechowicz-Seńczuk. – Toruń : Fundacja „Archiwum Pomorskie Armii”, 1996. – 59 s. mapa: fot., portr.

39. TOMASZEWSKI Longin
Kronika wileńska 1939–1941. – Warszawa : „Pomost”, 1989. – 199 s.: tabl.
40. WALKI Oddziałów ZWZ–AK i BCh Inspektoratu Zamoyskiego w latach 1939–1944 / aut. wyb., opr. Jerzy Józwiakowski. – Zamość : Związek Żołnierzy Armii Krajowej. – 1991. – 390 s.
41. WAWRZYŃIAK Eugeniusz
25 pułk piechoty Armii Krajowej Ziemi Piotrkowsko-Opoczyńskiej. – Warszawa : „Color CB”, 1999. – 339 s.: faks., fot., mapy, portr.
42. WĘGIERSKI Jerzy
Lwowskie oddziały leśne „Warta” na Rzeszowszczyźnie 1944–1945. – Kraków : „Platan”, 1998. – 181 s. faks., fot., mapy. – (Biblioteka Historyczna Ogólnopolskiego Okręgu Żołnierzy AK Obszaru Lwowskiego im „Orląt Lwowskich”)
43. WĘGIERSKI Jerzy
W lwowskiej Armii Krajowej. – Warszawa : „Pax”, 1989. – 314 s. tabl.: faks., fot., mapy
44. Z DZIEJÓW Armii Krajowej Okręgu Łódź. materiały sesji popularnonaukowej poświęconej dziejom SZP–ZWZ–AK okręgu Łódź odbytej 29.04.1994 r./ red. Henryk Siemiński, Jan Szymczak. – Łódź : SZZ AK, 1995. – 142 s. [25] s. tabl.: fot., portr.
45. ZIELIŃSKI Zbigniew
Walczyli o wolność Polski: 7 Dywizja AK. – Ząbki : „Apostolicum”, 1998. – 253 s.: faks., fot., mapa, portr.
46. ZMAGANIA wojenne na Żywiecczyźnie: 1939–1945 / opr. Eugeniusz Smoczek. – Cieszyn : Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Oddział, 1999. – 167 s.: faks., fot., portr.
47. ŻAKIEWICZ Maciej
Wileński Ośrodek Mobilizacyjny Armii krajowej na Pomorzu Gdańskim w latach jesień 1945 – wiosna 1947. – Gdańsk : Oficyna Wydawnicza, 1989. – 26 s.

b. Artykuły

1. FIGURA Janusz. Żołnierze Polski Walczącej (1939–1947). Cz. 1. Obwód łomżyński SZP–ZWZ–AK–AKO–WIN; Cz. 2. Obwód grajewski ZWZ–AK // *Studia Łomż.* – 1996, s. 127–198; (1997) s. 101–152
2. FITOWA Alina. Inspektorat AK Nowy Sąd i 1 Pułk Strzelców Podhalańskich pod dowództwem Adama Stabrawy „Borowego” w świetle dokumentów źródłowych // *Stud. Hist.* – 1996, z. 1, s. 65–89

3. KRAJEWSKI Kazimierz. Armia Krajowa na pograniczu Nowogródzyczyny i Polesia // *Prz. Wsch.* – 1998, z. 2, s. 263–279
4. LISIEWICZ Paweł. Ekspozytura nr 8 Oddziału II Komendy Głównej ZZW-AK we Lwowie // *Wojsk. Prz. Hist.* – 1999, nr 1/2, s. 133–139
5. MARKOWIAK Zbigniew. Armia Krajowa na Wileńszczyźnie na tle stosunków polsko-litewskich // *Zesz. Hist. Stow. Żoł. AK.* – (1996), s. 21–39
6. NIWIŃSKI Piotr. Okręg Wileński Armii Krajowej w okresie od lipca 1944 do lipca 1948: krótka charakterystyka // *Niepodl. i Pamięć.* – 1997, nr 1, s. 195–210
7. OSTASZ Grzegorz. Akcja zbrojnego ujawnienia Armii Krajowej w Podokręgu Rzeszowskim we wrześniu 1944 roku // *Pr. Hist.-Arch.* – (1996), s. 105–132
8. OSTASZ Grzegorz. Nad protokołem zeznań oficera Armii Krajowej // *Zesz. Hist./AK Kraków.* – (1997), s. 123–134
9. OSTASZ Grzegorz. Z dziejów konspiracji poakowskiej na Rzeszowszczyźnie: „Nie” i Delegatura Sił Zbrojnych w podokręgu Rzeszów // *Zesz. Nauk. Rzesz. Ekon.* – 1996, s. 93–103
10. RÓŻAŃSKI Jan. Narodowa Organizacja Wojskowa – Armia Krajowa w Przemyślu (1939–1945) // *Przemys. Zap. Hist.* – (1993), s. 71–90
11. SARZYŃSKA Anna. Zdradzeni na rozkaz // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 42, s. 18
12. STYŚ Kazimierz. „Burza” i „Deszcz” na terenie obwodu AK Kozienice // *Zesz. Hist.* – (1997), s. 59–82
13. TOMASZEWSKI Longin. Kedyw w okręgu wileńskim Armii Krajowej // *Zesz. Hist.* – (1997), s. 97–124

III. CICHOCIEMNI

1. BYSTRZYCKI Przemysław
Znak cichociemnych. – Wyd. 3 popr. – Poznań : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1991. – 260 s.
2. CELT Marek
Raport z Podziemia 1942. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 399 s., fot., portr.
3. DROGI cichociemnych. – [Wyd. 1 krajowe]. – Warszawa : „Bellona”, 1993. – 597 s. tabl., fot., portr.

4. JANKOWSKI Stanisław
Z fałszywym ausweisem w prawdziwej Warszawie: wspomnienia 1939–1946. – Wyd. 4 popr. i rozsz. – Warszawa : Państw. Instytut Wydawniczy, 1996. – 563 s. tabl.: fot., portr. – (Biblioteka Syrenki)
5. JOKIEL Jan
Wróciłem „najkrótszą drogą”. – Warszawa : Wydaw. MON, 1989. – 253 s. tabl.: fot., mapy
6. KOSTUCH Tomasz
Podwójna pętla: wspomnienia cichociemnego. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Wydaw. Min. Obrony Narod., 1990. – 302 s.: mapy
7. SOSABOWSKI Stanisław
Najkrótszą drogą. – [Wyd. 1 krajowe]. – Warszawa : „Beliona”, 1992. – 346 s. tabl.: fot., mapy
8. URBAŃSKI Andrzej
Cichociemni na partyzanckich ścieżkach kielecczyny. – Kielce : ZW PTTK, 1986. – 44 s. – (Biblioteka Regionalna: t. 9)
9. TUCHOLSKI Jędrzej
Cichociemni. – Wyd. 3 uzup. – Warszawa : „Pax”, 1988. – 573 s.: fot., portr.
10. TUCHOLSKI Jędrzej
Powracali nocą. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1988. – 303 s. tabl.: fot., portr. – (Biblioteka Pamięci Narodowej)
11. TUCHOLSKI Jędrzej
Spadochroniarze. – Warszawa : „Pax”, 1991. – 395 s. tabl.: fot., mapy
12. TOCHMAN Krzysztof A.
Słownik biograficzny cichociemnych / przedm. Przemysław Bystrzycki. – Oleśnica : Firma „Kasperowicz – Meble”, 1994. – 146 s. portr.
13. SZATSZNAJDER Jan
Cichociemni: z Polski do Polski. – Wyd. 2 poszerz. i uzup. – Wrocław : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 424 s. tabl.: faks., fot., mapy, portr.

IV. POWSTANIE WARSZAWSKIE

1. BIELECKI Robert
Żołnierze Powstania Warszawskiego. – [T. 1]. – Warszawa : „Neriton”, 1995. – 448 s.

2. BIELECKI Robert
Żołnierze Powstania Warszawskiego: dokumenty z archiwum Polskiego Czerwonego Krzyża. – T. 2. – Warszawa : „Neriton”, 1996. – 483 s.; T. 3. – Warszawa : „Neriton”, 1997. – 525 s.: il.
3. BRODAK Józef. Technika uzbrojenia w Powstaniu Warszawskim // Zesz. Hist. P. Warsz. – 1996, s. 33–57
4. JAEGERMANN Tadeusz, PIETRZYKOWSKI Jerzy
Mokotowski Oddział Kedywu Okręgu Warszawa Armii Krajowej. – Warszawa : Instytut Historii PAN, 1997. – 140 s. tabl.
5. KAMIŃSKI Leszek
Batalion Armii Krajowej „Oaza”. – Warszawa : Związek Powstańców Warszawskich. 1994. – 352 s.
6. KOMOROWSKI Krzysztof
Powstanie warszawskie 1944. – Warszawa : „Czasopisma Wojskowe”, 1994. – 110 s.: faks., fot., pl., portr.
7. KOPF Stanisław
Powiśle i warszawskie Termopile 1944: przewodnik historyczny po miejscach walk i pamięci czasu okupacji i Powstania Warszawskiego. – Warszawa : Fundacja „Wystawa Warszawiacy 1939-1945”, 1999. – 103 s. fot., mapy
8. KOSZADA Jerzy
„Grupa Kampinos”: partyzanckie zgrupowanie Armii Krajowej walczące w Powstaniu Warszawskim. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : ARS Print Production, 1999. – 169 s.: il, mapy
9. KRYCZKO Michał. Żołnierze placówki AK „Buk” z odsieczą walczącej Warszawie // Roczn. Przemyśl. – (1997), s. 113–120
10. ODDZIAŁY Powstania Warszawskiego / red. Ryszard Celejowski. – Warszawa : Instytut Wydaw. Zw. Zawod., 1988. – 262 s. tabl.: faks., fot., portr.
11. POWSTANIE Warszawskie 1 sierpnia-2 października 1944: służby w walce / red. Romuald Śreniawa-Szypkowski; współaut. Aleksander Gieysztor. – Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1994. – 318 s. tabl.: faks., fot., portr.
12. POWSTANIE warszawskie 1944: wybór dokumentów. T. 1. Preliminaria operacyjne, natarcie powstańców i opanowanie miasta 31 V–4 VIII 1944 / red. Piotr Matusak, aut. Eugeniusz Kozłowski, Tadeusz Rawski. – Warszawa : Egros, 1997, – 469 s., mapa
13. SŁUŻBA duszpasterska Armii Krajowej w powstaniu warszawskim / opr. Piotr Matusak. – Siedlce : IH.WSRP, 1996. – 110 s.

14. STEINER Jean-Francois
Warszawa 1944. – Warszawa : „Krağ”, 1991. – 228 s.
15. UMIŃSKI Zdzisław
Kanoniczki 1944. – Warszawa : „Pax”, 1988. – 144 s.
16. WYBRANOWSKA-ERIKSSON Anna
Pluton Pancerny w Powstaniu Warszawskim. – Warszawa : First Business College, 1994. – 485 s. tabl.: faks., fot., pl., portr.
17. ZAWODNY Janusz Kazimierz
Powstanie Warszawskie w walce i dyplomacji. – Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN, 1994. – 310 s.
18. ZIÓŁKOWSKI Benedykt
Batalion Armii Krajowej „Łukasiński”. – Warszawa : Instytut Historii Polski Akademii Nauk Wydaw., 1998. – 425 s. tabl.: il., faks., fot., pl., portr.

V. WYBITNI DZIAŁACZE PODZIEMIA

1. CABAN Ireneusz
Ludzie lubelskiego okręgu Armii Krajowej. – Lublin : „Cros”, 1995. – 349 s.: portr.
2. FIKUS Dariusz
Pseudonim „Łupaszka”: z dziejów V Wileńskiej Brygady Śmierci i mobilizacyjnego ośrodka Wileńskiego Okręgu AK. – Warszawa : „Omnipress”, 1990. – 194 s.: faks., fot., mapa, portr.
Zygmunt Szendzielarz.
3. FIELDORF Maria, ZACHUTA Leszek
Generał „Nil” August Emil Fieldorf: fakty, dokumenty, relacje. – Warszawa : „Pax”, 1993. – 418 s. tabl.: faks., fot.
4. GENERAL Leopold Okulicki „Niedźwiadek”: fakty – dokumenty – ślady – legenda / red. Stanisław Maria Jankowski. – Bochnia : Muzeum im. Stanisława Tischera, 1996. – 213 s.: faks., fot., mapy, portr.
5. KOMOROWSKI Tadeusz Bór
Armia podziemna. – [Wyd. 7, pierwsze krajowe]. – Warszawa : „Bellona”, 1994. – 493 s.: portr.
6. KOTLIŃSKI Kazimierz
Puławscy żołnierze Armii Krajowej. – Puławy : Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Oświatowego, 1999. – 267 s. tabl., faks., fot., mapy, portr.
7. KRZYŻANOWSKI Jerzy Roman
Generał „Niedźwiadek” Komendant AK. – Warszawa : Spółdzielnia Pracy „Introdruk”, 1996. – 52 s.

8. KURTYKA Janusz
General Leopold Okulicki „Niedźwiadek”: (1898–1946). – Warszawa : „Rytm”, 1989. – 71 s. tabl.: fot., portr. – (Biblioteka Historyczna)
9. MARAT Stanisław, SNOPKIEWICZ Jacek
Zbrodnia: sprawa generała Fieldorfa-Niła. – Warszawa : „Alfa”, 1989. – 126 s.: portr., rys.
10. MIERNIK Ryszard
Powrót „Ponurego”. – Kielce : Kieleckie Wydaw. Prasowe, [1989]. – [95] s.: fot., portr.
Jan Piwnik.
11. NEY-KRWAWICZ Marek
Biuro generała Sosnkowskiego: Komenda Główna Związku Walki Zbrojnej we Francji: listopad 1939 – czerwiec 1940. – Warszawa : „Semper”, 1996. – 139 s.: portr.
12. NEY-KRWAWICZ Marek
Komendanci Armii Krajowej. – Warszawa : Wydaw. Szkolne i Pedagog., 1992. – 213 s.: faks., fot., portr. – (Szkice z Dziejów Polski)
13. OSTATNIA droga Komendanta Ponurego / oprac. Cezary Chlebowski. – Warszawa : Wydaw. Archidiecezji Warszawskiej, 1990. – 172 s., fot., portr.
14. ROWECKA-MIELCZARSKA Irena
W życiu i w legendzie. – Warszawa : „Bellona”, 1998. – 347 s. tabl.: faks., fot., portr.
Stefan Roweck-Grot.
15. TARKA Krzysztof
Komendant Wilk: z dziejów Wileńskiej Armii Krajowej. – Warszawa : „Volumen”, 1990. – 148 s.
Aleksander Krzyżanowski.
16. ŻEŃCZYKOWSKI Tadeusz
General Grot: u kresu walki. – Gdańsk : Oficyna Wydawnicza, 1989. – 180 s.: fot., portr., rys.

Urszula Bzdawka
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

21 WRZEŚNIA – ŚWIĄTOWY DZIEŃ CHOROBY ALZHEIMERA

Choroba Alzheimerera określana również jako otępienie starcze jest postępującą, zwyrodnieniową chorobą atakującą mózg i prowadzącą do upośledzenia pamięci, myślenia, mowy i zmian zachowania. Etiologia choroby nie jest znana i nie ma jeszcze sposobów, by jej zapobiegać. Najpoważniejszym czynnikiem potęgującym rozwój choroby jest wiek – najczęściej chorują osoby po 65 roku życia. Na jej rozwój mają również wpływ uwarunkowania genetyczne (ok. 10% pacjentów dziedziczy ją po przodkach). Liczbę osób dotkniętych chorobą na całym świecie ocenia się na 14-15 mln, w Polsce jest ich 200-250 tys.

Dokuczliwość choroby polega na tym, że angażuje jednocześnie otoczenie chorego, ponieważ chorzy nie mogą funkcjonować samodzielnie. To rodziny i opiekunowie ponoszą największe konsekwencje tej choroby, potrzebują wsparcia i pomocy. Świadczy ją m.in. Polskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimerera (Warszawa: ul. Hoża 54/1, tel. 022 622-11-22). W Poznaniu osoby dotknięte tym schorzeniem znajdują pomoc w Katedrze Psychiatrii Akademii Medycznej (ul. Szpitalna 27/33, tel. 061 847-50-87).

Ustanowiony przed sześciu laty Światowy Dzień Choroby Alzheimerera skłonił nas do podjęcia tego trudnego tematu. Bibliografia nie jest bogata, kilka pozycji zwartych i artykuły z ostatnich kilku lat to niewiele. Pragniemy zwrócić uwagę na Biuletyn Krajowej Sekcji Chorych i Niepełnosprawnych ZG SBP, którego nr 1 z 1999 roku w znacznej części poświęcony był chorobie Alzheimerera. Ukazuje się również biuletyn „Bliżej Alzheimerera” wydawany przez Polskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimerera.

a. Pozycje zwarte

1. ALZHEIMER Europe: 6 konferencja, Warszawa – kwiecień 1996: materiały pokonferencyjne. – Warszawa : Polskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimerera, 1997. – 191 s. – Bibliografia
2. AUPETIT Hubert
Choroba Alzheimerera. – Warszawa : W.A.B., 1998 – 185 s.
Zawiera m.in. wykaz adresów instytucji wspomagających chorych i ich opiekunów.

3. CHOROBA Alzheimera / red. Leszek Jerzy. – Wrocław : „Volumen”, 1998. – 256 s.: fot., rys. – Bibliografia
4. JAK radzić sobie z chorobą Alzheimera: poradnik dla opiekunów / red. Alicja Sadowska. – Wyd. 3 popr. – Warszawa : Polskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera, 1998. – 112 s.
5. JAK sobie radzić z chorobą Alzheimera / red. meryt. Tomasz Gabryelewicz, Maria Barcikowska. – Warszawa : Polskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera, 1997. – 88 s.
6. SELMES Jacques, SELMES Michaline Antoine
 Jak żyć... z chorobą Alzheimera: praktyczny poradnik dla członków rodzin oraz wszystkich, którzy mają do czynienia z osobą dotkniętą chorobą Alzheimera. – Warszawa : Polska Fundacja Alzheimerowska, 1992. – 132 s.
7. SIFBIŃSKA Elżbieta
 Metabolizm tlenowy w zespołach otępiennych pierwotnie zwyrodnieniowych i w zespole Downa. – Łódź : Wojskowa Akademia Medyczna im. gen. dyw. Bolesława Szareckiego, 1997. – 161 s. – Bibliografia s. 130–161

b. Artykuły

1. BOBECKI Ryszard. Nieuleczalne towarzyski starości // *Prz. Tyg.* – 2000, nr 8, s. 19
2. CZAJKOWSKA-MAJEWSKA Doroia. Samobójstwo mózgu // *Polityka.* – 1996, nr 14, s. 84–85
3. CHOROBA Alzheimera // *Biul. Krajowej Sekcji Chorych i Niepełnosprawnych ZG SBP.* – 1999, nr 1, s. 3–11
4. GOŁĄBEK Adam A. b-amyloid a choroba Alzheimera // *Wszechświat.* – 1997, z. 9 s. 211–216
5. HOFMAN-WIŚNIEWSKA Justyna. Chorzy na zapominanie // *Prz. Tyg.* – 1999, nr 14, s. 22
6. JURGOWIAK Marek. Białko amyloidowe w patogenezie choroby Alzheimera // *Kosmos.* – 1996, nr 1, s. 123–132
7. KASTORY Bożena. Bomba zegarowa: czy pękające steryony są przyczyną choroby Alzheimera? // *Wprost.* – 1998, nr 13, s. 74–75
8. KONARSKA Iwona. I już cię nie pamiętam // *Prz. Tyg.* – 1997, nr 42, s. 4–5
9. KRAŚNIEWSKI Jerzy. Alzheimer // *Głos Naucz.* – 1998, nr 14, s. 8
10. KRÓL Jolanta. Półobecni // *Prz. Tyg.* – 1996, nr 27, s. 18

11. PIEKIELKO Agnieszka. Białka choroby Alzheimera // *Post. Bioch.* – 1999, nr 2, s. 116–122
12. ROMANOWSKA Dorota. Ofiary Alzheimera // *Wprost.* – 1997, nr 50, s. 82, 84
13. SYGUT-NOWAK Marzena. Choroba niepamięci // *Wprost.* – 2000, nr 2, s. 66–67
14. SYGUT-NOWAK Marzena. Człowiek roślina // *Wprost.* – 1998, nr 40, s. 94–95
15. VETULANI Jerzy. Farmakoterapia choroby Alzheimera u schyłku XX wieku // *Wszelchświat.* – 1999, nr 4, s. 59–62
16. WALEWSKI Paweł. Ukryci w sobie // *Polityka.* – 1997, nr 37, s. 83–84
17. WALEWSKI Paweł. Układanka niepamięci: Alzheimer – choroba w Polsce wstydliwa // *Polityka.* – 1999, nr 38, s. 67, 69

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Kazimierz Brandys
(1916–2000)

Kazimierz Brandys – ur. 27.10.1916 – zm. 11.03.2000 – prozaik, eseista, autor scenariuszy filmowych. Urodził się w Łodzi. W czasie studiów prawniczych na Uniwersytecie Warszawskim (1934–1939) działał w związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej. Debiutował w 1935 roku na łamach miesięcznika „Kuznia Młodych”. Okupację spędził w Warszawie. Później przeniósł się do Krakowa, Łodzi, by w 1949 roku ponownie osiąść w Warszawie. Był członkiem redakcji „Kuznicy” (1950–1952) i „Nowej Kultury” (1956–1960), wykładał literatury słowiańskie na Sorbonie (1970–1971). W latach siedemdziesiątych związał się z pismem opozycyjnym „Zapis”, objętym zakazem druku. Od 1978 roku mieszkał we Francji.

Należał do współtwórców polskiego socrealizmu. W twórczości poruszał problematykę psychologiczną i moralno-ideową, uwarunkowania losu i wyborów jednostek, nadzieje i rozczarowania, perypetie i konflikty swojego pokolenia. Określa się go wręcz mianem pisarza inteligenckiego losu.

Jego dzieła tłumaczono na wiele języków świata.

Na dorobek pisarza składają się m.in.: powieści i opowiadania – „Drewniany koń” (1946), „Miasto niepokonane” (1946), „Obywatele” (1954), „Matka Królów” (1957), „Sposób bycia” (1963), „Jak być kochaną i inne opowiadania”

(1970), „Wariacje pocztowe” (1972), „Nowele filmowe” (1975), „Rondo” (1982); dramaty – „Sprawiedliwi ludzie” (1953), „Inkarno” (1964); wspomnienia i dzienniki – „Mała księga” (1970), „Miesiące” (cykl z lat 1978–1987).

a. Pozycje zwarte

1. BRANDYS Kazimierz
Zapamiętane. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1995. – 207 s.
2. CZYŻAK Agnieszka
Kazimierz Brandys. – Poznań : Rebis, 1998. – 125 s. – (Czytani Dzisiaj)
3. CZYŻAK Agnieszka
Życiorysy polskie 1944–1989. Poznań : Uniwersytet im. A. Mickiewicza, 1997. – 174 s. – (Studia Polonistyczne. Seria Literacka)
4. KANDZIORA Jerzy
Zmęczeni fabułą: narracje osobiste w prozie po 1976 roku. – Wrocław [i in.]: Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1993. – 156 s. – (Rozprawy Literackie; 71)

b. Artykuły

1. A.B. Chrzest naszej historii // *Życie*. – 2000, nr 61, s. 5
2. BIENKOWSKA Ewa. Robinson // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 76, s. 10
3. BIKONT Anna, Szczęsna Joanna. Wiosna 1945: towarzysze nieudanej podróży – cz. 1 // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 12, s. 17–19
M.in. o Kazimierzu Brandysie.
4. BOCHEŃSKI Jacek. Nie umiał nie pisać // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 61, s. 14.
5. BRANDYS Kazimierz. Jestem z zaboru francuskiego: ..., pisarz / rozm. przepr. Gabriela Łęcka // *Polityka*. – 1998, nr 36, s. 46–49
6. BRANDYS Kazimierz. Przypadek, któremu na imię Opatrzność / rozm. przepr. Stanisław Bereś // *Rzeczpospolita*. – 2000, nr 66, dod. Plus–Minus, s. 1
7. BRANDYS Kazimierz. Samotność Robinsona / rozm. przepr. Stanisław Bereś // *Wprost*. – 1999, nr 36, s. 96–97
8. BRANDYS Kazimierz. Zapamiętane // *Tyg. Powsz.* – 1995, nr 11, s. 8–9
9. HOŁOWNIA Szymon, Cesarski Wojciech. Brandysa życiorys pisany // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 61, s. 18–19

10. JASTRUN Tomasz. Kazimierz Brandys (1916–2000) // *Polityka*. – 2000, nr 12, s. 107
11. KWER. Kazimierz Brandys (1916–2000) // *Życie Warsz.* – 2000, nr 61, s. 12
12. LINDON Mathieu. Kazimierz Brandys (1916–2000) // *Forum*. – 2000, nr 13, s. 19
13. MALCZEWSKA Jolanta. Dziedzictwo przeszłości w „Wariacjach pocztowych” // *Polonistyka*. – 1999, nr 1, s. 32–38
14. NASIŁOWSKA Anna. Wyspy Robinsona // *Polityka*. – 2000, nr 13, s. 61, 65
15. ODSZEDŁ pisarz inteligenckiego losu: Kazimierz Brandys 1916–2000 // *Rzeczpospolita*. – 2000, nr 61, s. A9
16. SAWICKA Elżbieta. Kazimierz Brandys nie żyje: pisarz inteligenckiego losu // *Rzeczpospolita*. – 2000, nr 61, s. A1
17. SMULSKI Jerzy. Odwilż, Putrament i Brandys (głosa do przypisu) // *Teksty Drugie*. – 1996, nr 1, s. 164–166
18. VAN DE MEER Jan I.J. Lustra i symetria w późnej twórczości Kazimierza Brandysa // *Ruch Liter.* – 1994, nr 3/4, s. 315–322
19. WOŁK Marcin. Brandys wczoraj i dziś // *Nowe Książ.* – 1998, nr 7, s. 22–23
20. WOŁK Marcin. Relacji z istnienia ciąg dalszy // *Nowe Książ.* – 1995, nr 12, s. 42–43
21. ZAWORSKA Helena. Mistrz dialogu: Kazimierz Brandys (1916–2000) // *Wprost*. – 2000, nr 12, s. 117
22. ZMARŁ Kazimierz Brandys // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 61, s. 13
23. ZYCHOWICZ Jacek. Pisarz umarłej klasy // *Wiad. Kult.* – 1996, nr 45, s. 9

Andrzej Szczypiorski
(1928–2000)

Andrzej Szczypiorski – ur. 3.02.1928 - zm. 16.05.2000 – pisarz, publicysta, senator (1989–1991). Urodził się w Warszawie. Uczestniczył w powstaniu warszawskim walcząc w szeregach Armii Ludowej. Po kapitulacji dostał się do obozu Sachsenhausen (1944–1945). Studiował na Wydziale Konsularno-Dyplomatycznym ANP (1946–1947). Pracował jako dziennikarz w „Życiu Warszawy” (1948–1951) i radiu (Katowice 1951–1956). Debiutował na łamach „Życia Literackiego” (1952). Pełnił również funkcję kierownika literackiego Teatru

Śląskiego (1954–1956) oraz radcy kulturalnego ambasady polskiej w Danii (1956–1958). Po powrocie do kraju podjął pracę w Polskim Radiu, później w redakcji „Polityki” (1965–1975) i miesięczniku „Odra” (1971–1975). Nawiązał współpracę z opozycją i publikował w drugim obiegu („Zapis”, „Krytyka”, „Biuletyn Informacyjny”). W czasie stanu wojennego został internowany.

W twórczości powieściowej poruszał problem stosunków polsko-niemieckich i odpowiedzialności Niemców za faszyzm, zajmował się konfliktami ideowo-politycznymi młodego pokolenia i dramataми egzystencjalnymi przeciętnych ludzi, ukazywał mechanizmy zbiorowej psychozy. Pisał powieści psychologiczno-obyczajowe i sensacyjne, słuchowiska radiowe i scenariusze filmowe. Szczególną popularnością cieszył się w Niemczech. Powszechne uznanie znalazło wyraz w licznych nagrodach (m.in. PEN Clubu i Herdera).

Na dorobek pisarza składają się m.in. powieści: „Czas przeszły” (1961), „Godzina zero” (1961), „Ucieczka Abła” (1962), „Lustra” (1962), „Za murami Sodomu” (1963), „Podróż do końca doliny” (1966), „Msza za miasto Arras” (1971), „I ominęli Emaus” (1974), „Początek” (1986), „Noc, dzień i noc” (1991).

a. Poczytne zwarte

1. BUGAJSKI Leszek

Szczypiorski. – Warszawa : Agencja Autorska, 1991. – 44 s. – (Sylwetki Współczesnych Pisarzy)

2. SZCZYPIORSKI Andrzej, KRAŚKO Tadeusz

Chocholi taniec: miesiąc w Roku Koguta: rozmowy z Andrzejem Szczypiorskim: z pisarzem rozmawia Tadeusz Kraśko: marzec 1993. – Poznań : Kantor Wydawniczy SAWW, 1993. – 171 s.

3. SZCZYPIORSKI Andrzej, KRAŚKO Tadeusz

Początek raz jeszcze: z Andrzejem Szczypiorskim rozmawia Tadeusz Kraśko. – Warszawa : Andy Grafik, 1995. – 188 s.

4. SZCZYPIORSKI Andrzej

Z notatnika stanu wojennego. – Poznań : Kantor Wydawniczy SAWW, 1989. – 149 s.

5. SZCZYPIORSKI Andrzej

Z notatnika stanu rzeczy. – Poznań : Kantor Wydawniczy SAWW, 1989. – 166 s.

b. Artykuły

1. BRUDNICKI Jan Zdzisław. Zakleszczenie // Wiad. Kult. – 1997, nr 46, s. 11

2. CHWIN Stefan. „Jeżeli osuszyciem jedną łzę...” // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 114, s. 20
3. DWIE twarze: Andrzej Szczypiorski skończył 70 lat / wypowiedź Jerzy Bralczyk [i in.] // *Wprost.* – 1998, nr 7, s. 86
4. GNAUCK Gerhard. Budowniczy mostów polsko-niemieckich: czupurny, kontrowersyjny, chętnie czytany – zmarł wielki pisarz Andrzej Szczypiorski // *Forum.* – 2000, nr 22, s. 5
5. J.B.-S. Polemista pod ostrzałem: Niemcy o Szczypiorskim // *Rzeczpospolita.* – 2000, nr 115, s. A12
6. K.M. Zmarł Andrzej Szczypiorski // *Rzeczpospolita.* – 2000, nr 114, s. A1
7. KOT Wiesław. Skrzepy pamięci: Andrzej Szczypiorski – biografia intelektualisty // *Wprost.* – 1998, nr 12, s. 106–107
8. KRZEMIŃSKI Adam. Syndrom Szczypiorskiego: tajemnica sukcesu polskiego pisarza w Niemczech // *Polityka.* – 1996, nr 6, s. 43–44
9. LADA Tomasz. Moralna wrażliwość: wczoraj w wieku 76 lat zmarł w Warszawie Andrzej Szczypiorski // *Życie.* – 2000, nr 14, s. 8
10. m. Andrzej Szczypiorski: notatki // *Tyg. Powsz.* – 2000, nr 22, s. 8
11. MASŁOŃ Krzysztof. Pisarz stanu rzeczy: zmarł Andrzej Szczypiorski (1924–2000) // *Rzeczpospolita.* – 2000, nr 114, s. A7
12. MICHNIK Adam. Pożegnanie Szczypiorskiego // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 114, s. 1
13. MURZAŃSKI Stanisław. Dno // *Tyg. Solid.* – 2000, nr 2, s. 8
14. SZCZEPAŃSKI Jan Józef. I on też umilkł: po śmierci Andrzeja Szczypiorskiego (1928–2000) // *Tyg. Powsz.* – 2000, nr 22, s. 9
15. SZCZYPIORSKI Andrzej. Gdzie jest diabeł / rozm. przepr. Adam Michnik, Antoni Pawlak // *Gaz. Wybor.* – 2000, nr 117, s. 10
16. SZCZYPIORSKI Andrzej. Kamienie milowe: Andrzej Szczypiorski – pisarz / oprac. Hanna Karolak // *Nowe Książ.* – 1998, nr 1, s. 68–69
17. SZCZYPIORSKI Andrzej. Pisanie jest jak choroba / oprac. Barbara Szal // *Ziem. Kalis.* – 1998, nr 101/103, s. 11
18. SZCZYPIORSKI Andrzej. Pod ściętą jabłonią / rozm. przepr. Stefan Jarkowski // *Prz. Tyg.* – 1995, nr 38, s. 14
19. SZCZYPIORSKI Andrzej. Śląsk, rynek, inteligencja / rozm. przepr. Jan Zdzisław Brudnicki // *Śląsk.* – 1997, nr 10, s. 30–32
20. SZCZYPIORSKI Andrzej. Twarzą w twarz: rozmowa z ... / rozm. przepr. Helena Zaworska // *Wprost.* – 1998, nr 43, s. 120–121
21. ZAWORSKA Helena. Moralista bez złudzeń: Andrzej Szczypiorski (1928–2000) // *Wprost.* – 2000, nr 22, s. 111

22. ZAWORSKA Helena. Optymizm pesymisty: siedemdziesięciolecie Andrzeja Szczypiorskiego // *G a z . W y b o r .* – 1998, nr 28, s. 14
23. ZNALAZŁ język, który nie rani: Andrzeja Szczypiorskiego wspominają wybitni pisarze i literaturoznawcy // *G a z . W y b o r .* – 2000, nr 114, s. 20

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Domicylla Sierszchuła-Filipowska

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

MAŁA OJCZYŻNA

Lekcja biblioteczna dla II klasy gimnazjalnej

Uwagi metodyczne:

Jest to lekcja, którą można wykorzystać na zajęciach omawiających dziedzictwo kulturowe regionu. Podano przykładowe określenia związane z tematem lekcji, zabytki i miejscowości, które prowadzący mogą dowolnie wymieniać (w zależności jaki region chcą przybliżyć). Zwrócono uwagę na wartości etnograficzne, geograficzne i kulturowe. Nie jest to jednak przykład wędrówki po konkretnym szlaku turystycznym, mimo sąsiedztwa przytaczanych miejscowości. Do realizacji takiego tematu można wykorzystać przewodniki turystyczne.

Przed rozpoczęciem lekcji należy przygotować wystawę z informatorami, przewodnikami, pracami monograficznymi o miejscowościach w Wielkopolsce itp. Na wystawie umieszczamy hasło, wykorzystując na przykład tytuł lekcji bibliotecznej.

Literatura pomocnicza do przeprowadzenia lekcji:

- Libicki Marcin: Dwory i pałace wiejskie w Wielkopolsce: przewodnik. - Poznań 1997
 - Łęcki Włodzimierz: Szlak Piastowski: przewodnik. - Poznań 1997
 - Słownik języka polskiego. T. 1-3. - Warszawa 1982
 - Słownik krajoznawczy Wielkopolski. - Warszawa - Poznań 1992
 - Słownik wyrazów obcych. - Warszawa 1971
 - Sobczak Jerzy: Przez Wielkopolskę. - Poznań 1999
 - Wielkopolska: mapa krajoznawcza. - Warszawa 1995
- Ponadto należy przygotować odbitkę kserograficzną mapki Lednickiego Parku Krajobrazowego.

Cele lekcji:

poznawczy - poszerzenie i utrwalenie wiadomości o zabytkach w wybranym regionie, zapoznanie się z różnymi źródłami informacji

- kształcący – umiejętne, samodzielne wyszukiwanie potrzebnych informacji, poprawne formułowanie wypowiedzi
- wychowawczy – budzenie szacunku do tradycji i dóbr kulturowych regionu

Przebieg lekcji: (1 godzina lekcyjna)

- podanie tematu i celów lekcji
- zapoznanie się uczniów z wystawą
- podział uczniów na pięć grup
- samodzielna praca w grupach
- wypowiedzi uczniów i opis bibliograficzny wykorzystanych publikacji na tablicy i w zeszytach (każda grupa otrzymuje to polecenie)
- podsumowanie lekcji przez prowadzącego

Zadania dla grup:

Grupa I

1. Wykorzystując „Schemat układu książek w bibliotece” przynieś z księgozbioru podręcznego „Słownik wyrazów obcych”.
2. Wyszukaj hasła: muzeum, skansen, etnografia, etnologia i przygotuj się do wypowiedzi.
3. Zapisz na tablicy opis bibliograficzny wykorzystanej publikacji.

Grupa II

1. Na odbitce kserograficznej mapki Lednickiego Parku Krajoznawczego zaznacz pisakiem Wielkopolski Park Etnograficzny.
2. Z przewodnika „Szlak Piastowski” przygotuj informację o Wielkopolskim Parku Etnograficznym – jednym z największych skansenów w Europie.
3. Zapisz na tablicy opis bibliograficzny wykorzystanej publikacji.

Grupa III

1. Na podstawie „Schematu układu książek w bibliotece” przynieś z księgozbioru podręcznego trzypiętomowy „Słownik języka polskiego” i wypisz znaczenie słów: dwór, pałac, portyk, ryzalit.
2. Poszukaj w książce „Dwory i pałace wiejskie w Wielkopolsce” informacji o dworze w Pomarzanowicach i przedstaw w skrócie jej treść. Zaznacz miejscowość na mapie Wielkopolski.
3. Zapisz na tablicy opis bibliograficzny wykorzystanych publikacji.

Grupa IV

1. Na mapie Wielkopolski zaznacz miejscowość Wronczyn (gmina Pobiedziska).
2. Przeczytaj w książce „Przez Wielkopolskę” rozdział pt. „Goście Wronczyńskiego Dworu”, zrelacjonuj jacy twórcy przebywali we Wronczynie.
3. Zapisz na tablicy opis bibliograficzny wykorzystanej publikacji.

Grupa V

1. W „Słowniku krajoznawczym Wielkopolski” znajdź informację na temat etnograficznego regionu Pałuki. Opowiedz kolegom czego się dowiedziałeś.
2. Zaznacz na mapie Wielkopolski rejon gdzie mieszkają Pałuczanie.
3. Zapisz na tablicy opis bibliograficzny wykorzystanej publikacji.

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

BABIARZ Wiesław Tadeusz

Kto nie lubi ptaków? – Poznań : Wydaw. Wyższej Szkoły Bankowej Sp. z o.o., 1999. – 192 s. : fot., portr.

Wspomnienia dziennikarza czasopisma „Wiraże” wydawanego w Poznaniu. W części publikacji pomieszczono reportaże poświęcone lotnikom wojskowym m.in. związanym z Poznaniem. Czarno-białe fotografie uzupełniają treść książki.

BIBLIOGRAFIA niepublikowanych prac magisterskich i doktorskich ze zbiorów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu / oprac. zespół; pod red. Doroty Matyaszczyk. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Poznań : Instytut Historii UAM, 1999. – 288 s. – (Bibliografie / Wielkopolski Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Poznaniu; 1)

Druga edycja bibliografii prac (wyd. 1 1997) dotyczących Wielkopolski i Wielkopolan przygotowanych na wydziałach historii i nauk humanistycznych oraz Papieskim Wydziale Teologicznym. Poza byłymi województwami wielkopolskimi obejmuje także terytoria byłych województw bydgoskiego, gorzowskiego i zielonogórskiego.

BIELAWSKI Jerzy

Calisiana w filatelistyce / Polski Związek Filatelistów Okręg w Kaliszu. – Kalisz : Arra, PZF, 2000. – 61 s. : il.

Tematy dot. Kalisza i osób związanych z miastem w filatelistyce.

FUNDACJA Kaliski Inkubator Przedsiębiorczości : 1994–1999 / oprac. red. Jerzy Bielawski. – Kalisz : FKIP, 1999. – 18 s.

Charakterystyka działalności fundacji na rzecz rozwoju gospodarczego miasta i pomocy społecznej dla mieszkańców.

GLABISZEWSKI Przemysław

Franciszek Radzewski : wielkopolski działacz szlachecki i p.sarz polityczny czasów saskich. – Poznań : Wydaw. PTPN, 1999. – 131 s. – (Prace Komisji Historycznej / Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. Wydział Historii i Nauk Społecznych; t. 57)

Bibliografia s. 125–131

Biografia podkomorzego poznańskiego i pisarza politycznego z XVIII wieku

GMINA Rokietnica : [informator] / fot. P. Jagodziński, M. Krzywociński. – Bydgoszcz : Agencja Reklamowa Colorado, 1999. – [20] s. : fot.

Informator zawiera charakterystykę gospodarki i infrastruktury technicznej gminy oraz krótkie omówienie dziejów i zabytków, kultury, oświaty i sportu.

GNIEZNO i Poznań w państwie pierwszych Piastów : teksty wykładów wygłoszonych na sympozjum naukowym zorganizowanym przez Oddział Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu dnia 8 grudnia 1999 roku / red. Andrzej Węjtowicz. – Poznań : Ośrodek Wydawnictw Naukowych, 1999. – 115 s. : fot., pl., rys.

Teksty wykładów: Zofii Kumatowskiej, Gerarda Labudy, Hanny Kóćki-Krenz, Jerzego Strzelczyka i Antoniego Gąsiorowskiego.

GNIEZNO mater ecclesiarum Poloniae = Gniezno, matka kościołów Polski : katalog wystawy, 10 marca – 30 kwietnia 2000 r., Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie / red. katalogu Stanisław Pasiecki; fot. Ryszard Bacmaga [i in.]. – Gniezno : MPPP, 2000, – 123 s. : fot.

Wystawa przygotowana z okazji 1000-lecia Zjazdu Gnieźnieńskiego. W części tekstowej katalogu pomieszczono sześć referatów dotyczących Gniezna jako metropolii kościelnej od zjazdu gnieźnieńskiego do 1795 r. W części albumowej kolorowe fotografie eksponatów do poszczególnych części wystawy.

GRADZIŃSKA Grażyna

Tadeusz Nowak : działacz ludowy – żołnierz – polityk. – Poznań; Szreniawa : Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, 1999. – 69 s. : il., portr.

Biografia działacza wielkopolskiego ruchu ludowego, żołnierza Batalionów Chłopskich, czołowego polityka Polskiego Stronnictwa Ludowego.

GROCHOWSKI Leonard

Teofil Wolicki : arcybiskup metropolita gnieźnieński i poznański : 1767(8) – 1825/1828 – 1829. – Gniezno : Gaudentinum, 1999. – 302 s. : fot., portr., Zsfg, Sum.

Bibliografia s. 244–256

Życie i działalność arcybiskupa gnieźnieńskiego i poznańskiego pierwszej połowy XIX wieku. W rozdziale pierwszym omówienie sytuacji kościoła katolickiego i narodu polskiego w Wielkim Księstwie Poznańskim w l. 1815–1830.

HALEC Janina Małgorzata

Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Henryka Sienkiewicza w Lesznie : zarys dziejów 1920–2000. Leszno : Rada SP nr 5, 2000. – 132 s., [40] s. tabl. : il.

Monografia przedstawiająca historię szkoły na tle dziejów leszczyńskiego osiedla Gronowo.

HOFFMAN Marek

Muzeum Zamek Opalińskich w Sierakowie / fot. Przemysław Stelmaszyk. – Sieraków : MZO w Sierakowie, 1999. – 41 s. : fot.

Album zawiera omówienie dziejów miejscowości do początków XIX wieku oraz historię zamku. Ponadto charakterystyka działalności muzeum oraz przykłady lekcji muzealnych. Na kolorowych fotografiach najciekawsze eksponaty i widoki miasta.

HOUWALT Barbara

Śrem. – [Śrem : Zarząd Miasta w Śremie, b.r.]. – [18] k., teka

Zbiór prac plastycznych artystki poznańskiej dotyczących Śremu. Na jednobarwnych reprodukcjach fragmenty starego miasta, budowle sakralne i ciekawe obiekty architektury.

INFORMATOR adresowy stowarzyszeń kulturalnych, regionalnych i społecznych, związków twórczych, fundacji i agencji artystycznych województwa wielkopolskiego. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2000. – 76 s. : mapa

Zawarte w publikacji dane (według stanu z dnia 31 marca 2000 roku) podano w alfabetycznym układzie powiatów, a w ich obrębie gmin i stowarzyszeń.

INFORMATOR : adresy instytucji kultury województwa wielkopolskiego. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2000. – 192 s. : mapa

Informator zawiera adresy: bibliotek, filharmonii, galerii, kin, mediów, muzeów, ośrodków kultury, stowarzyszeń kulturalnych i artystycznych szkół powiatowych w układzie według powiatów.

INFORMATOR : zespoły folklorystyczne województwa wielkopolskiego : zespoły taneczne, zespoły dziecięce, zespoły śpiewacze, kapele ludowe i podwórkowe, muzea, imprezy folklorystyczne. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, 2000. – 119 s. : mapa

Informator zawiera rejestr adresowy zespołów folklorystycznych, muzeów posiadających eksponaty z zakresu kultury ludowej oraz kalendarz ważniejszych imprez folklorystycznych organizowanych na terenie kraju. Informacje o poszczególnych zespołach zawierają krótką charakterystykę, program i skład osobowy. Dane przedstawiono w układzie alfabetycznym według powiatów.

INFORMATOR turystyczny powiatu kaliskiego / Wydział Oświaty, Promocji i Spraw Obywatelskich pod kier. Piotra Pasika. – Kalisz : ARP 95 Promocja Reklama, 2000. – 2 cz. (30 s; [16] s.) : fot., mapa

W części pierwszej oferta turystyczna gmin, w części drugiej wizytówki reklamowe przedsiębiorstw działających w powiecie.

JĘDRASIAK Bogdan, KARNICKI Edward

Pleszew 2000. – Pleszew : Urząd Miasta i Gminy, 2000. – 185 s. : fot.

Książka stanowi kontynuację monografii „Dzieje Pleszewa” i „Pleszew 1983–1993. Okiem kronikarskim”. Zawiera m.in. omówienie działalności gospodarczej samorządu w l. 1993–2000 oraz kalendarium.

JĘDRAŚ Stanisław

Miejska Górka w Powstaniu Wielkopolskim. – Leszno; Miejska Górka : Urząd Miasta i Gminy Miejska Górka, 2000. – 47 s. : fot., portr.

Autor omawia przebieg i znaczenie udziału mieszkańców Miejskiej Górki w Powstaniu Wielkopolskim na terenie powiatu rawickiego. Oddzielny fragment dotyczy postaci Wincentego Brzeskwiniowicza – przywódcy ludności polskiej w mieście. Na czarno-białych fotografiach wizerunki powstańców oraz miejsca i pomniki upamiętniające omawiane wydarzenia.

JĘDRAŚ Stanisław

50 lat leszczyńskiego Przedsiębiorstwa Budowlanego 1950–2000. – Leszno : LPB, 2000. – 156 s. : il.

Monografia firmy oparta na dokumentach i materiałach archiwalnych. Część pierwsza obejmuje dzieje przedsiębiorstwa do 1990 r., w drugiej autor omawia problemy prywatyzacji i zmian organizacyjnych. W części trzeciej charakterystyka pracowników i kadry kierowniczej, związków zawodowych i innych organizacji oraz historia Zasadniczej Szkoły Budowlanej.

KĘSZKA Sławomir

Książdź Wacław Bliźniński : kaptan – społecznik – polityk / red. i oprac. Jerzy Aleksander Splitt. – Kalisz : Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, 2000. – 28 s. : fot., portr.

Życie i działalność ks. W. Blizińskiego proboszcza parafii w Liskowie. Ponadto liczne informacje dot. historii i osiągnięć Liskowa, głównie w okresie międzywojennym.

KLAUSE Gabriela

Roger Sławski 1871–1963 : architekt. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 1999. – 231 s. : fot., il., portr., rys.

Bibliografia s. 113–115

Monografia życia i twórczości wybitnego architekta poznańskiego. Zasadniczą część publikacji to omówienie twórczości Sławskiego na terenie Poznania i Wielkopolski i katalog projektów wraz z charakterystyką obiektów. Fotografie i rysunki oraz obszerna bibliografia uzupełniają treść książki.

KONIŃSKIE zaprasza / red. Jerzy Jaworski, Zbigniew Szymczak; fot. Ryszard Fórmanek [i in.]. – Konin : Wydaw. „Apeks” s.c., 2000. – [40] s. : fot.

Informator prezentuje walory krajoznawcze Konina i powiatu konińskiego. Ponadto wizytówki reklamowe firm turystycznych i motoryzacyjnych, hoteli i restauracji.

KRZYSZTOFIAK Marian

Politechnika Poznańska... w karykaturze. – Poznań : Wydaw. Politechniki Poznańskiej, 1999. – 58 s. : portr.

Zbiór 121 karykatur osób związanych z Politechniką Poznańską. W zakończeniu artykuł Stefana Pyra nt. jubileuszu 40-lecia pracy naukowej Mariana Krzysztofiaka.

ŁYBACKI Władysław

80 lat Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Obrzycku. – Obrzycko : [SP], 2000. – 47 s. : fot., il.

Publikacja okolicznościowa przygotowana z okazji jubileuszu szkoły. Autor wykorzystał protokoły rad pedagogicznych, dane statystyczne oraz kroniki szkoły i samorządu uczniowskiego. W aneksie m.in. zestawienia nazwisk nauczycieli i absolwentów oraz wybór informacji o osiągnięciach uczniów w konkursach i zawodach.

MADONNY Tysiąclecia ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie i Muzeum w Łowiczu / red. Roman Hauk, Jacek Antczak, Tomasz Sroczyński. – Opatówek : Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku, 2000. – 7 s.

Katalog i omówienie wystawy zorganizowanej w Muzeum Historii Przemysłu w Opatówku od stycznia do marca 2000 r.

MALEPSZAK Stanisław

Żabikowo – dzieje wsi i fundacja Augusta Cieszkowskiego / red. Piotr Paweł Ruszkowski, Krzysztof Moliński. – Luboń : Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe „Forum Lubońskie”, 1999. – 205 s. : fot., portr., tab.

Bibliografia s. 199–207

Historia wsi Żabikowo – od 1954 roku części miasta Lubonia. Cztery pierwsze rozdziały to dzieje miejscowości do połowy XX wieku. Rozdział piąty dot. rodu Cieszkowskich, głównie Augusta Cieszkowskiego oraz Wyższej Szkoły Rolniczej im. Haliny (1870–1918). W rozdziale szóstym dzieje folwarku żabikowskiego pod rządami Uniwersytetu Poznańskiego (1919–1951). Ponadto sylwetki osób związanych z A. Cieszkowskim (m.in. H. Cegielskiego, E. Bojanowskiego, R. Maya).

MIASTO na pocztówce : Poznań na tle porównawczym / pod red. Rudolfa Jaworskiego i Witolda Molika. – Poznań : Instytut Historii UAM, 1999. – 139 s., [32] s. tabl. : il., fot. – (Publikacje Instytutu Historii UAM; 28)

Publikacja stanowi plon konferencji w Kilonii (1997) i Poznaniu (1998). Trzy pierwsze referaty dot. problemów metodologicznych i warsztatowych. W kolejnych omówienie pocztówek poznańskich na tle porównawczym. Na czarno-białych reprodukcjach kart pocztowych Poznań i inne miasta Polski na przełomie XIX i XX wieku.

MRUGALSKA-BANASZAK Magdalena

Wilda dzielnica Poznania 1253–1939 / oprac. graf. Grzegorz Barciszewski, Marek Mazurek. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 1999. – 443 s. : fot., pl., portr., rys., tab. – (Biblioteka Kroniki Miasta Poznania / red. tomu Danuta Książkiewicz-Bartkowiak)

W ośmiu rozdziałach autorka omawia strukturę prawnowłasnościową, przemiany gospodarcze, budownictwo i architekturę a także problemy życia społecznego, oświaty, kultury i rekreacji mieszkańców Wildy. Na licznych czarno-białych fotografiach budynki mieszkalne i fabryczne oraz wizerunki osób i reprodukcje dokumentów.

NOWY Tomyśl w przeszłości : rysunki ołówkiem / red. Jacek Stelmaszyk; tekst Henryk Błaż; oprac. graf. Ewa Łysakowska. – Nowy Tomyśl : Pracownia Plastyczna – Reklamy, 1999. – [77] s. : pl., rys.

Tekst także w jęz. angielskim, niemieckim i francuskim.

Zbiór rysunków Jacka Stelmaszyka prezentujących ciekawe zakątki Nowego Tomyśla – ulice, place, obiekty użyteczności publicznej.

OICALIĆ od zapomnienia... : fakty, wspomnienia, pomniki / oprac. Zbigniew Gryczka; red. Barbara Głowinkowska. – Leszno : Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych Przez III Rzeszę, 1999. – 42 s., [16] s. tabl. : fot., portr.

Publikacja poświęcona losom mieszkańców byłego woj. leszczyńskiego w okresie II wojny światowej a zwłaszcza utrwalenia pamięci o tych wydarzeniach. Na wstępie rozdział dot. działalności Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę w Leszczyńskim. Ponadto wybór wspomnień 9 osób z okresu okupacji. Na kolorowych fotografiach pomniki i tablice pamiątkowe poświęcone ofiarom II wojny światowej na ziemi leszczyńskiej.

PALUSZKIEWICZ Marian, SZEWS Jerzy

Słownik biograficzny członków tajnych towarzystw gimnazjalnych w Wielkim Księstwie Poznańskim : 1850–1918 / Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk; red. Danuta Pędzinska. – Poznań : Wydaw. PTPN, 2000. – 258 s.

„Zebrane biogramy stanowią bogaty materiał do badań nad historią, socjologią i kulturą umysłową społeczeństwa wielkopolskiego XIX wieku i początku XX w. Życiorysy te mogą służyć również jako jedno z ważnych źródeł do wyjaśnienia genezy inteligencji wielkopolskiej ostatnich dziesięcioleci niewoli i okresu międzywojennego.”

(ze wstępu)

PAZDER Janusz

Poznań : Ostrów Tumski : przewodnik turystyczny / fot. Jerzy Miecznikowski [i in.]. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 2000. – 40 s. : fot., pl.

Przewodnik turystyczny po najstarszej części Poznania – Ostrowie Tumskim. Dot. głównie zabytków i obiektów sakralnych.

POWIAT piński : [informator] / Starostwo Powiatowe w Pile. – Bydgoszcz : Wydaw. „Negatyw” Sp. z o.o., 2000. – 47 s. : fot., pl.

Tekst także w jęz. niemieckim.

Informator zawiera wybór wiadomości o powiecie, ofertę turystyczną oraz krótkie wizytówki poszczególnych gmin wraz z informacją teleadresową. Na kolorowych fotografiach najciekawsze zabytki i obiekty użyteczności publicznej.

REYMONT w Wielkopolsce : Kołaczkowo / tekst Bogna Błażewicz; fot. Jerzy Miecznikowski [i in.]. – Poznań : Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, [2000]. – [16] s. : fot., portr.

Publikacja wydana z okazji Roku Reymontowskiego dotyczy pobytu pisarza w Kołaczkowie, pow. Września. Autorka przedstawia okoliczności zakupu majątku, kontakty z sąsiadami i działalność społeczną na rzecz okolicznych or-

ganizacji. Na kolorowych fotografiach pałac i park oraz miejsca i pomniki upamiętniające pobyt Reymonta w Kołaczkowie.

SANKTUARIUM Serca Jezusa Miłosiernego. – Kalisz : Księża Jezuici – Dom Rekolekcyjny, przy współud. środków Rady Miejskiej Kalisza, 2000. – 59 s., [5] fot.

Historia i dzień dzisiejszy kościoła księży jezuitów w Kaliszu.

STANISŁAW Mikołajczyk w służbie Polski : materiały z konferencji naukowej / oprac. i red. nauk. Kazimierz Robakowski. – Poznań : Wydaw. WBP, 2000. – 157 s. : fot., portr.

Książka zawiera 14 referatów przygotowanych na konferencję naukową poświęconą działalności politycznej S. Mikołajczyka. Kilka z nich dotyczy związków polityka z naszym regionem a także wsi wielkopolskiej w okresie międzywojennym i działalności PSL w Wielkopolsce. W aneksie m.in. listy i przemówienia z okazji odsłonięcia pomnika S. Mikołajczyka w Poznaniu w 1997 r.

SZLAKIEM noblistów / tekst Jerzy Sobczak; fot. E. Kubis, J. Sobczak, Z. Szmidt; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBP, 2000. – 15 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)

Opis trasy wycieczki: Poznań – Września – Pyzdry – Żerków – Miłosław – Rogalin – Poznań. We wstępie sylwetki polskich laureatów nagrody Nobla.

SZLAKIEM Piastowskim / tekst i fot. Paweł Anders; Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury. Regionalna Pracownia Krajoznawcza w Poznaniu. – Poznań : Wydaw. WBP, 2000. – 15 s. : fot., pl. – (Zwiedzamy Wielkopolskę)

Opis trasy wycieczki : Poznań – Gniezno – Mogilno – Strzelno – Kruszwica – Inowrocław.

TOKARSKA-KASZUBOWA Stefania

Nenia / red. i oprac. Danuta Książkiewicz-Bartkowiak i Jacek Wiesiołowski. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 1999. – 83 s. : fot., il., portr. – (Biblioteka Kroniki Miasta Poznania)

Biografia poznańskiej działaczki ruchu oporu w okresie II wojny światowej, redaktorki konspiracyjnego pisma „Pobudka”, Ireny Bobowskiej. Zawiera także grypsy i listy pisane w Forcie VII i Wronkach oraz więzieniach niemieckich. Ponadto wspomnienia Romana Kwiatkowskiego i Edmunda Kędziory – współpracowników „Pobudki”.

TOMASZEWSKI Adam

Ileż to dni, ileż to lat... – Kościan : Wydaw. AGA „Wiadomości Kościańskie”, 1999. – 123 s. : fot., portr.

Wspomnienia mieszkańca Kanady urodzonego w Kościanie dot. dawnego i współczesnego miasta i ziemi kościańskiej.

WINOWICZ Krystyna

Słownik muzyków z Kościańskiego. – Wyd. 3 zmien. i poszerz. – Kościan, 2000. – 176 s. : fot., portr.

Publikacja składa się z dwóch części. Pierwsza zawiera biogramy muzyków i działaczy muzycznych związanych z ziemią kościańską. W drugiej znajdziemy informacje dot. chórów świeckich i kościelnych, orkiestr dętych, kapel i muzyków ludowych, zespołów mandolinowych, szkolnych i rozrywkowych działających dawniej i dziś.

WSPÓLNE gniazdo : w millenium zjazdu gnieźnieńskiego / oprac. Aleksander Wojciech Mikołajczak. – Gniezno : TUM. Gnieźnieńska Oficyna Wydaw., 2000. – 107 s. : il.

Publikacja wydana z okazji 1000-lecia Zjazdu Gnieźnieńskiego. Zawiera: Europa nostra, słowo Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. – Heri [wczoraj]; Kronika merseburskiego biskupa Thietmara; Kronika polska Galla Anonima; MIKOŁAJCZAK Aleksander Wojciech: Czas Gniezna. – Hodie [dzisiaj]; Orędzie papieża Jana Pawła II do prezydentów siedmiu państw europejskich; MIKOŁAJCZAK Aleksander Wojciech: Czas Europy.

ŻYCIE umysłowe w Lesznie w XVII! wieku : katalog wystawy, 16 listopada 1999 – 31 stycznia 2000 / red. katalogu Kamila Szymańska, Małgorzata Gniazdowska; fot. Adam Cieślowski [i in.]; Muzeum Okręgowe w Lesznie. – [Leszno] : MO, [1999]. – 48 s., [17] s. tabl. : fot., portr.

We wstępie do katalogu charakterystyka życia umysłowego w Lesznie w XVIII wieku. W części katalogowej spis eksponatów (archiwaliów, starych druków, materiałów ikonograficznych oraz przedmiotów codziennego użytku).

B. IMPREZY KULTURALNE W BIBLIOTEKACH
PUBLICZNYCH WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

(marzec–maj 2000)

Marzec

Bojanowo (pow. Rawicz)

- „Wiekanocne tradycje” – konkurs plastyczny

Gizalki (pow. Pleszew)

- Wieczornica z okazji trzeciej rocznicy śmierci M.C. Abramowicza. Spotkanie wspomnieniowe z Tomaszem Agatowskim, poetą i publicystą

Jarocin

- Spotkanie autorskie z Olgą Tokarczuk
- 650-lecie powstania Witaszyc – konkurs wiedzy o Witaszycach (Filia Witaszyce)
- „Maik zielony” – powitanie wiosny (program artystyczny) (Filia Witaszyce)
- Spotkanie Klubu Dyskusyjnego – projekcja filmu „Uroczyste wręczenie sztandaru wojskowego 16 Batalionu Budowy Lotnisk w Jarocinie” (Filia Witaszyce)

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Jak pięknie czytamy – konkurs czytelniczy

Kalisz

- „Spotkanie z poezją i muzyką” – Paweł Kuszczynski (poezja), Heghine Mkrtchian (muzyka) – Filia nr 3
- Prelekcje – falszerstwa dokumentów – Ryszard Delinger
- Wystawy: „Polscy nobliści w stuleciu 1900–2000” (Biblioteka Główna); „Teatralia Kaliskie” – Filia nr 9; „Jarosław Iwaszkiewicz – w 20 rocznicę śmierci” – Filia nr 5
- Konkursy: „Moje miasto” dla osób sprawnych inaczej, V edycja Konkursu Wiedzy o Kaliszu i Regionie Kaliskim; „Sławne kobiety” – Filia nr 9

Kępno

- Występ dzieci z kółka teatralnego przy Oddziale Dzieci i Młodzieży dla emerytów z okazji 8 marca
- Prezentacje artystów – amatorów „Hafty i koronki Magdaleny Wieczerek”

Konin

- Powiatowy konkurs recytatorski poezji K.I. Gałczyńskiego „Troszeczkę pomarzyć”

Kostrzyn (pow. Poznań)

- Wielkanocny konkurs plastyczny „Na szkle malowane”, wystawa i ekspozycja prac pokonkursowych

Kościan

Wystawy:

- Podróże Arkadego Fiedlera – w 15 rocznicę śmierci – Oddział dla Dzieci
- Nasza niemoc miewa mocne skrzydła – z okazji Międzynarodowego Dnia Inwalidów i Ludzi Niepełnosprawnych
- Współczesne polskie pisarki (Filii nr 2)

Inne formy pracy:

- Spotkanie z osobami niepełnosprawnymi z Warsztatów Terapii Zajęciowej (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie z dr hab. Honoratą Korpikiewicz pn. „Kosmos i przeznaczenie” (Oddział dla Dzieci)
- Spotkanie z Heleną Gordziej w Klubie ludzi ociemniałych i niedowidzących (w ramach współpracy biblioteki z klubem)
- Ziemia Kościańska w „Kronice Wielkopolski” – mgr Zdzisława Drozdowska
- 50 rocznica śmierci G. Orwella (Klub Miłośników Książki przy Filii nr 1)

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Wystawa prac plastycznych Hanny Nowaczyk z Krzemieniewa
- Spotkanie autorskie dla dzieci z poetką Karoliną Kusek

Leszno

- Wystawa „Galeria pisarzy polskich – Plakatowe portrety” – z kolekcji Jacka Jaroszyka
- „Wajda w blasku Oskara” – wystawa plakatów z kolekcji Jacka Jaroszyka
- Spotkanie z Jackiem Jaroszykiem nt. „Filmowe dzieła Andrzeja Wajdy” z okazji wystawy plakatów z własnej kolekcji
- Dyżur poetycki Karoliny Kusek z Wrocławia
- „Rodzinne wieczory” – z dziećmi spotkała się Karolina Kusek (Wypożyczalnia dla Dzieci i Młodzieży)
- „Kawiarenka Literacka” wieczór z Krystyną Grys, połączony z promocją tomiku wierszy „Za progiem cienia”, promocją książki „Zarys historii lecznictwa w Lesznie 1555–1998” pod red. Edmunda Waszyńskiego i Andrzeja Kuczkowskiego (współorganizator – Polskie Towarzystwo Lekarskie w Lesznie i Leszczyńskie Towarzystwo Kulturalne)

Lipno (pow. Leszno)

- Wystawa plakatów „Marek Hłasko. In Memoriam”

- Spotkanie autorskie dla dzieci z poetką Karoliną Kusek
- Wieczór baśni dla najmłodszych dzieci

Miejska Górka (pow. Rawicz)

- Konkurs plastyczny na „Własnoręcznie ozdobioną pisanekę”

Mroczeń (gm. Baranów, pow. Kępno)

- Wystawki tematyczne: „20 rocznica śmierci Jarosława Iwaszkiewicza”, „Kobieta w literaturze”, „95 rocznica śmierci Juliusza Verne”

Nowy Tomyśl

- Spotkanie pt. „Miłość, kobiety i uroki życia” – w programie śpiew i poczaja Nikosa i Aresa Chadzinikolau

Opatów (gm. Łęka Opatowska, pow. Kępno)

- Wystawki: „Życie i twórczość Jarosława Iwaszkiewicza” (GBP Opatów, Filia Łęka Opatowska, Filia Siemianice); „Życie i twórczość J. Szaniawskiego” (Filia Łęka Opatowska, Filia Siemianice)
- Gazetki: „Kobieta współczesna” (Filia Siemianice), „Pan Tadeusz” A. Mickiewicza – epopeja narodowa na ekranach kin” (Filia Łęka Opatowska)

Pakosław (pow. Rawicz)

- „Mickiewicz a Wielkopolska” – montaż słowno-muzyczny
- „Sięgnij po książkę” – montaż słowno-muzyczny poświęcony książce

Perzów (pow. Kępno)

- Uroczyste spotkanie z okazji „Dnia Kobiet” organizowane dla pań z terenu gminy Perzów

Radawnica (gmina Złotów)

- „Przegląd Nowości Wydawniczych” – wystawa książek dla dzieci, młodzieży i dorosłych (Radawnica)
- Wieczór poezji dla dzieci i młodzieży (Filia Świąta)
- „Przyjaciele naszego dzieciństwa” wystawa książek dla dzieci i młodzieży (Filia Kleszczyzna)
- „Gry i zabawy karnawałowe dla seniorów” – impreza zorganizowana dla ludzi starszych (Radawnica)

Rawicz

- Spotkanie dzieci niepełnosprawnych z Karoliną Kusek z Ośrodka Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Rychtal (pow. Kępno)

- Wystawa książek „Słynne Polki”

- Konkurs rysunkowy „Pierwsze oznaki wiosny”
Wystawa książek na Dzień Teatru

Słupca

- I Powiatowy konkurs plastyczny pt. „Ilustrujemy baśnie Andersena” – finał konkursu i zorganizowanie wystawy wszystkich nadesłanych prac w Muzeum Regionalnym w Słupcy i Miejskim Domu Kultury w Słupcy

Turek

- Konkurs „Wiedzy o Bałtyku i zagrożeniach ekologicznych”

Wijewo (pow. Leszno)

- Konkurs literacki na znajomość utworów Juliusza Verene'a z okazji 95 rocznicy śmierci autora
Wystawa książek z okazji Roku Reymontowskiego

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Konkurs wiedzy o regionie „Czy znasz swoją okolicę” (Filia Bukowiec Górny)
- „Zgadywanki - zagadki” dla najmłodszych dzieci (Filia Bukowiec Górny)
- Konkurs rysunkowy dla dzieci „Czy znasz swoją przyrodę” (Filia Bukowiec Górny)

Wolsztyn

- Występ grupy poetyckiej „Kazamaty”
- Uniwersytet poezji nad Dojcą – spotkanie autorskie z Anną Zabacką, poetką i krytykiem literackim
- Konkurs Jednego Wiersza – otwarty konkurs na wiersz dla czytelników
- Galeria Biblioteki – wystawa z okazji 10-lecia „Giosu Wolsztyńskiego”
- Wystawa sztucznych kwiatów wykonanych przez p. Madej

Zagórów (pow. Słupca)

- Wystawa prac z konkursu plastycznego „Początek wieku w moich oczach”

Złotów

- Wystawy: „Milenium Zjazdu Gnieźnieńskiego”, „Światowy Dzień Pisarza”

K w i e c i e ń

Czermin (pow. Pleszew)

- Konkurs Pięknego Czytania i Recytowania

Dobrzyca (pow. Pleszew)

- Konkurs na najładniejszą pisankę wielkanocną

Doruchów (pow. Ostrzeszów)

Podsumowanie konkursu rysunkowego pt. „Wielkopolska w historii i legendzie”

Gizalki (pow. Pleszew)

- Konkurs wiedzy ekologicznej połączony z konkursem plastycznym pt. „Moja Ziemia – Mój Świat”

Grabów n. Prosną (pow. Ostrzeszów)

Podsumowanie konkursu rysunkowego pt. „Wielkopolska w historii i legendzie”

Jarocin

Spotkanie Klubu Dyskusyjnego nt. „650-lecie Witaszyc” (Filia Witaszycy)

Kalisz

- Spotkanie z poezją Anny Zabackiej (Filia nr 2)
- „Niebezpieczeństwa grożące młodzieży na ulicy” – prelekcja nadkomisarza Romana Szeląga (Filia nr 3)
- „Na powitanie bocianów” -- z cyklu „Przyroda polska lepiej poznana - lepiej chroniona” – prelekcja Pawła Dolaty (Filia nr 4)
- Wystawy: „Pomordowanym na nieludzkiej ziemi” (Biblioteka Główna); „1000-lecie Zjazdu Gnieźnieńskiego” (Filia nr 5); „Jan Kochanowski – 470 rocznica urodzin” (Filia nr 9)

Kępno

II edycja konkursu poetyckiego filii w Mikorzynie z cyklu „Wszystko jest poezją” pt. „Nagroda Nobla dla mojego poety”

Kobyła Góra (pow. Ostrzeszów)

Opowiadanie baśni H.Ch. Andersena dla najmłodszych czytelników

Koło

- Spotkanie z poetką Danutą Olczak

Konin

Wystawa „Dorobek poetki Danuty Olczak, Zbysława Kleczewskiego, Lecha Stefaniaka i Stefana Rusina” połączona z promocją tomików poetyckich autorów

Wystawa fotografii Tomasza Jankowskiego

- Wystawa malarstwa Henryka Walczewskiego

Kostrzyn (pow. Poznań)

- Wystawa „Książka to przyjaciel mój”

Kościan

Wystawy:

- Podróże Andersena czyli śladami brzydkiego kaczątka – w 195 rocznicę urodzin (Oddział dla Dzieci)
- Indyjski Tybet – czas zamknięty w przestrzeni – wystawa fotografii
- Rok Reymontowski (Filia nr 1)
Sławni Wielkopolanie – pisarze: Marian Orłóń (Filia nr 2)

Inne formy:

- Spotkanie z podróżnikami Katarzyną i Andrzejem Mazurkiewiczami pn. „Indyjski Tybet”
Ratusz Kościański – dr Piotr Bauer
- Otwierają się bramy obozów – spotkanie z więźniem obozu Marianem Koszewskim (Oddział dla Dzieci)
- Popołudnie z baśniami Andersena (Oddział dla Dzieci)
Nowe spojrzenie na Treny Jana Kochanowskiego – pogadanka (Klub Miłośników Książki przy Filii nr 1)

Koźminek (pow. Kalisz)

Spotkanie z poezją Anny Zabackiej

Krotoszyn

- „Ojczyznę moją wszelkimi sposobami ratować” – wystawa z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja

Krzemieniewo (pow. Leszno)

Wystawa „Na Mickiewiczowskim Szlaku Leszczyńskim”

- Spotkanie autorskie dla młodzieży z poetką Ireną Conti

Leszno

Imprezy z okazji Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich (współorganizator WBPiCAK w Poznaniu)

- Rodzinne Popołudnie Literackie:
 - Wystawa połączona z promocją Oficyny Wydawniczej G&P oraz kiermasz książek
 - Spotkanie z Adamem Kochanowskim
 - Spotkanie z prof. Marcelim Kosmanem

Z cyklu „Wokół Globusa” – Chiny – spotkanie z Leszkiem Sobkowiakiem ze Wschowy

- Otwarcie wystawy „Portret Wojska Polskiego” połączone z wręczeniem nagród
- Dyżur poetycki Ireny Conti

„Kawiarenka Literacka” – wieczór z Ireną Conti połączony z promocją książki „Cztery pory roku pieśni nieustającej”

Lipno (pow. Leszno)

- Spotkanie autorskie dla młodzieży z poetką Ireną Conti

Lwówek (pow. Nowy Tomyśl)

Konkurs plastyczny „Pokój 2000” (klasy 5 do 8)

- Wystawa prac plastycznych młodzieży szkolnej pt. „By Ziemia pozostawała piękną i zasobną”
Spotkanie młodzieży szkolnej z kombatantami z okazji Miesiąca Pamięci Narodowej

Miejska Górka (pow. Rawicz)

- Uroczyste podsumowanie konkursu na pisankę wielkanocną
- Zbawienie przyszło przez Krzyż – montaż słowno-muzyczny
- Wystawa rzeźb sakralnych Wojciecha Murlewskiego z M. Górki

Mikstat (pow. Ostrzeszów)

Podsumowanie konkursu plastycznego pt. „Wielkopolska w historii i legendzie”

Mroczeń (gm. Baranów, pow. Kępno)

- Wystawki tematyczne: „Twórczość Hansa Christiana Andersena w 125 rocznicę śmierci”, „90 rocznica śmierci Marka Twaina – dorobek twórczości”
- Wykonywanie ozdób wielkanocnych

Nowy Tomyśl

- Wystawa pt. „Wiosenny świąteczny czas” – prac dzieci ze Świetlicy Socjoterapeutycznej oraz opiekuna Sekcji Artystycznej pana Edwarda Kupca
- Wystawa pt. „Peregrynacje Myślowidzenia” Aresa Chadzinikolau

Opatów (gm. Łęka Opatowska, pow. Kępno)

- Wystawki: „Prawda o Katyniu” (GBP Opatów, Filia Łęka Opatowska), „Konstytucja 3 Maja” (Filia Łęka Opatowska, Filia Siemianice)
- Gazetka „Oskar dla Wajdy” (Filia Łęka Opatowska, Siemianice)
- „Wielkanocne tradycje” – pogadanka (GBP Opatów, Filia Łęka Opatowska)

Opatówek (pow. Kalisz)

- Wycieczka bibliotekarzy i czytelników do Gniezna
- Współdział w organizacji I Międzygminnego Festiwalu Piosenki Dziecięcej Opatówek
- Wystawa „Uczymy się języków obcych”

Ostrzeszów

- Konkurs recytatorski dla dzieci „Poeci dzieciom – dzieci poetom” – eliminacje powiatowe
- „Człowiek i przyroda” – wystawa IV Konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży zorganizowanego przez ZHP

Perzów (pow. Kępno)

- Przygotowanie i prezentacja przedstawienia teatralno-muzycznego „Gnomy z Planety Gnu” przez dzieci z Perzowa pod kierunkiem pracowników Gminnej Biblioteki Publicznej i GOK w ramach XX Prezentacji Teatralnych Dzieci i Młodzieży w Kępnie. Udział tej grupy w Regionalnych Prezentacjach Teatralnych Dzieci i Młodzieży w Jarocinie

Pleszew

- Konkurs Pięknego Czytania (miejsko-gminny)
- Konkurs czytelniczy ph. „Moja mała Ojczyzna” (miejsko-gminny)

Radawnica (gmina Złotów)

- Wystawa książek „Bajkolandia na zimowe wieczory” (Filia Kleszczyna); „Biblioteka prezentuje zdrowie” (Filia Święta); „95 rocznica śmierci Juliusza Verne” (Radawnica)

Rakoniewice (pow. Grodzisk Wlkp.)

- Koncert Eleni w bibliotece

Rawicz

Spotkanie z okazji Międzynarodowego Dnia Książki dla Dzieci (Karolina Kusek)

Słupca

- Finał konkursu poetyckiego „Moje marzenia” ogłoszonego przy współpracy z Radą Miasta
- Współorganizacja III Słupeckich Dni Rodziny

Święciechowa (pow. Leszno)

Konkurs dla dzieci na najładniejszą pisanekę

Trzcinnica (pow. Kępno)

Konkurs dla dzieci pn. „Andersen poetą dziecięcych radości” (Filia Biblioteczna Łaski)

Turek

Spotkanie autorskie z panią Ireną Pilarowską-Lęcką – poetką

- Konkurs plastyczny „Dzień dobry książko mojego dzieciństwa” – na okładkę książki Jana Brzechwy

Wijewo (pow. Leszno)

- Konkurs literacki „Czy znasz baśnie Andersena”

Wolsztyn

- Uniwersytet poezji nad Dojcą – spotkanie autorskie z Czesławem Sobkowikiem
- Wystawa książek z serii „Co i jak”
Wystawa kart świątecznych z różnych stron świata z lat 1940–1944
- Spotkanie autorskie z Albinem Łackim „Ptaki wiosny”
Wystawa akwarel o wiosennych ptakach A. Łackiego
- Galeria Biblioteki – wystawa akwarel Anety Poczatek „Wolsztyn w moich oczach”

Ziutów

- Konkurs „Najpiękniejsze pisanki”
- Wystawa: „Pisanki i palmy wielkanocne”

M a j

Bojanowo (pow. Rawicz)

- Spotkanie z pisarzem (Karolina Kusek)

Burdzew (pow. Turek)

- Spotkanie autorskie z Bronisławem Dostatnim
- Dzień Matki – montaż słowno-muzyczny

Czajków (pow. Ostrzeszów)

Cztery pogadanki dla dzieci nt. życia i działalności Jana Pawła II

Wystawa książek i artykułów z czasopism o papieżu

- Wieczór poetycko-muzyczny poświęcony Janowi Pawłowi II z okazji 80 rocznicy urodzin połączony z zebraniem Koła Emerytów i Rencistów

Grabów n. Prosną (pow. Ostrzeszów)

Konkurs plastyczny „Nasze zwierzęta na co dzień i od święta”

Jaraczewo (pow. Jarocin)

- „Aids” – jak go uniknąć – prolekcja i spotkanie z lekarzem medycyny
- „Poetyckie próby” – wieczór literacki

Jarocin

Konkurs gwarowy „Ryczka, tyczka i wymborek czyli swojskie kiekotanie” – finał (Filia nr 1)

- Konkurs plastyczny „Projekt okładki do książki „Legendy i podania o Jarocinie” – finał (Filia nr 1)

- Konkurs fotograficzny „Ziemia Jarocińska w obiektywie” – finał (Filia nr 1)
- Konkurs plastyczny „Herb Mieszkowa” (Filia w Mieszkowie)
- Spotkanie Klubu Dyskusyjnego nt. „Wędrowki po Tarcach” (Filia w Witaszycach)
- „Kopciuszek” – inscenizacja (Filia dla Dzieci)
- Konkurs plastyczny „Jarocin XXI wieku” (Filia dla dzieci)

Jutrosin (pow. Rawicz)

- Konkurs ortograficzny (Filia Szkaradowo)

Kalisz

- Spotkanie z Wiliamem Whartonem
- Spotkanie z poetką i Heleną Gordziej (Filia nr 4 i nr 9)
- Wystawy: „80 rocznica urodzin Jana Pawła II” (Filia nr 4) – otwarcie połączone z prelekcją ks. Jacka Piekiełnego pt. „Jezus – 2000 lat obecności”; „Konstytucja 3 Maja” (Filia nr 5); „Kalkografia i grafika Joanny Dudck” (Biblioteka Główna)

Kępno

- Prezentacja artystów - amatorów „Prace plastyczne Marity Kostorz i Marty Majewskiej”
III Festiwal Małych Form Teatralnych
- Konkurs recytatorski „Strofy o Ojczyźnie”

Kobyła Góra (pow. Ostrzeszów)

Wystawa książek o papieżu Janie Pawle II

Koło

- Obchody Dnia Bibliotekarza i Bibliotek
- Wystawa „Książka drukowanie od starodruków do CD-Rom-ów”
Konkurs plastyczny (Filia Dziecięca)

Konin

- Biesiada poetycka z udziałem Danuty Olczak
Rozstrzygnięcie konkursu literackiego „Mały Jan Christian pisze bajkę”
z okazji 125 rocznicy śmierci J.Ch. Andersena
- Muzyczne spotkania z gościem z Izraela Tową Ben-Zwi
„Żydzi w malarstwie Marka Cierniewskiego” – Wystawa
Wystawa „Książki o Żydach” w zbiorach MBP w Koninie.

Kostrzyn (pow. Poznań)

- Spotkanie autorskie z satyrykiem Heleną Trzebuchowską

Kościan

Wystawy:

- Wspomnienie o Józefie Ratajczaku – w I rocznicę śmierci (Oddział dla Dzieci)
- Moja Ziemia Kościańska – ze zbiorów Józefa Świątkiewicza – wernisaż z okazji 600 rocznicy odnowienia praw miejskich Kościan w grafice (Filia nr 1)
- Rok Reymontowski (Filia nr 2)

Inne formy:

- Popołudnie z baśniami regionalnymi (impieza cykliczna) (Oddział dla Dzieci)
- Konkurs czytelniczy: Dzień dobry Panie Andersenie (Oddział dla Dzieci)
- Zarys dziejów książki (impieza cykliczna) (Oddział dla Dzieci)
- Rozstrzygnięcie konkursów literackich „Młodych Piór” w Oddziale dla Dzieci: Wierszowanie o Kościanie, Wiersz o Mamie, Najpiękniejsze zakątki Kościana
- Spotkanie bibliotekarzy miasta i powiatu kościańskiego z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek – w ramach imprezy spotkanie z Ryszardem Daneckim
- Muzykalny Kościan XX wieku – dr Krystyna Winowicz
- Kilka słów o bibliotekarzach i bibliotekach – pogadanka w Klubie Miłośników Książki (Filia nr 1)

Kościelec (pow. Kolo)

- Spotkanie z poetką Danutą Olczak w GBP w Kościelecu

Koźminek (pow. Kalisz)

- „Na powitanie bocianów” – prelekcja Pawła T. Dołaty z cyklu „Przyroda polska lepiej poznana – lepiej chroniona”

Krotoszyn

„Sławni Polacy w exlibrisie” – wystawa exlibrisów z kolekcji Józefa Zdunka

Krzemieniewo (pow. Leszno)

- Wystawy książek „Biblioteki w Polsce”, „Biblioteka w poezji”, „Książka pięknie wydana”
- Wystawa plakatów „Galeria pisarzy polskich – plakatowe portrety”
- Uroczyste spotkanie bibliotekarzy pow. leszczyńskiego z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek
- „Wieczór dla Mamy” – montaż słowno-muzyczny w wykonaniu dzieci

Kuślin (pow. Nowy Tomyśl)

- Emilia Sczaniecka – konkurs ogłoszony w ramach obchodów „Dni Emilii Sczanieckiej”

Lądek (pow. Słupca)

- Konkurs na książkę z okazji Dnia Dziecka

Leszno

- Wystawa pokonkursowa „Portret Wojska Polskiego” połączona z wręczeniem nagród
- Wystawa „Karol Lesman: laureat Nagrody PEN Clubu w 1998 r. za przekłady literatury polskiej na język niemiecki”
Otwarcie wystawy „Plakat w kręgu Mroźka” z kolekcji Jacka Jaroszyka oraz spotkanie z właścicielem kolekcji
- Wystawa „Zakładka książkowa”
- Spotkanie z Prezydentem Miasta Leszna w leszczyńskim ratuszu z okazji Dnia Bibliotekarza i Bibliotek
- Dzień Bibliotekarza i Bibliotek członków Koła Leszno w GBP w Krzemieniu
- Spotkanie z Kazimierzem Barcikowskim połączone z promocją książki „Z mazowieckiej wsi na szczyty władzy”
- Leszczyńskie Dni Literatury (współorganizator WBPiCAK w Poznaniu)
- Konferencja pt. „Leszczyńskie ślady w literaturze” z udziałem Sergiusza Sterny-Wachowiaka, połączona z wręczeniem nagród w konkursie na esej pod tym samym tytułem
„Parnas Leszczyński III” prowadzony przez Helenę Gordziej z udziałem Ryszarda Biberstajna, Krystyny Grys, Tadeusza Hofmańskiego, Włodzimierza Jędrzejczaka, Radosława Piekarskiego, Joanny Ratajczak, Andrzeja Waldmana
- Warsztaty literackie dla młodzieży prowadzone przez Łucję Danielewską.
- Spotkanie z Jackiem Jaroszykiem na wystawie „Twórcy literatury w plakacie” – plakat w kręgu Mroźka

Lipno (pow. Leszno)

- Wystawa „Na Mickiewiczowskim Szlaku w Leszczyńskim”
- Wieczór filmowy dla dzieci przedszkolnych

Malanów (pow. Turek)

Dzień Matki – montaż słowno-muzyczny

Mroczoń (gm. Baranów, pow. Kępno)

- Wystawki tematyczne: „Eliza Orzeszkowa w 90 rocznicę śmierci”; „Dorobek twórczości Marii Dąbrowskiej w 35 rocznicę śmierci”
- Konkurs plastyczny dla dzieci „Moja książeczka”

Nowy Tomyśl

- Sesja popularnonaukowa pt. „Katyń po 60 latach”
- Spotkanie po latach „Ruch ludowy w nowotomyskim” zorganizowane wspólnie ze Starostwem Nowotomyskim
- Spotkanie „Miasto przyjazne wszystkim” - zorganizowane wspólnie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w programie „Rola rehabilitacji, kontakt ze środowiskiem sprawnych inaczej”

Opatów (gm. Łęka Opatowska, pow. Kępno)

- Wystawka „Życie i twórczość Elizy Orzeszkowej” (GBP Opatów, Filia Łęka Opatowska, Filia Siemianice)
- „Moja ulubiona książeczka” pogadanka o książkach (GBP Opatów)

Ostrowite (pow. Słupca)

- Uroczystości 3 Maja w Mieczownicy

Ostrzeszów

- Wystawa prac plastycznych wychowanków Internatu Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych

Pakosław (pow. Rawicz)

- Nie każdy miłość własną krajowi poświęca – impreza z okazji 3 Maja (Filia Chojno)

Pleszew

- Spotkanie autorskie z Bronisławem Dostatnim

Powidz (pow. Słupca)

- Spotkanie autorskie z p. Danutą Olczak (z Konina) połączone z wystawą jej twórczości i fotografii zamieszczonych w jej książkach, a wykonanych przez p. Tomasza Jankowskiego, obecnego na spotkaniu

Przykona (pow. Turek)

- Konkurs „Wybieramy Mistrza pięknego czytania” eliminacje gminne
- Dzień Matki – montaż słowno-muzyczny

Radawnica (gmina Złotów)

- Wystawa książek „105 rocznica urodzin Jana Parandowskiego” (Radawnica)
- Konkurs dla dzieci młodszych „Humor w poczuj” (Filia Święta)

- Uroczysty apel z okazji „Dni Książki i Dnia Bibliotekarza” (Filia Święta)

Rakoniewice (pow. Grodzisk Wlkp.)

- Spotkania z poetką Łucją Danielewską

Rawicz

- Spotkanie z Krystyną Grys w Klubie „U Klementyny”
- Dzień Bibliotekarza i Bibliotek – piknik

Rychtal (pow. Kępno)

- Wystawa książek o życiu i twórczości Władysława Reymonta
- Wystawa poświęcona 80 rocznicy urodzin Jana Pawła II

Rydzyna (pow. Leszno)

- Wieczór słowno-muzyczny z okazji Dnia Matki

Słupca

- I Powiatowy Dzień Bibliotekarza zorganizowany przy współpracy z Biblioteką Gminy Strzałkowo

Stęszew (pow. Poznań)

- Gminny Konkurs Ekologiczny pt. „Ja i moje środowisko” z okazji Dnia Ziemi

Strzałkowo (pow. Słupca)

- I Powiatowy Dzień Bibliotekarza i Bibliotek – impreza połączona z popularyzacją idei biblioterapii osób dorosłych z upośledzeniem umysłowym. W programie zwiedzanie Domu Pomocy Społecznej w Strzałkowie i wykład dyr. DPS nt. funkcjonowania DPS i kontaktów z Biblioteką Publiczną Gminy Strzałkowo
- 13 zajęć biblioterapeutycznych dla mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Strzałkowie

Święciechowa (pow. Leszno)

- Wieczór słowno-muzyczny z okazji Dnia Matki

Trzcinica (pow. Kępno)

- Podsumowanie konkursu dla dzieci na plakat pt. „Alkohol kradnie wolność”
- Konkurs „Czy znasz książki Juliana Tuwima” (Filia Biblioteczna Laski)

Tuliszków (pow. Turek)

Kiermasz książek

- Konkurs „Wybieramy mistrza pięknego czytania” – eliminacje gminne
- Spotkanie autorskie z konińską pisarką Janiną Perathoner

Turek

- Wystawa „Dzieje Turku i regionu na przestrzeni wieków”
- Rozstrzygnięcie regionalnego konkursu literackiego im. Włodzimierza Pietrzaka – biesiada poetycka
Konkurs powiatowy „Wybieramy mistrza pięknego czytania” – interpretacja utworów Jana Brzechwy
- Aukcja książek

Wijewo (pow. Leszno)

Konkurs rysunkowy „Ilustracje do utworów Jana Brzechwy”

- Konkurs plastyczny na zakładkę książkową (Filia Brenno)

Władysławów (pow. Turek)

- Dzień Bibliotekarza – uroczystość powiatowa

Włoszakowice (pow. Leszno)

- Spotkanie z okazji Dnia Matki (Filia Bukówiec Górny)

Wolsztyn

Powiatowy Turniej Wiedzy pn. „Wiek XIX i XX w powiecie wolsztyńskim. Ludzie. Fakty. Wydarzenia”.

- „Głaz” Adama Żuczkowskiego w interpretacji grupy poetyckiej „Kazamaty”
- Recytatorium 2000 – konkurs poezji religijnej i poetów wolsztyńskich
- Koncert z okazji Dnia Matki w wykonaniu uczniów szkoły muzycznej

Złotów

- Dzień Bibliotekarza – spotkanie z władzami miasta
- Konkurs: „Dzieci Brzechwie”
- Wystawa: „Polscy Nobliści XX wieku”

C. WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA I CENTRUM ANIMACJI KULTURY NA ŁAMACH PRASY

ako. Biblioteka 2000 // Głos Wielkop. – 2000, nr 63, s. 16

Konkurs na scenariusz imprezy „Biblioteka 2000” ogłoszony przez WBPIKAK w Poznaniu.

ako. Konkurs z Wielkopolską // Głos Wielkop. – 2000, nr 69, s. 17
Informacja o konkursie „Wielkopolska w historii i legendzie”

ako. Plastyczna historia // Głos Wielkop. – 2000, nr 61, s. 16

Konkurs plastyczny „Wielkopolska w Historii i legendzie” ogłoszony przez WBPiCAK w Poznaniu.

AMROZIŃSKA Joanna. Krzesło po Reymoncie: historia: obchody Roku Reymontowskiego // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 96, s. 6

M.in. o udziale WBPiCAK w Poznaniu w organizacji obchodów Roku Reymontowskiego.

AN. Amatorzy do porównań // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 98, s. 8

WBPiCAK w Poznaniu współorganizatorem Wielkopolskich Porównań Filmowych.

AN. Reymont z Kołaczkowa // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 105, s. 7

Otwarcie Izby Pamięci Władysława Stanisława Reymonta, inauguracja Roku Reymontowskiego – przy współudziale WBPiCAK w Poznaniu.

ap. Poznań bez tajemnic // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 78, s. 11

Cykl wycieczek po mieście, zorganizowany przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą działającą przy WBPiCAK w Poznaniu.

ap. Poznań bez tajemnic // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 104, s. 18

Druga wycieczka z cyklu „Poznań bez tajemnic” zorganizowana przez WBPiCAK w Poznaniu.

ap. Wielkopolska i Poznań bez tajemnic // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 123, s. 11

Dot. cyklu imprez zorganizowanych przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą działającą przy WBPiCAK w Poznaniu.

ap. Zostań reporterem // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 100, s. 11

Konkurs literacki „Reportaż 2000” ogłoszony przez WBPiCAK pod patronatem „Głosu Wielkopolskiego”.

BAKO. Rok Reymontowski w Kołaczkowie: konkursy, rajdy, nowa aranżacja Izby Pamięci // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 94, s. 6

M.in. o działaniach podjętych przez WBPiCAK w Poznaniu w ramach obchodów Roku Reymontowskiego.

BRÓZDA Jolanta. Flażolety w małą dłoń: „Flecik Polski '2000”: 30 orkiestr flażoletowych grało w Sielinku // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 124, s. 6

V Festiwal Amatorskich Zespołów Flażoletowych zorganizowany w Sielinku k/Oplaenicy przez MGOK „Taklamakan” w Opalenicy, sponsorowany m.in. przez WBPiCAK w Poznaniu.

BRÓZDA Jolanta. Kultura bez dyskusji: Sejmik Wielkopolski: zatwierdzono dokument „Stan kultury w Wielkopolsce” // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 101, s. 7

M.in. wzmianka o WBPiCAK w Poznaniu.

BŻ. Warsztaty filmowe // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 65, dod. Co jest grane s. VI

O warsztatach filmowych zorganizowanych przez WBPiCAK w Poznaniu.

CZERNIAK Henryk. Mnóstwo gości, mało publiczności: w Kołaczkwie zainaugurowano Rok Reymontowski // *Wiad. Wrzesińskie.* – 2000, nr [9.05.2000]

DERWICH Małgorzata. Teatr świętował na ulicy: Szekspirlandia w Poznaniu // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 74, dod. Express s. 3; nr 75, dod. Powiaty s. 6

M.in. wypowiedź Jana Janusza Tycnera, prezesa Towarzystwa Kultury Teatralnej, pracownika WBPiCAK w Poznaniu.

(dez). Reymont w Kołaczkwie // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2000, nr 18, s. 10

Rok Reymontowski w Kołaczkwie – współudział WBPiCAK w Poznaniu w przygotowaniu obchodów.

DRAJEWSKI Stefan. Gdzie kopać doły pod jabłonie: Władysław Reymont był Wielkopolaninem z wyboru // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 96, s. 4

Dot. rozpoczęcia obchodów Roku Reymontowskiego w Wielkopolsce.

DRAJEWSKI Stefan. U Reymonta w Kołaczkwie // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 110, dod. Głos Tow. s. 1

Inauguracja obchodów Roku Reymontowskiego.

DRAJEWSKI Stefan. Wielkopolska przystań Reymonta // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 106, s. 4

Przygotowanie Kołaczkowa na Dni Reymontowskie, m.in. współudział WBPiCAK w Poznaniu.

eb. Dni Reymontowskie: Kołaczkowo // Głos Wielkop. – 2000, nr 105, s. 16

Program obchodów Dni Reymontowskich w Kołaczkowie, m.in. występy zespołu „Cepelia”.

eb. „Wielkopolska w historii i legendzie”: zaproszenie do konkursu: Wrzesnia // Głos Wielkop. – 2000, nr 87A, s. 17

Informacja o konkursie ogłoszonym przez WBPiCAK.

ELKA. Uhonorowano piszących o Poznaniu: Biblioteka Raczyńskich przyznała nagrody im. Józefa Łukaszewicza // Gaz. Pozn. – 2000, nr 61, dod. Express s. 7

M.in. nagrodzono książkę Jerzego Strzelczyka „Bolesław Chrobry” wydaną przez Wydawnictwo WBP.

EM. Eliminacje wojewódzkie: Konkurs Recytatorski w Gnieźnie // Gaz. Pozn. – 2000, nr 94, dod. Powiaty, s. 5

Eliminacje wojewódzkie w Gnieźnie do XLV Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego, zorganizowanego przez WBPiCAK w Poznaniu i Miejski Ośrodek Kultury w Gnieźnie.

EM. Lubią poezję: w Gnieźnie odbyły się eliminacje miejskie i rejonowe XLV Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego // Gaz. Pozn. – 2000, nr 69, dod. Powiaty s. 5

Konkurs przeprowadzony w Miejskim Ośrodku Kultury w Gnieźnie. M.in. wzmianka o WBPiCAK w Poznaniu.

fra. Ludowo i przedświątecznie: w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Grodzisku odbędzie się przegląd amatorskich zespołów śpiewaczych // Głos Wielkop. – 2000, nr 88, s. 15

Impreza sponsorowana przez WBPiCAK.

GREG, ROM. Matura bis znanych Wielkopolan: w redakcji „Gazety Poznańskiej” również odbył się egzamin dojrzałości // Gaz. Pozn. – 2000, nr 108, s. 1, 6

Wśród zdających m.in. dyr. WBPiCAK w Poznaniu, Lena Bednarska.

HUCH. Bibliotekom brak pieniędzy: dostęp do książek w Wielkopolsce jest coraz trudniejszy // Gaz. Pozn. – 2000, nr 71, s. 6

Sytuacja bibliotek w województwie wielkopolskim.

HUCHWAJDA Monika. Poznają tajemnice X Muzy: rozpoczęły się warsztaty filmowe // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 68, dod. Powiaty s. 6

O warsztatach pod nazwą „Realizuję własny film” zorganizowanych przez WBPiCAK w Poznaniu.

HUMENIUK Elwira. Przed majowymi obchodami: Kołaczkowo // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 100A, s. 21

„Rok Reymontowski” w Kołaczkowie, m.in. współudział WBPiCAK w Poznaniu w sfinansowaniu remontu pałacu i organizacji imprez.

HUMENIUK Elwira. Reportaż 2000: zaproszenie do konkursu // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 11A, s. 16

Dot. konkursu ogłoszonego przez WBPiCAK w Poznaniu.

JAGIELSKA Janina. Robocze spotkanie dyrektorów wojewódzkich bibliotek publicznych // *Bibliotekarz.* – 2000, nr 5, s. 25–26

M.in. wzmianka o kolejnym zeszycie „Bibliografii regionalnej Wielkopolski” wydanym przez WBPiCAK w Poznaniu.

jak. Święto młodości i muzyki: młodzi flażoleciści zagrali w Sielinku // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 126, s. 16

V Festiwal Flażoletowy sponsorowany m.in. przez WBPiCAK.

jw. Dwa dni pełne poezji: Miłostaw // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 121A, s. 18

jw. Miłostaw pełen poezji // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 122A, s. 23

XV Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. Juliusza Słowackiego organizowany przez WBPiCAK w Poznaniu, przy współudziale burmistrza gminy Miłostaw.

jw. Trzy dni pełne poezji: młodzi aktorzy na „mokowskiej” scenie // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 105, s. 10

XLV Ogólnopolski Konkurs Recytatorski zorganizowany przy współudziale WBPiCAK w Poznaniu.

jw. Zarecytowali Juliuszowi...: Miłostaw pełen poezji // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 125A, s. 17

XV Wojewódzki Konkurs Recytatorski – organizator WBPiCAK w Poznaniu.

KF. Wielkopolska w historii i legendzie // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 67, dod. Powiaty, s. 5

Konkurs plastyczny zorganizowany przez WBPICAK w Poznaniu (m.in. przy współpracy biblioteki w Grodzisku Wlkp.).

KM. Wielkopolska w historii i legendzie // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 99, dod. Powiaty s. 4

Konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży „Wielkopolska w historii i legendzie” zorganizowany przez WBPICAK w Poznaniu.

KONKURS recytatorski // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2000, nr 23, s. 6
XV Wojewódzki Konkurs Recytatorski im. J. Słowackiego w Miłosławiu współorganizowany m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

KOSIŃSKI Janusz. Najlepsi recytatorzy: XV Konkurs Recytatorski im. J. Słowackiego w Miłosławiu // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 127, dod. Powiaty s. 4

O konkursie zorganizowanym m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

KOZŁOWSKA Barbara. Reymont stanął pod Wrześnią: w 1920 roku autor „Chłopów” nabył w Wielkopolsce resztówkę Kołaczkowo // *Gaz. Pozn.* – 2000, nr 78, s. 10–11

Wypowiedź Hanny Rubas, pełnomocnika ds. programowych WBPICAK w Poznaniu, nt. współdziałania biblioteki w przygotowaniu nowej ekspozycji Izby Pamięci Władysława Reymonta w Kołaczkowie.

KOZŁOWSKI Maciej M. Po bitwie zwanej reformą: muzealny krajobraz // *Ziem. Kalis.* – 2000, nr 31/32, s. 26

M.in. wzmianka o WBPICAK w Poznaniu.

mada. Poznań bez tajemnic // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 79, s. 15

Cykl spotkań zorganizowanych przez WBPICAK w Poznaniu pn. „Poznań bez tajemnic”.

mary. Biblioteczne zmagania // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 65, s. 18

O konkursie na najlepszą bibliotekę w roku 2000 – ogłoszonym przez WBPICAK w Poznaniu.

mary. Filmowo w bibliotece // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 67, s. 20

O warsztatach filmowych zorganizowanych przez WBPICAK w Poznaniu.

mary. Wielkopolska końca wieku: Kostrzyn // Głos Wielkop. – 2000, nr 97, s. 18

Wystawa fotograficzna „Wielkopolska końca wieku” w Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Kostrzynie. Współorganizator WBPICAK w Poznaniu.

MH. Wyprawa po Poznaniu // G a z . P o z n . – 2000, nr 105, dod. Express s. 6

Kolejna impreza z cyklu „Poznań bez tajemnic” zorganizowana przez Regionalną Pracownię Krajoznawczą działającą przy WBPICAK w Poznaniu.

MIK. Festiwal piszczków: wielkopolskie zmagania flażoletowe w Sielinku // G a z . P o z . – 2000, nr 121, dod. Powiaty s. 5

V Festiwal Amatorskich Zespołów Flażoletowych w Sielinku k/Opalenicy, sponsorowany m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

MIK. Jedyne taki festiwal: 1200-osobowa orkiestra flażoletowa zagrała w Sielinku // G a z . P o z . – 2000, nr 125, dod. Powiaty s. 4

V Festiwal Amatorskich Zespołów Flażoletowych w Sielinku k/Opalenicy, sponsorowany m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

MIK. Na 1000 piszczków: Ogólnopolski Festiwal Flażoletowy w Sielinku k/Opalenicy // G a z . P o z . – 2000, nr 122, dod. Powiaty s. 5

Festiwal zorganizowany przez Ośrodek Kultury „Taklamakan” w Opalenicy, sponsorowany m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

MIK. Rekord świata: na tegorocznym festiwalu flażoletowym // G a z . P o z n . – 2000, nr 134, dod. Powiaty s. 5

V Festiwal Flażoletowy zorganizowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury „Taklamakan” w Opalenicy, sponsorowany m.in. przez WBPICAK w Poznaniu.

MIK. Poezja w NOK: Konkurs Recytatorski w Nowym Tomyslu // G a z . P o z n . – 2000, nr 66, dod. Powiaty s. 5, 1

O konkursie zorganizowanym przy współpracy WBPICAK w Poznaniu.

MOL. W palacu noblisty: Rok Reymontowski w Wielkopolsce // G a z . P o z n . – 2000, nr 106, s. 7

Inauguracja Roku Reymontowskiego w Wielkopolsce m.in. przy współudziale WBPICAK w Poznaniu.

MOLENDĄ Janusz M. Kołaczkowski uroczystości rozpoczęte: w hołdzie Władysławowi Stanisławowi Reymontowi // *Nowiny Wrzes.* – 2000, nr [12.05.2000], s. 1, 8–9

Rozpoczęcie uroczystości związanych z Rokiem Reymontowskim, udział WBPiCAK w Poznaniu.

ob. Kulturalny rozkład jazdy // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 66A, s. 4

O „Kalendarzu Imprez Kulturalnych” wydanym przez WBPiCAK w Poznaniu.

PLENZLER Anna. Kultura zaczyna się od książki // *IKS.* – 2000, nr 4, s. 36

Dot. działalności WBPiCAK w Poznaniu oraz Biblioteki Miejskiej w Lubo-
niu, kierowanej przez Elżbietę Stefaniak.

PLENZLER Anna. Poznawanie Cegielskiego // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 51, s. 16

Recenzja książki Marka Rezlera „Hipolit Cegielski” wydanej przez Wydaw-
nictwo WBP.

(rec). Wielu czytelników, mało książek // *Ziem. Kalis.* – 2000, nr 29, s. 15

Spotkanie dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych powiatu kaliskie-
go i przedstawicieli WBPiCAK w Poznaniu.

saw. Wygrali z treścią i emocjami: w Nowotomyskim Ośrodku Kultury odbył się
rejonowy etap XLV Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego // *Głos
Wielkop.* – 2000, nr 66B, s. 10

O konkursie zorganizowanym przy współpracy WBPiCAK w Poznaniu.

sdr. Reymont w Wielkopolsce // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 94, s. 4

Udział WBPiCAK w obchodach Roku Reymontowskiego, m.in. organizacja
wystawy w Izbie Pamięci Pisarza.

sdr. Za posnaniana // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 60, s. 12

M.in. informacja o nagrodzie za książkę Jerzego Strzelczyka „Bolesław
Chrobry” wydaną przez Wydawnictwo WBP.

STYSZYŃSKI Krzysztof. Uhonorowany Chrobry: Zjazd Gnieźnieński w literatu-
rze // *Przem. na Szlaku Piast.* – 2000, nr 12, s. 5

O książkach Jerzego Strzelczyka „Bolesław Chrobry” i „Zjazd Gnieźnień-
ski” wydanych przez Wydawnictwo WBP.

TYLENDĄ Marta. Została „Legenda”: Kołaczkowo: wielkopolska inauguracja Roku Władysława St. Reymonta // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 106, s. 6

M.in. udział WBPiCAK w Poznaniu w obchodach Roku Reymontowskiego.

Urb. Kultura w powiecie: Dominowo // *Głos Wielkop.* – 2000, nr 134 A, s. 16

Spotkanie Społecznej Rady Kultury, skupiającej kierownictwo wszystkich instytucji kulturalnych w powiecie. W spotkaniu wziął udział przedstawiciel WBPiCAK w Poznaniu Janusz Tycner.

WIELKOPOLSKIE kompendium // *Tyg. Nowy.* – 2000, nr 9, s. 13

Promocja „Kroniki Wielkopolski” w Piłskim Domu Kultury.

WIELKOPOLSKIE Porównania Filmowe // *Gaz. Wielkop.* – 2000, nr 117, s. 8

Reklama imprezy zorganizowanej przez WBPiCAK.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Doktoraty honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego** otrzymali: *Gustaw Herling-Grudziński*, *Sławomir Mrożek* i *Karl Dedecius*.
 - **Doktorat honoris causa Uniwersytetu Szczecińskiego** otrzymał *Jerzy Giedroyc*, redaktor naczelny paryskiej „Kultury”, twórca „Instytutu Literackiego”.
 - **Nagrodę im. Zygmunta Hertza**, przyznawaną przez Paryską Kulturę, w roku 2000 otrzymał *Tadeusz Różewicz*.
 - **Nagrodę Literacką im. Leszka Proroka** za rok 1999 otrzymała *Joanna Siedlecka* za książkę pt. „Wypominków ciąg dalszy”.
 - **Nagrody Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek**, ufundowane przez prezydenta Poznania, otrzymali: w dziedzinie poezji – *Waldemar Mogielnicki* za książkę „Katarakta”; w dziedzinie prozy – *Zbigniew Kruszyński* za książkę „Na łąkach i morzach”; w kategorii eseju – *Dariusz Nowacki* za książkę „Zawód: czytelnik”. Nagrody za debiut otrzymali: *Jolanta Stęfko* za tomik „Po stronie niczyjej” i *Wojciech Kuczok* za książkę „Opowieści słychane”.
 - **Nagrody Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych „Książki Zimy 1999/2000”** otrzymali: *Jerzy Ficowski* za zbiór wierszy „Wszystko to czego nie wiem”; *Janusz Krasiński* za powieść „Niemoc”; *bibliografia „Bez cenzury 1976–1989: literatura, ruch wydawniczy, teatr”* / oprac. *Jerzy Kandziora*, *Zyta Szymańska*, *Krzyszyna Tokarzówna*. Wyróżniono także książki: *Jana Kieniewicz* „Spotkania Wschodu”, *Andrzeja Z. Makowieckiego* „Słownik postaci literackich” oraz *Krzysztofa Meyera* „Dymitr Szostakowicz i jego czasy”.
- Nagrody Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych „Wiosna 2000”** otrzymali: *Piotr Szewc* za powieść „Zmierzchy i poranki”; *Janina Ochojska* i *Wojciech Bonowicz* za „Niebo to inni” i Wydawnictwo W.A.B. za serię „...archipelagi...”.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę im. Tomasa Transtromera** w 2000 roku otrzymał *Adam Zagajewski*.

C. Zmarli

- **Alex Comfort** (28.03.2000), brytyjski pisarz, poeta i psychiatra.
- **Andrzej Szczypiorski** (16.05.2000), pisarz i publicysta.
- **Anthony Powell** (29.03.2000), pisarz angielski.
- **Kazimierz Brandys** (11.03.2000), pisarz.
- **Krzysztof Boruń** (22.05.2000), pisarz literatury fantastycznonaukowej (SF), publicysta i dziennikarz, popularyzator osiągnięć nauki i techniki.
- **Lothar Herbst** (27.04.2000), poeta i dziennikarz, historyk literatury i krytyk literacki.
- **Eligiusz Kor-Walczak** (25.05.2000), prozaik i poeta związany z Kaliszem.

VI. KONKURSY CZYTELNICZE WOJEWÓDZKIEJ
BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W 1999 ROKU

Joanna Nowińska

PYTANIA DO JULIUSZA SŁOWACKIEGO

Esej

III NAGRODA

Szare, dżdżyste jesienne dni, przeplatane krótkimi chwilami słonecznego blasku, zmieniają nastroj, przerzucając nas w krańcowe jego znaczenia: od radości do głębokiego pesymizmu. Pozwalając nam spoglądać w różnych wymiarach i różnych znaczeniach na te same zdarzenia, tych samych ludzi, umożliwiając zrozumienie tego, co niepoznawalne albo niezrozumiałe, zobaczenie tego, czego w innej chwili nie potrafimy dostrzec.

Wśród podobnych do tych zjawisk dziejów Polski z płataniny wzlotów i upadków wylaniają się jak błyszczące perły z dna morza postacie ludzi wielkich, autorytety; ci, którzy słowem potrafili tchnąć w czytelnika nadzieję, wolę walki. Postacie wieszczów. Tragiczne wydarzenia w naszej historii w najbardziej wyrazisty sposób potrafili ukazać ci, w których nadzieja walcząca z krańcową rezygnacją, odpychała beznadziejną wizję upadku i całkowitego zniszczenia narodu: gdzie myśl o odrodzeniu ojczyzny stawała się jedynym i najważniejszym celem.

Na regałach równo poukładane opasłe tomy przyciągają wzrok wyłoczonymi na grzbietach rzędami liter układających się w wyrazy, których znaczenie pamięć odkodowuje i łączy w ciąg naszej historii. Mickiewicz, Sienkiewicz, Krasiński, Norwid, Słowacki... Nazwiska, które znamy, o których każdy Polak potrafi coś powiedzieć, choć może nie każdy potrafi zrozumieć. A może wertując jedynie kolejne strony różnych wydań tomików poezji, antologii, widzi jedynie wyrazy: wydrukowane na białym papierze czarne litery, układające się w słowa, zdania... i tylko w zdania...

Bo w jaki sposób można tłumaczyć wypowiedź Adama Mickiewicza o poezji Juliusza Słowackiego: „Co wy w tym widzicie? Jak Boga kocham, czytam, czytam i nic nie rozumiem”?

Słowacki? A my... Czy potrafimy zrozumieć Słowackiego?

Wielki wir tragicznych zdarzeń, nieszczęść, jakie przygriotły Ziemię Polską po utracie niepodległości, otworzyły szeroko tę jesienną, napełnioną smutkiem

i głębokim pesymizmem duszę poety. Juliusz Słowacki, wzrastając w pogłębiającej się atmosferze niewiary, gdzie najwyższym szczęściem stawało się marzenie o ucieczce poza współczesność, w ostatnich dwóch wersach „Araba” mówi:

*„Niech tylko żaden, żaden człowiek żywy
Tej samotności przerwać się nie waży!”*

I w takim stwierdzeniu, nie tli się nawet iskierka woli, by wydrzeć się z tego hermetycznie zamkniętego świata samotności. Bo nawet wtedy, kiedy w pierwszych dniach powstania Słowacki odczytuje „Odeę do wolności” – utwór, który miał być zawołaniem do bitewnego zrywu, staje się w pewnym sensie odą trawiącego autora pesymizmu:

*„Gdzież cnota?... nie ma cnoty!
I zbrodnia nie jest zbrodnią.
Na niepewnej ważysz szali
Wzniosłe uczucia w człowieku...
Już wszyscy myśleli i wszyscy wołali:
Jest to chorobą czasu! Jest to duchem wieku*

Jakże więc, panie Juliuszu, mamy odczytywać Twoje słowa? Czy tylko jako dramat wiary w naród, zniechęcenie i totalną klęskę, czy też jako nawoływanie do rozpoczęcia wewnętrznej walki z samym sobą, ze swoim zakłamaniem i niegodnymi postawami? Czy walka ta jest wykładnią stwierdzenia, iż jednostka to społeczeństwo i czy naprawa tej jednostki jest równoznaczna z naprawą społeczeństwa?

Bo przecież Kordian w starciu z Doktorem – szatanem jest wielkim przegrany. Wyrывая się z kręgu cynicznego zła, przedstawiony jest jako straconiec. Natomiast Beniowski w starciu z Panfilusem wychodzi jako zwycięzca, wydobywający się spod kurateli „szatana”. Tak więc wiara czy niewiara w człowieka?

We wczesnych utworach Słowackiego jest to na pewno niewiara w społeczeństwo, a bardzo jaskrawym przykładem na to może być spowiedź Kordiana wyznającego swój największy grzech:

– „*Nie byliż ludzie przyjaciółmi twymi?*
– *Nikt.*”

Tak więc nieobecność zbiorowości, troski o innych przewija się przez wczesne utwory Słowackiego, w których bohater jest pogrążony w poczuciu osobności, odsunięty od świata, narodów i rówieśników. W dziełach, tych autor dość perfekcyjnie buduje dialog – rozgrywkę człowieka samego z sobą gdzieś w głębi jego duszy, w najciemniejszych zakamarkach umysłu. Otaczający go świat potraktowany jest w sposób wręcz zniechęconego wroga, potężnej ściany, której nie można rozbić.

„Mur, ogromna ściana z poukładanych na sobie kawałków wypalanej gliny piętrzyła się przede mną. Bez okien i wrót. Ciągnęła się w nieskończoność (...) To coś – kawałek innego świata, innej rzeczywistości. A może tego samego, tylko w ładniejszej lub brzydszej postaci? (...) W górę, ostatnie warstwy nikną w kłębowisku chmur, tocząc walkę o posiadanie i tej części świata, szukając krańców swego istnienia.”

(fragmenty opowiadania J. Nowińskiej pt. „Mur”)

Brak czynnika zbiorowości był w pewnym sensie przez Słowackiego nie dostrzegany, jak gdyby autor nie widział przechodzących obok siebie ludzi. Być może jednak odczucie to jest tylko jedną z możliwości, być może wszystkie tragiczne wydarzenia wirujące wokół duszy poety spowodowały ucieczkę do wnętrza człowieka, zobaczenia tego, czego nie można dostrzec, dotknąć i zmierzyć, a pragnienie zrozumienia stało się bodźcem do rozważań na temat tragedii narodu wtłoczonego w jedną osobę.

„Myśli w chaotycznym pędzie płaczą się i mieszają ze sobą, przecinając płaszczyzną odczuć pod różnymi kątami, nie pozwalając zatrzymać się ani na chwilę, na krótką chwilę zrozumienia, poznania, zadumy. Co trzyma mnie przy tej brzydocie, ohydny wytworze życia?”

(fragment opowiadania J. Nowińskiej pt. „Mur”)

To pytanie zadane w odstępnie kilkunastu dziesięcioleci okazuje się jakże aktualnym, nie znającym granic czasowych. Bo człowiek odizolowany od innych był, jest i będzie tragicznym.

Jednocześnie tego typu pytania prowadzą nieuchronnie albo do unicestwienia jednostki, albo do próby porozumienia się i zrozumienia innych. Ta sama metamorfoza zauważana jest w twórczości Juliusza Słowackiego, gdy zaczynają powstawać takie utwory jak „Beniowski”, czy „Samuel Zborowski”. Szczególnie w „Samuelu Zborowskim” entuzjazm do sprawy narodów pokazany jest nieomal w wymiarach wszechświata:

*„Przez ojczyznę naszą... szło zbawienie.
Że ona była ostatecznym końcem
Żywota ducha ludzkiego – że ona
Mogła tę ziemię jedna wziąć w ramiona
I umiłować – i oddać ją słońcem.
Ona... to jedna mogła – a nikt inny,
Bo była prosta – jak cud gminny,
Niepokalana...”*

Tak wielki przeskok w poglądach Słowackiego na kwestię jednostki a społeczeństwa może razić radykalną zmianą poglądów. Czy jednak jest to prawdą ostateczną? Dziś na to pytanie nikt nie potrafi dać jednoznacznej odpowiedzi.

Bo człowiek na przestrzeni dziejów cały czas zmagał się z wątpliwościami, niewiarą, rozpaczą i szczęściem, a procesy duchowe zachodzące w nim zawsze powiązane były i są z walkami pokoleń, wielkimi wydarzeniami ideologicznymi i społeczno-politycznymi, rozgrywającymi się wokół nas i w nas samych.

„Tuman kurzu opadał powoli, odsłaniając coraz to nowsze szczegóły tamtej strony. Czy nieznanej?

Pusta przestrzeń urwała się nagle jak odcięta nożem. Ze wszystkich stron otaczały ją mury. Moje mury...”

(fragment opowiadania J. Nowinskiej pt. „Mur”)

Otoczającą nas wielość wydarzeń – tych ważnych i tych mało znaczących – z wolna przykrywa coraz grubsza warstwa kurzu historii, zacierając ich znaczenie. Większość znika w pomroku dziejów, lecz są i takie, które przetrwają wieki – z jednej strony poprzez ich wizjonerskie widzenie przyszłości, inne zaś dzięki swej ponadczasowej wymowie. Obrazy, wizje tego, co dopiero ma nastąpić w twórczości Słowackiego stawiają go w gronie „jasnowidzów” przepowiadających przyszłość. Ale czy na pewno?

W ocenianiu przez niego emigracji i ogólnej sytuacji Polski, szczególnie po upadku powstania listopadowego, trzeba zgodzić się, że to właśnie jemu, a nie Mickiewiczowi, historia przyznała słusność

To samo może dotyczyć się wiersza, Jaki Słowacki napisał w 1848 r., a dotyczącego wyboru Polaka na papieża

„Pośród niesnasków Pan Bóg uderza

W ogromny dzwon.

Dla Słowiańskiego oto Pąpieża

Otwarty tron.”

Wizje te, jakże realistyczne, można rozpatrywać pod zupełnie innym kątem. Bo przecież człowiek myślący trzeźwo, oceniający chłodno panującą sytuację polityczną mógł tak samo przypuszczać, iż do odzyskania przez Polskę niepodległości wiedzie długa droga i nie stanie się to na pewno tak szybko, jak myśleli inni poeci przebywający na emigracji.

Wizjonerskie widzenia? No cóż, można byłoby odpowiedzieć, że każdy z nas marzy o czymś, co w efekcie splotów wydarzeń, zawirowań dziejów może się spełnić. Tak samo jak z wyborem papieża. Zresztą sam papież traktuje tę przepowiednię w sposób dość humorystyczny, twierdząc, że: „Zgubił się człowiek z Polski, z Krakowa i jest Rzymie. Zgubił się!” Ta żartobliwa wypowiedź Jana Pawła II, że zgubił się człowiek w świecie, nie dotyczy bardziej Pana, Panie Słowacki? Czy nie zgubił się Pan czasem w świecie? A może w sobie samym? Czy nie zgubił się Pan w swoich myślach przelowanych na papier, w słowach obrazujących pejzaże malowane w Pana sercu, a tytułowanych jako wiersze, dramaty i chyba Panu najbliższe – Listy do Matki?

Dziesiątki pytań cisną się na usta, by mogły paść odpowiedzi, które rodziłyby następne pytania, lecz tak naprawdę lepiej, aby pozostały bez wyjaśnienia. Bo każdy z nas zada inne pytania. A czytając Pana poezję, wieszczu Słowacki, odpowiedzi znajdzie w swoim sercu i w otaczającej nas rzeczywistości.

*„Dajcie mi proch zamknięty w narodowej urnie!
Z prochu lud wskreszę, stawiam na mogił koturnie
I mam aktorów wyższych o całe mogiły.
Z przebudzonych rycerzy zerwę całun zgnily,
Wszystkich owiję nieba polskiego błękitem,
Wszystkich oświecę duszy promieniem i światłem
Urodzonych nadziei – aż przejdę przez wami
Pozdrowieni uśmiechem, pożegnani łzami.”*

Czy takich słów nie należy więc traktować i rozumieć w sposób ponadczasowy...?

Joanna Nowińska
Zagórów

Dziesiątki pytań cisną się na usta, by mogły paść odpowiedzi, które rodziłyby następne pytania, lecz tak naprawdę lepiej, aby pozostały bez wyjaśnienia. Bo każdy z nas zada inne pytania. A czytając Pana poezję, wieszczu Słowacki, odpowiedzi znajdzie w swoim sercu i w otaczającej nas rzeczywistości.

*„Dajcie mi proch zamknięty w narodowej urnie!
Z prochu lud wskreszę, stawiam na mogił koturnie
I mam aktorów wyższych o całe mogiły.
Z przebudzonych rycerzy zerwę całun zgniły,
Wszystkich owiję nieba polskiego błękitem,
Wszystkich oświecę duszy promieniem i świtem
Urodzonych nadziei – aż przejdę przez wani
Pozdrowieni uśmiechem, pożegnani łzami.”*

Czy takich słów nie należy więc traktować i rozumieć w sposób ponadczasowy...?

Joanna Nowińska
Zagórów